

Postavení žen v české vědě

Monitorovací zpráva za rok 2020

Sociologický ústav
Akademie věd ČR

**Postavení žen v české vědě
Monitorovací zpráva za rok 2020**

Národní kontaktní centrum – gender a věda

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ	7
POZNÁMKA K VÝBĚRU A DOSTUPNOSTI DAT A K PŘÍSTUPU K JEJICH ZPRACOVÁNÍ	10
Definice zaměstnaneckých kategorií užívaných v Monitorovací zprávě	11
Přehled použitých zkratk.	12
ZAMĚSTNANCI VE VÝZKUMU A VÝVOJI	13
Výzkumníci.	14
IDEÁLNĚ TYPICKÁ DRÁHA OD STUDIA K VĚDECKÉ PROFESI	15
Vysokoškolské studium.	15
Od studia k výzkumu	25
VÝZKUMNÍCI PODLE VĚDNÍCH OBLASTÍ	30
VÝZKUMNÍCI PODLE SEKTORŮ PROVÁDĚNÍ VÝZKUMNÉ PRÁCE	31
Podnikatelský sektor.	32
Vládní sektor	33
Vysokoškolský sektor	34
AKADEMIČTÍ PRACOVNÍCI NA VYSOKÝCH ŠKOLÁCH	35
Akademičtí pracovníci dle vědních oblastí.	37
Akademičtí pracovníci dle klasifikace	38
Mzdy	43
ROZHODOVACÍ POZICE	44
SPECIALISTÉ V OBLASTI VĚDY A TECHNIKY	46
ZÍSKÁVÁNÍ PATENTŮ Z POHLEDU POHLAVÍ	48
ČESKO V EVROPSKÉM SROVNÁNÍ	50
Výzkumníci.	50
Výzkumníci podle sektorů provádění výzkumné práce.	52
Specialisté v oblasti vědy a techniky	54
PŘÍLOHA: ČASOVÉ ŘADY	55

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

Zaměstnanci ve výzkumu a vývoji

- Počet zaměstnanců ve výzkumu a vývoji celkově roste, a to i v jednotlivých profesích výzkumník/výzkumnice, technik/technička či v ostatních zaměstnáních ve výzkumu a vývoji;
 - v roce 2020 pracovalo ve výzkumu a vývoji celkem 118 004 zaměstnanců (tj. 80 959 plných úvazků – FTE), z toho 36 191 žen.
- **Zastoupení mužů, kteří mají ve všech uvedených profesích výzkumu a vývoje převahu, každoročně stoupá.**
- Souhrnně ženy tvořily 30,7 % zaměstnanců ve výzkumu a vývoji (28,6 % v přepočtu na FTE) v roce 2020;
 - mezi výzkumníky bylo toto zastoupení 27,6 % (24,1 %, FTE);
 - mezi techniky 29,2 % (27,6 %, FTE);
 - mezi ostatními profesemi tvořily ženy 45,8 % (48,5 %, FTE).

Výzkumníci

- Výzkumníci představují 55,2 % ze všech zaměstnanců ve výzkumu a vývoji. V roce 2020 se celkově jednalo o 61 966 osob (41 198 FTE);
 - zastoupení žen mezi výzkumníky bylo 27,6 % (24,1 %, FTE).
- **Zastoupení žen mezi výzkumníky po stagnaci posledních let mírně roste, v roce 2020 tvořily 27,6 %.** I přes tento pozitivní vývoj se však jedná o jednu z nejnižších hodnot reprezentace žen mezi výzkumníky za posledních 15 let. To i navzdory faktu, že se celkový počet zaměstnanců na pozici výzkumník/výzkumnice od roku 2005 do roku 2020 zvedl o 27 651 osob.
- **V evropském měřítku měla v roce 2019 Česká republika s 27,2 % nejnižší podíl žen mezi výzkumnými pracovníky ze všech členských zemí EU** – v době vydání Monitorovací zprávy nebyla kompletní evropská data pro rok 2020 k dispozici;
 - ve všech zemích, které se nacházely v roce 2009 spolu s Českou republikou na samém chvostu tabulky, za posledních 10 let zastoupení žen mezi výzkumníky vzrostlo, zatímco v České republice se snížilo o 1,7 procentního bodu. Z dlouhodobého měřítka si tedy Česká republika na úrovni EU nevede dobře.

Ideálně typická dráha od studia k vědecké profesi

- V roce 2020 studovalo celkem 98 096 osob v magisterském stupni a 21 048 v doktorském programu;
 - na magisterském stupni studia z nich bylo 59 417 žen (60,6 %) a 38 679 mužů (39,4 %);
 - v doktorském studiu se jednalo o 9 369 žen (44,5 %) a 11 679 mužů (55,5 %).
- Nejvíce magisterských absolventů pochází ze sociálních věd (46,7 %), nejméně ze zemědělsko-lesnických a veterinárních věd (4,9 %). Rozložení je stejné i ve struktuře absolventů doktorského studia, kde vedou sociální vědy s 21,1 %, na chvostu jsou zemědělsko-lesnické a veterinární vědy s 3,5 %.
- **Zastoupení žen mezi studujícími magisterského studia se v posledních 10 letech drželo na úrovni 60 %. Ženy taktéž dlouhodobě převažují mezi absolventy magisterského studia, které v roce 2020 úspěšně dokončilo 59,6 % žen.** V přechodu mezi absolvováním magisterského programu a začátkem doktorského studia registrujeme snížený zájem žen o toto studium. **Se studiem doktorátu se rozhodne pokračovat 44,5 % žen – tj. propad zastoupení žen o 13,9 procentního bodu.**
- **Podíl studentek v doktorském programu stagnuje, roste však procento žen, které ho úspěšně absolvují. Za posledních 15 let se tato hodnota zvýšila o 10,3 procentního bodu. Pokud bude pozitivní vývoj posledních let pokračovat stejnou rychlostí i v budoucnosti, pak by mohlo dojít k vyrovnání počtu absolventů a absolventek doktorského studia v roce 2027.**
- **Největší propad v zastoupení žen na pomyslné studijně-profesní dráze je mezi doktorskými absolventy (45,3 %) a výzkumníky samotnými (27,6 %), který v roce 2020 činil 17,7 procentního bodu.**
- V technických vědách převládají muži nad ženami ve všech sledovaných fázích studijně-profesní dráhy; tedy již od magisterského studia. V průběhu kariéry však při přechodu z magisterského studia postupně až na pozici výzkumníka klesá zastoupení žen „pouze“ o 14,7 procentního bodu, což je nejméně ze všech sledovaných vědních oborů. K největšímu propadu dochází v přírodních vědách, kde podíl žen v průběhu studijně-profesní dráhy klesá o 36,9 procentního bodu. Problematičnost oborů přírodních a technických věd je o to zásadnější, že význam těchto věd od studia směrem k vědecké kariéře co do celkového počtu osob v profesi narůstá.
- V zemědělských, lékařských a sociálních a humanitních vědách převládají mezi studujícími i absolventy magisterského i doktorského stupně vzdělání ženy. V případě výzkumné profese se však zastoupení pohlaví otáčí ve prospěch mužů.

Výzkumníci podle vědních oblastí

- V oblasti výzkumu v roce 2020 pracovalo celkem 65 193 osob. Největší podíl výzkumníků v ČR působí v technických (37,4 %) a přírodních vědách (31,0 %); dohromady tedy tvoří víc než dvě třetiny všech výzkumníků. Podíl žen mezi výzkumníky je ale v těchto oborech dlouhodobě nejnižší. Zastoupení žen v technických vědách je pouze 14,7 %, v přírodních vědách se s 24,8 % přibližovalo jedné čtvrtině;
 - po přepočtu na plné úvazky (FTE) je zastoupení žen mezi výzkumníky v obou vědních oblastech mírně nižší (13,0 % v technických vědách; 24,4 % v přírodních vědách).
- Nejbližší paritě jsou lékařské vědy, kde na pozici výzkumnice působí 48,2 % žen (50,3 %, FTE), následované zemědělskými vědami s 45,8% podílem výzkumnice (44,4 %, FTE).

Výzkumníci podle sektorů provádění výzkumné práce

- Sektorem s nejvyšším podílem výzkumníků je vysokoškolský sektor se 41,9 % pracovníků, v těsném závěsu se sektorem podnikatelským s 40,7 % výzkumníků. Vládní sektor zaměstnával 17,0 % výzkumníků, soukromý neziskový sektor pouze 0,4 % výzkumníků v roce 2020;
 - zastoupení žen ve vysokoškolském sektoru bylo lehce nad jednou třetinou (35,7 %; 38,7 % po přepočtu na FTE); v podnikatelském sektoru pod jednou sedminou (13,7 %; 13,4 % v FTE). Ve vládním a soukromém sektoru se podíl žen mezi výzkumníky pohybuje na 40 %.
- V podnikatelském sektoru nabízí nejvíc výzkumných pozic soukromé podniky pod zahraniční kontrolou (53,9 %), zároveň však ze všech podnikatelských pracovišť zaměstnávají nejméně žen (11,5 %).
- Ve vládním sektoru nabízejí největší působíště výzkumníkům s 62,6 % pracoviště Akademie věd ČR, ve kterých je podíl žen 36,4 % – druhý nejnižší naměřený podíl ve vládním sektoru.
- Ve vysokoškolském sektoru dominují veřejné a státní vysoké školy (89,7 %) s 34,7 % žen, což je nejmenší hodnota v sektoru.
- **V mezinárodním srovnání je podíl žen mezi výzkumníky ve vysokoškolském a podnikatelském sektoru nejnižší v celé Evropské unii, ve vládním sektoru má Česká republika 4. nejhorší skóre v EU.**

Akademičtí pracovníci

- V roce 2020 pracovali akademici na 18 507 celých úvazcích (FTE), ze kterých měly 36,0 % úvazků ženy.
- Nejvíce zastoupené byly ženy na pozici lektor/lektorka (56,4 %), se zvyšující se akademickou pozicí se nicméně podíl žen snižuje a na pozici profesorky je žen jen 15,3 %;
 - podíl žen mezi asistenty byl 48,8 %, u odborných asistentek šlo o 40,9 %, u docentek o 26,8 %;
 - **pokud by rychlost růstu v zastoupení profesorek, tj. o 1,8 procentního bodu každých 10 let, pokračovala stejným tempem, pak bychom parity na této pozici dosáhli za 193 let.**
- Nejvyšší podíl žen mezi akademiky najdeme v sociálních (45,5 %), lékařských (44,0 %) a humanitních vědách (41,9 %), nejnižší je zastoupení žen v technických (22,4 %) a přírodních vědách (26,0 %).
- K celkově největším ztrátám z hlediska přechodů mezi jednotlivými stupni akademické dráhy dochází mezi pozicí odborné asistentky a docentky s propadem 14,1 procentního bodu;
 - v zemědělských vědách klesá zastoupení žen mezi lektory a profesory o 50,8 procentního bodu. Sociální vědy taktéž trpí silnou vertikální segregací s úbytkem 47,2 % žen mezi nejnižší a nejvyšší kariérou příčkou;
 - v technických vědách dochází k horizontální segregaci a koncentrace žen s ambicí započít akademickou dráhu v této oblasti je nejnižší ze všech sledovaných oblastí. Jejich úbytek je nicméně při růstu v jednotlivých akademických pozicích relativně malý a pravděpodobnost, že žena dosáhne akademické pozice profesorky, je v technických vědách v porovnání s ostatními vědami vyšší.
- Na všech kvalifikačních úrovních jsou mezi akademiky mzdové rozdíly v neprospěch žen;
 - největší mzdová propast byla mezi docentkami a docenty, kdy si muži průměrně vydělali o 12,3 % více než ženy. Nejmenší rozdíl (8,6 %) registrovali profesori a profesorky;
 - **od roku 2010 se mzdové rozdíly na všech kvalifikačních stupních, s výjimkou lektorů, zvýšily.**

Rozhodovací pozice

- Rozhodování ve výzkumu zůstává doménou mužů, kterých bylo ve vedoucích pozicích v roce 2020 90,7 %. V České konfederaci rektorů, Radě vysokých škol, Technologické agentuře ČR, Grantové agentuře ČR a v Učené společnosti ČR není ve vedení žádná žena;
 - v rozhodovacích, strategických a kontrolních orgánech těchto institucí bylo zastoupení žen 21,8 %;
 - v poradních a expertních orgánech jejich podíl dosáhl 27,1 %.
- Přes snahy o zvýšení reprezentace žen v rozhodovacích pozicích a jejich větší viditelnost v médiích je situace paradoxně opačná a jejich podíl se snižuje.

Specialisté v oblasti vědy a techniky

- V roce 2019 byl podíl žen mezi specialisty v oblasti vědy a techniky 27,5 % – nejvyšší od roku 2011. Do této kategorie spadají specialisté v oblasti přírodních věd, matematiky a statistiky a taktéž specialisté v oblasti technických věd, výroby, stavebnictví a architektury.
- U odborníků v této oblasti dochází k rozdílu v průměrných hrubých měsíčních mzdách nejen na základě pohlaví, ale také podle věku;
 - ženy jsou zde obecně oproti mužům znevýhodněny a k největším platovým rozdílům dochází ve věkové kategorii 25–29 let (15,9 %) a 35–44 let (16,0 %).
- V evropském měřítku má Česká republika 29,5 % žen mezi specialisty v oblasti vědy a techniky, což je lehce nad průměrem EU-27.

Patenty

- Počet přidělených patentů ženám rostl od roku 2005 do roku 2011, od té doby kolísá mezi 9 až 11 %. V roce 2020 jich bylo 10,2 % uděleno ženám;
 - nejvíce patentů, konkrétně 14,6 %, bylo uděleno ženám působícím ve vědeckých ústavech Akademie věd ČR;
 - nejméně přidělených patentů (7,8 %) měly ženy pracující v podnicích v soukromém sektoru.

POZNÁMKA K VÝBĚRU A DOSTUPNOSTI DAT A K PŘÍSTUPU K JEJICH ZPRACOVÁNÍ

Zdrojová data, ze kterých monitorovací zpráva vychází, publikuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) a Český statistický úřad (ČSÚ). Dále se pracuje s daty od Eurostatu a se zprávou She Figures, publikací vydávanou Evropskou komisí, která sleduje stav rovnosti žen a mužů ve výzkumu a inovacích v Evropě i mimo ni. Taktéž vycházíme z výročních zpráv veřejných výzkumných institucí a univerzit.

Ve vztahu k ukazatelům použitým v této publikaci dodatečně poukážeme i na následující skutečnosti:

- Z důvodu změny metodiky sběru dat (ČSÚ) jsou pro vývojové srovnání vybraných ukazatelů k dispozici časové řady primárně od roku 2005.
- Časové řady o studujících, které zveřejňuje MŠMT v rámci Statistiky výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR, jsou každým rokem nově generovány, a to v celé své datové řadě od roku 2001. Vysoké školy mají možnost data o počtech studujících a absolventů zpětně měnit, což také činí. Údaje vygenerované v tomto roce se proto mohou lišit od dat publikovaných v předchozích letech (a tudíž i v předchozích monitorovacích zprávách).
- V úvodní, textové a grafické části je dána přednost prezentaci dat o osobách ve výzkumu a vývoji v podobě fyzických počtů, tzv. Head Count (HC), před přepočtenými plnými úvazky, tzv. Full-Time Equivalent (FTE). První typ dat představuje evidenční počet zaměstnanců k 31. 12. daného roku a udává počet osob, jež se účastní výzkumných a vývojových činností bez ohledu na dobu, kterou těmto činnostem věnují. FTE představuje počet zaměstnanců přepočtený na plný pracovní úvazek a vystihuje tak skutečnou dobu věnovanou výzkumu a vývoji. Bývají to především ženy, které pracují na částečné úvazky, proto je zastoupení žen v hodnotách přepočtených na celý úvazek ve většině případů nižší než ve fyzických počtech. Důvod pro upřednostnění fyzických počtů vyplývá ze snahy o kompatibilitu s daty u studujících (viz ideálně typická dráha od studia k vědecké profesi), kde se přirozeně počítá s fyzickými počty.

Z důvodu lepší přehlednosti a zachování srovnatelnosti se zdrojem přebírá tato publikace terminologii, která se užívá v oblasti statistik (data ČSÚ a MŠMT). Názvy konkrétních pozic v textu uvádíme v obou rodech s lomítkem (např. pozice výzkumník/výzkumnice), v tabulkách jsou pak ve zkrácené verzi (např. výzkumník/ice). Generické maskulinum je využito v textové části pro označení množného čísla či skupin tvořených muži i ženami (viz zejm. formulace „podíl žen mezi výzkumníky, doktorandy, absolventy“ atp.).

Definice zaměstnaneckých kategorií užívaných v Monitorovací zprávě

Zaměstnanci ve výzkumu a vývoji (VaV)	Skupina tvořená výzkumnými pracovníky, technickými a odbornými pracovníky a ostatními pracovníky ve VaV.	Data: ČSÚ – Ukazatele výzkumu a vývoje
Výzkumní pracovníci	Zaměstnanci VaV, kteří vytvářejí nové či rozšiřují stávající znalosti, a to zpravidla tím, že řídí a/nebo provádí činnosti, které zahrnují koncepci nebo tvorbu nových znalostí, výrobků, procesů, metod a systémů, aplikují vědecké koncepty a teorie. Jejich náplň práce obvykle zahrnuje provádění VaV včetně řízení nebo dohledu nad těmito činnostmi (např. řízení výzkumu postgraduálních studentů); rozšiřování a využití vědeckých poznatků získaných při studiu jednotlivých vědních oborů; sběr, zpracování, analyzování a interpretování vědeckých prací a zpráv.	Data: ČSÚ – Ukazatele výzkumu a vývoje Data: Eurostat – Share of women researchers, by sectors of performance Data: Evropská komise: She Figures
Techničtí a odborní pracovníci	Zaměstnanci VaV, kteří provádějí technické, odborné, praktické a pomocné úkoly spojené s VaV a aplikací vědeckých koncepcí a provozních metod, a to obvykle za dohledu výzkumných pracovníků. Mezi technické a odborné pracovníky patří i pomocníci výzkumných pracovníků, jako jsou výzkumní asistenti nebo laboranti, kteří sice plní zadané výzkumné úkoly, ale sami o sobě nevytvářejí či nerozšiřují stávající znalosti. Mezi jejich obvyklé činnosti patří instalace, monitorování, provozování a obsluha speciálních přístrojů a zařízení; provádění a monitorování zkoušek, pokusů, laboratorních analýz a terénních výzkumů; shromažďování a testování vzorků; evidování, pozorování a analýza údajů bez snahy zjištění odborně interpretovat; vypracovávání, prověřování a výklad technických výkresů a grafů; plánování a provádění matematických, statistických a příbuzných výpočtů; ukládání údajů do databází a redakce počítačových záznamů; vyhledávání a ověřování bibliografických údajů atd.	Data: ČSÚ – Ukazatele výzkumu a vývoje
Ostatní pracovníci ve VaV	Zaměstnanci VaV, kteří se podílejí na výzkumných a vývojových činnostech (např. řemeslníci, sekretářky a úředníci) nebo jsou do nich začleněni. Jsou zde zahrnuti i manažeři a administrativní pracovníci, jejichž činnosti jsou přímou službou VaV.	Data: ČSÚ – Ukazatele výzkumu a vývoje
Akademičtí pracovníci	Profesoři, docenti, mimořádní profesoři, odborní asistenti, asistenti, lektori a vědečtí, výzkumní a vývojoví pracovníci, kteří jsou zaměstnanci vysoké školy. Vykonnávají přímou pedagogickou činnost, práce související s přímou pedagogickou činností, vědeckou, výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost.	Data: MŠMT – Statistická ročenka (Zaměstnanci a mzdové prostředky) Data: Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR
Specialisté v oblasti vědy a techniky	Osoby v zaměstnáních s nejvyšší úrovní dovedností. Spadají sem například: astronomové, meteorologové, chemici, geologové, statistici, biologové, botanici, zoologové, specialisté ve výrobě, stavebnictví a příbuzných oborech, architekti, kartografové, zeměměřiči, inženýři elektrotechnici nebo grafici a výtvarníci v multimédiích. Skupinu definuje mezinárodně užívaná klasifikace ISCO-08, resp. její národní mutace CZ-ISCO.	Data: ČSÚ – Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS)
Osoby v rozhodovacích pozicích VaV	Osoby ve vedení institucí (ředitelé, rektori), osoby v rozhodovacích, strategických a kontrolních orgánech a osoby v poradních orgánech VaV.	Data: Výroční zprávy a internetové stránky příslušných institucí; vlastní zpracování
Osoby ve vedení institucí	Osobou ve vedení je člověk, který danou instituci zastupuje. Ve vybraných institucích se jedná o ředitele/ku, předsedu/kyni nebo rektora/ku, děkana/ku.	Data: Výroční zprávy a internetové stránky příslušných institucí; vlastní zpracování
Osoby v rozhodovacích strategických a kontrolních orgánech	Osoby v rozhodovacích a kontrolních orgánech jsou zařazeny dle jednotlivých institucí: • v. v. i.: rada ústavu a dozorčí rada • VŠ: akademický senát, proděkan/ka, vědecká/umělecká/akademická rada, správní rada • GA ČR: předsednictvo, vědecká rada, kontrolní rada • TA ČR: předsednictvo, výzkumná rada, kontrolní rada • AV ČR: akademický sněm, dozorčí komise, akademická rada, vědecká rada • RVVI: členové/ky RVVI • RVŠ: předsednictvo, sněm • ČKR: předsednictvo, komory (vcelku logicky to dost kopíruje vedení VŠ), plénum • USČR: předsednictvo, rada	Data: Výroční zprávy a internetové stránky příslušných institucí; vlastní zpracování

Osoby v poradních orgánech	Zde jsou zahrnuty podle jednotlivých institucí: GA ČR: hodnotící panely, oborové komise TA ČR: rady programů a komise AV ČR: komise a rady RVVI: komise RVŠ: pracovní komise a pracovní skupiny ČKR: pracovní skupiny a komise	Data: Výroční zprávy a internetové stránky příslušných institucí; vlastní zpracování

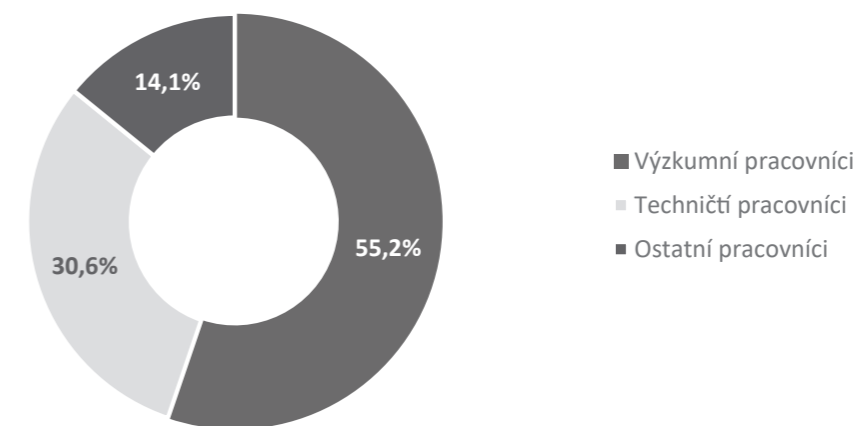
Přehled použitých zkratk

HC	Head Count, fyzické počty. Evidenční počet zaměstnanců a zaměstnankyň k 31. 12. daného roku udává počet osob účastnících se výzkumných a vývojových činností bez ohledu na dobu, kterou těmto činnostem věnují.
FTE	Full-Time Equivalent. Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený na plný pracovní úvazek věnovaný výzkumným a vývojovým činnostem. Vystihuje skutečnou dobu věnovanou výzkumu a vývoji. Jeden FTE se rovná jednomu roku práce na plný pracovní úvazek zaměstnance, který se plně věnuje výzkumné a vývojové činnosti. U zaměstnanců, kteří mají i jinou činnost než výzkumnou a vývojovou, se tak započítává pouze doba skutečně strávená výzkumem a vývojem.
GPG	Gender pay gap. Genderový mzdový rozdíl, relativní rozdíl mezi průměrnou hrubou mzdou mužů a žen (vztažený k průměrné hrubé mzdě mužů).

ZAMĚŠTNANCI VE VÝZKUMU A VÝVOJI

Podle dat Českého statistického úřadu (ČSU) ve výzkumu a vývoji v roce 2020 pracovalo celkem 118 004 zaměstnanců. Nadpoloviční většinu (55,2 %) tvořili výzkumní pracovníci, téměř třetina osob (30,6 %) byla zaměstnaná jako techničtí pracovníci a 14,1 % reprezentovali ostatní pracovníci ve výzkumu a vývoji.

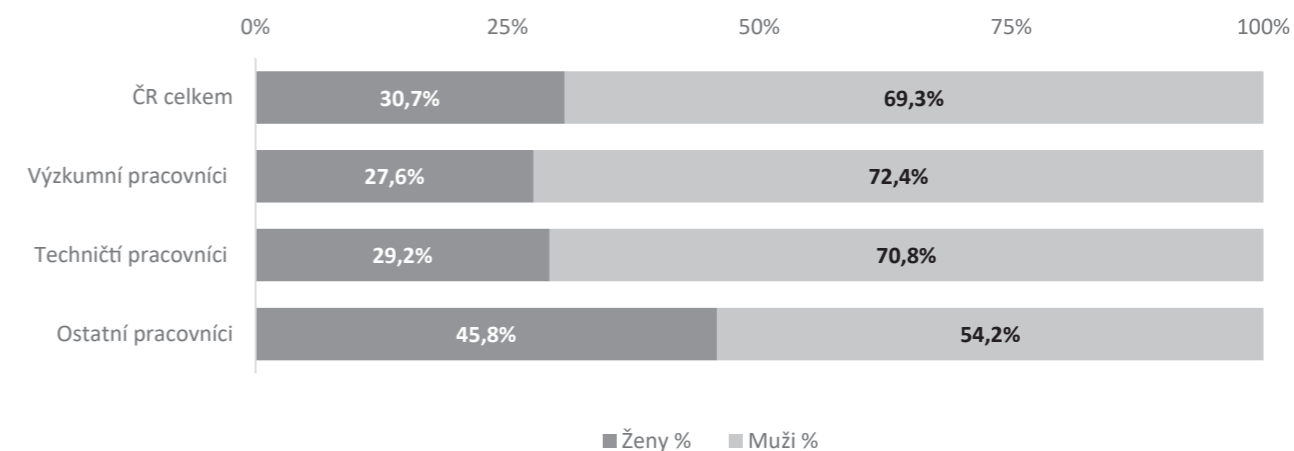
Graf 1: Celková struktura zaměstnanců ve výzkumu dle oblasti v roce 2020 (HC, v %)

Zdroj: ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje; vlastní zpracování.

Souhrnně ženy tvořily 30,7 % zaměstnanců ve výzkumu a vývoji. Ačkoliv zastoupení žen mezi výzkumnými, technickými a ostatními pracovníky výzkumu postupem let roste, trend je kolísavý a kladné a záporné změny jsou v řádu desetin procent. Od roku 2005, kdy bylo celkové zastoupení žen, které pracovaly ve výzkumu a vývoji na 35 %, jejich reprezentace klesala až do roku 2017, kdy byla na historickém minimu 30,2 %.¹ Proporcionální zastoupení agregované i v jednotlivých oblastech je v roce 2020 nadále nerovné, jak lze vidět v grafu 2. V kategorii ostatních pracovníků je struktura zastoupení nejbližší rovnosti (45,8 % žen), celkově však zaměstnanci v této sféře reprezentují pouze výše zmíněných 14,1 % zaměstnanců ve výzkumu a vývoji (16 700 osob) – graf 1. V početně největší oblasti, kterou jsou výzkumní pracovníci, je však podíl žen nejmenší, z celkového počtu 65 193 osob je pouze 27,6 % žen. Techničky tvoří 29,2 % z celkového počtu 36 151 technických zaměstnanců.

Graf 2: Struktura zaměstnanců ve výzkumu a vývoji dle pohlaví v roce 2020 (HC, v %)

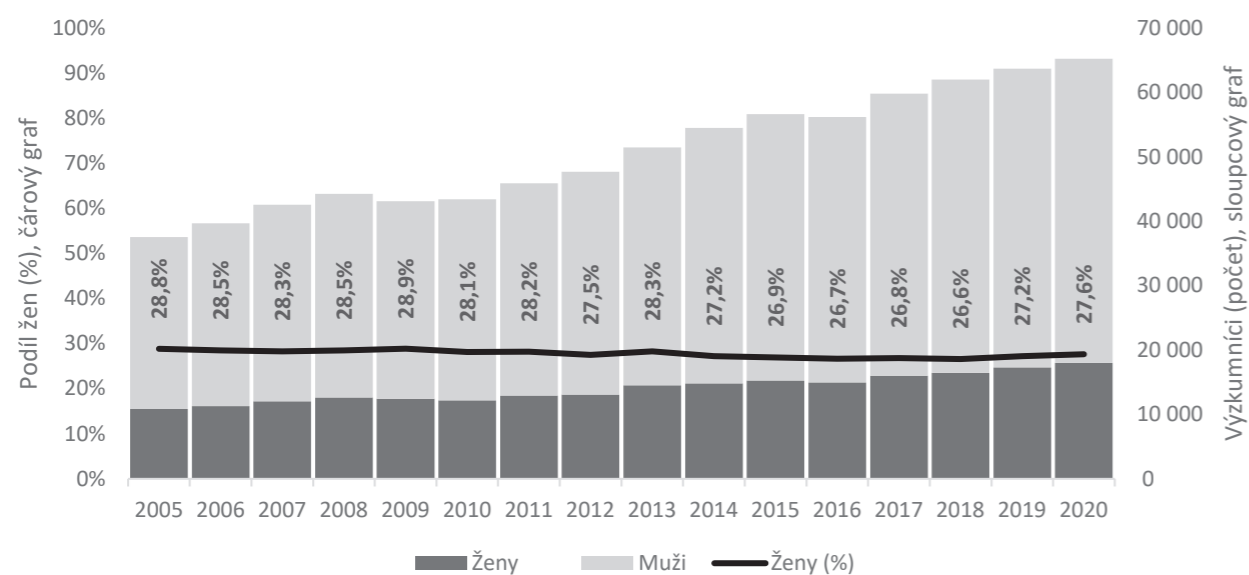
Zdroj: ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje; vlastní zpracování.

¹ Tab. 1 – Struktura zaměstnanců ve výzkumu a inovacích od roku 2005 do roku 2020.

Výzkumníci

Při bližším zaměření se na skupinu výzkumníků si můžeme všimnout, že mírná fluktuace v zastoupení žen je charakteristická i pro tuto oblast. Časová osa ukazuje mírný růst za poslední dva roky, jenž v roce 2020 dosáhl 27,6 %. I přes tento pozitivní vývoj se však jedná o jednu z nejnižších hodnot reprezentace žen mezi výzkumníky za posledních 15 let, a to ačkoliv se celkový počet zaměstnanců na pozici výzkumník/výzkumnice od roku 2005 do roku 2020 zvedl o 27 651 osob. Za toto období se počet mužů výzkumníků zvedl z 26 715 v roce 2005 na 47 201 v roce 2020, zatímco počet žen výzkumnic z 10 827 v roce 2005 na 17 922 v roce 2020.

Graf 3: Vývoj počtu výzkumníků podle pohlaví v období let 2005 až 2020 (HC) ²

Zdroj: ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje; vlastní zpracování.

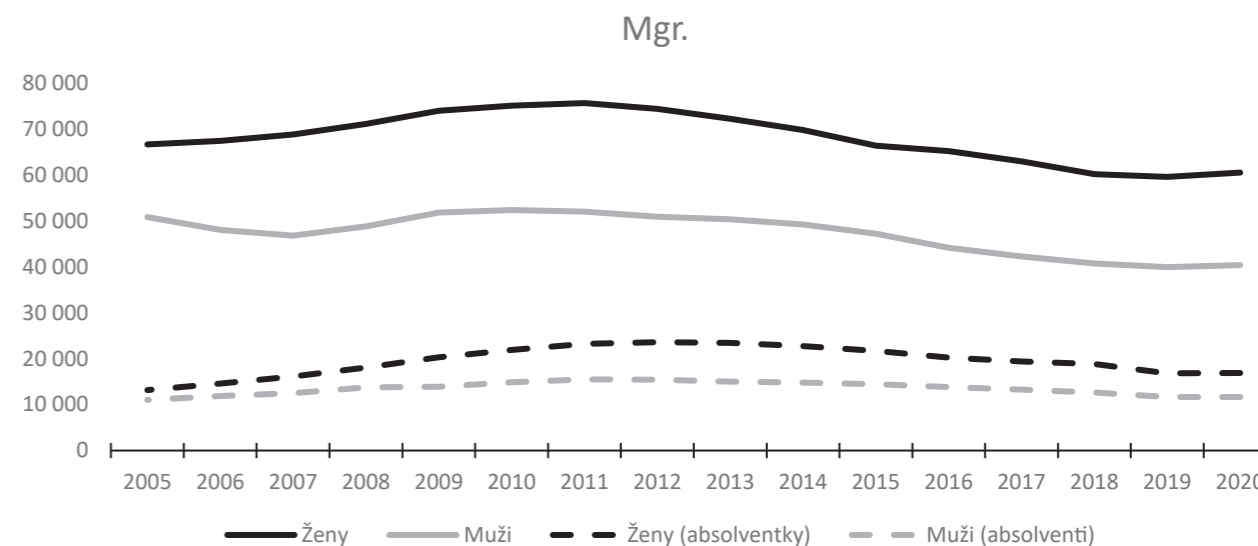
IDEÁLNĚ TYPICKÁ DRÁHA OD STUDIA K VĚDECKÉ PROFESI

Vysokoškolské studium

Cílem této kapitoly je prozkoumat genderové aspekty magisterského a doktorského vzdělávání v ČR, jejich současný stav a dlouhodobý vývoj. Pracujeme primárně s daty od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), které každoročně zveřejňuje statistiky výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol na základě klasifikace oborů ISCED-F.³ Pro účely analýzy byli bráni v potaz studenti a absolventi všech státních občanství bez rozdílu, veřejných a soukromých vysokých škol s prezenční, distanční a kombinovanou formou studia.

Údaje MŠMT uvádějí, že v roce 2020 bylo v **magisterském** stupni zapsáno celkem 98 096 studujících, z toho 59 417 žen (60,6 %) a 38 679 mužů (39,4 %). Takto vysoké zastoupení žen bylo zaznamenáno naposledy v letech 2011 až 2012, kdy se hodnoty pohybovaly mezi 60,7 % až 60,8 %.⁴ Ženy dlouhodobě převažují nejen mezi studujícími, ale i mezi absolventy magisterského studia. V roce 2020 jej absolvovalo 27 371 osob, z nichž 16 320 (59,6 %) byly ženy a 11 051 muži (40,4 %). V posledních 10 letech se reprezentace žen mezi absolventy pohybovala od 59,6 až k 60,5 procentního bodu. V roce 2005 byla hodnota nejnižší, kdy ženy tvořily 54,8 % absolventů, zatímco v roce 2013 to bylo 60,5 %. Od té doby lze sledovat mírný pokles, mezi lety 2013 až 2020 došlo k propadu o 2,1 procentního bodu.

Graf 4: Vývoj počtu osob studujících na magisterském stupni vysokoškolského studia podle pohlaví, ČR, 2005–2020 (v HC)⁵

Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR; vlastní zpracování.

V **doktorském** programu v roce 2020 studovalo celkem 21 048 osob, konkrétně 9 369 žen (44,5 %) a 11 679 mužů (55,5 %). Tyto hodnoty jsou s malými obměnami v řádu desetin procent platné již od roku 2012, kdy procentuální zastoupení doktorandských studentek poprvé dosáhlo hodnoty nad 44 % – přesně 44,2 %. Od roku 2015, kdy ženy tvořily rekordních 46,8 % doktorandských studentů, došlo za posledních 5 let k propadu o 2,3 procentního bodu. Co se týče absolventů doktorského studia, i mezi nimi převládají muži, kterých v roce 2020 bylo 981 (54,7 %) v porovnání s 841 (45,3 %) ženami. Podíl žen mezi absolventy nicméně dlouhodobě roste; v roce 2005 tvořily ženy 35,0 % absolventů. Za 15 let tudíž došlo k nárůstu o 10,3 procentního bodu. Pokud bude pozitivní vývoj posledních let pokračovat stejnou rychlostí i v budoucnosti, pak by mohlo dojít k vyrovnanému počtu absolventů a absolventek doktorského studia v roce 2027.

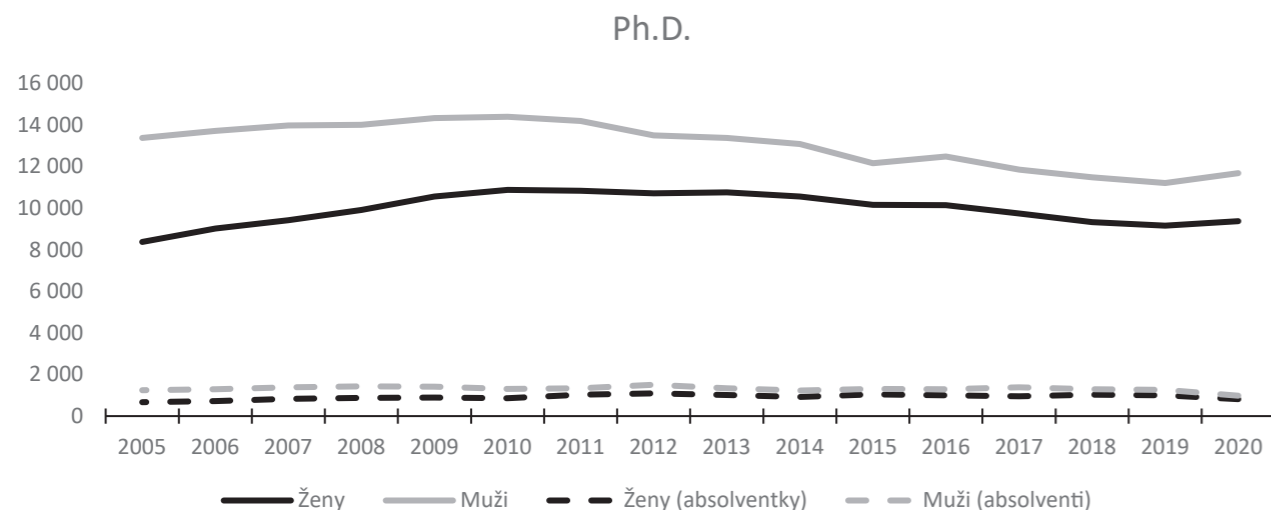
³ MŠMT: Klasifikace oborů vzdělávání (CZ-ISCED-F 2013)

⁴ Data viz Příloha, Tab. 3.

⁵ Data viz Příloha, Tab. 3.

² Data viz Příloha, Tab. 1.

Graf 5: Vývoj počtu osob studujících na doktorském stupni vysokoškolského studia podle pohlaví, ČR, 2005–2020 (v HC)⁶

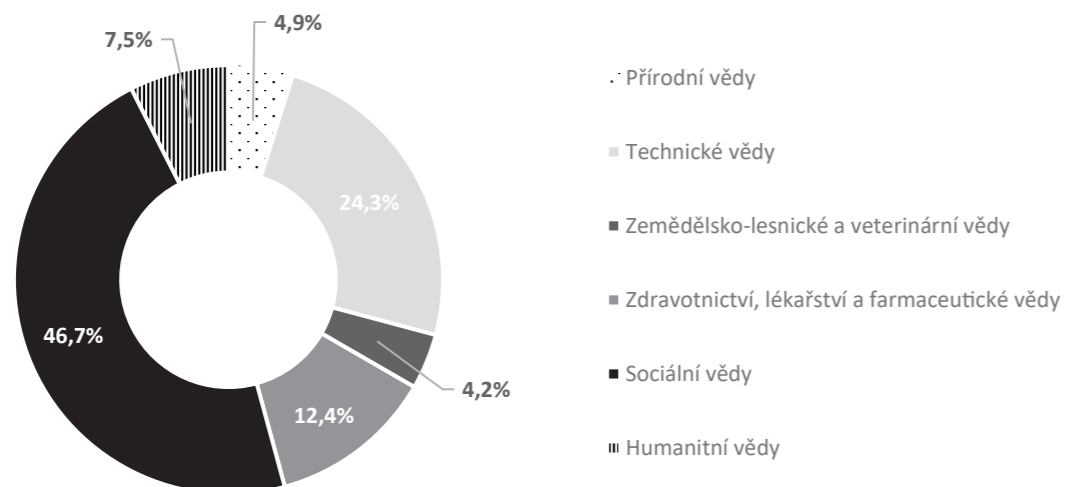

Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR; vlastní zpracování.

Jelikož ukazatel počtu zapsaných osob studujících na daném vysokoškolském stupni nebere v potaz úspěšnost takového vzdělávání, v dalších analýzách se zaměřujeme na údaje o absolventech daného studia. Evidujeme přitom i počty studentů a studentek zapsaných do magisterského a doktorského studia podle jednotlivých vědních disciplín.⁷

V roce 2020 **absolvovalo magisterské** studium 27 371 osob.⁸ Nejpočetněji mezi nimi byli zastoupeni absolventi sociálních věd, kterých bylo celkem 12 793 (46,7 %)⁹, následováni byli s velkým odstupem absolventy technických věd, kde úspěšně dokončilo magisterské studium celkem 6 650 osob (24,3 %)¹⁰. Dvouciferný podíl na celku absolventů v České republice zaujímají i absolventi zdravotnických, lékařských a farmaceutických oborů, kterých bylo 3 405 (12,4 %)¹¹. Menší už byla jen reprezentace humanitních oborů (7,5 %), přírodních věd (4,9 %) a zemědělských a veterinárních věd (4,9 %).

Graf 6: Struktura absolventů magisterského studia dle oborů v roce 2020

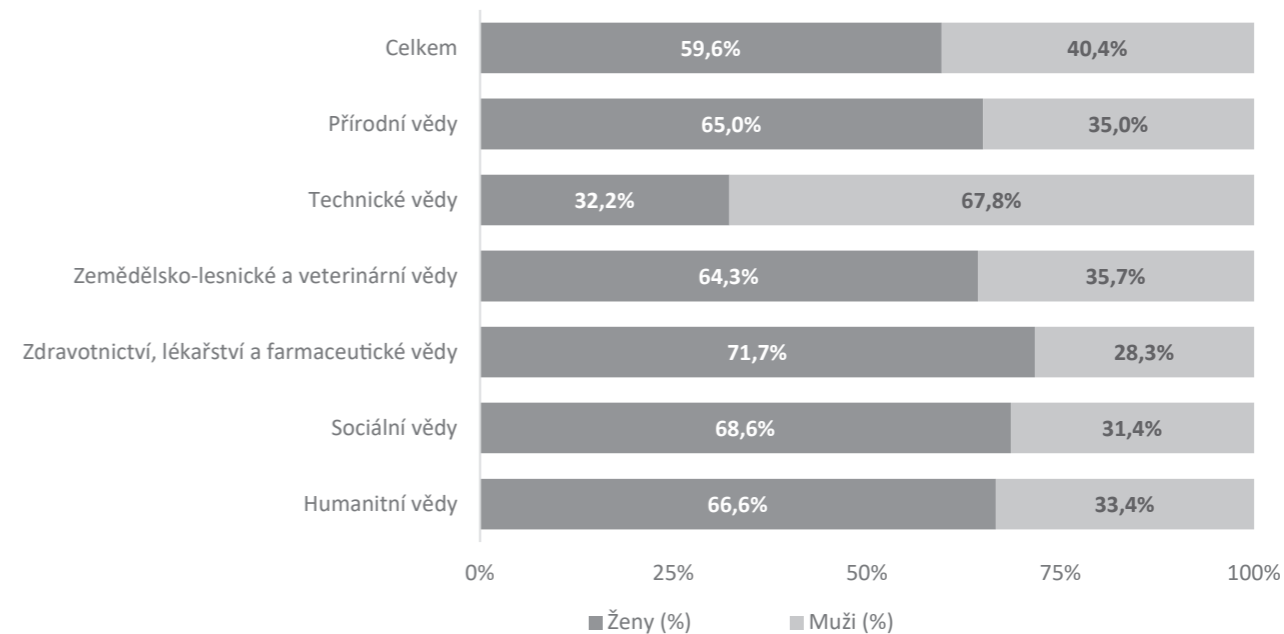

Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR; vlastní zpracování.

6 Data viz Příloha, Tab. 3.
7 Data viz Příloha, Tab. 3 až Tab. 9.
8 Data viz Příloha, Tab. 3.
9 Data viz Příloha, Tab. 8.
10 Data viz Příloha, Tab. 5.
11 Data viz Příloha, Tab. 7.

S výjimkou technických oborů, které absolvovalo 32,2 % žen, a zemědělsko-lesnických a veterinárních věd, kde absolventky tvořily 35,7 %, je zastoupení žen mezi absolventy ve výrazné převaze nad mužskými protějšky. V technických vědách se nicméně počet absolventek každoročně zvyšuje; od roku 2005 došlo k nárůstu o 8,8 procentního bodu¹². Časové osy vývoje pro všechny vědní oblasti celkem a odděleně naleznete v grafech 9 až 14.

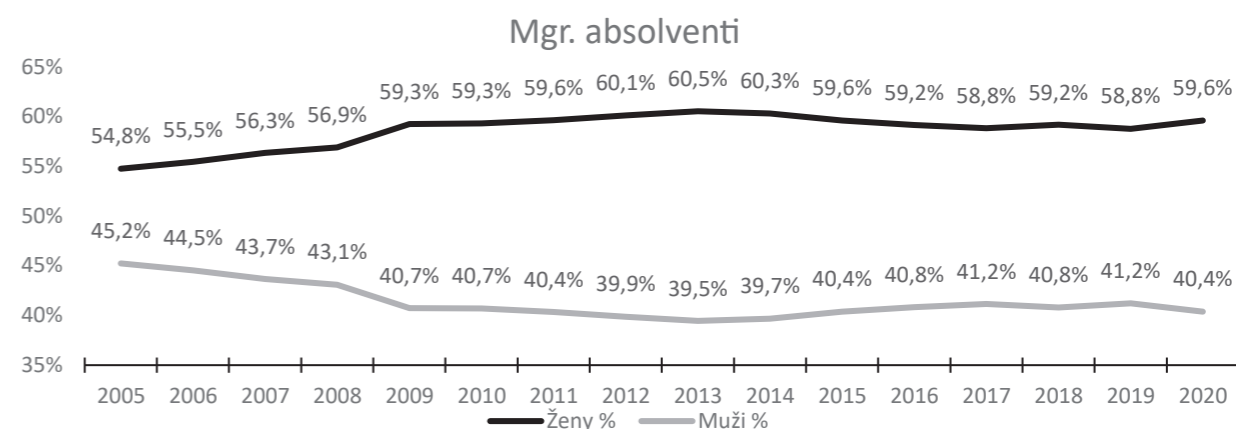
Graf 7: Absolventi magisterského stupně studia dle pohlaví v roce 2020¹³, odděleně podle oborů (v %)

Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR; vlastní zpracování.

Od začátku měření v roce 2005 měly ženy vždy nadpoloviční většinu mezi osobami absolvujícími magisterské studium. Jejich zastoupení bylo nejnižší v roce 2005 s 54,8 % (12 957 absolventek) a dosáhlo vrcholu v roce 2013 s 60,5 % (22 359 absolventek). Podobně jako v případě ostatních stupňů studia má podíl žen proměnlivou tendenci, od roku 2009 však celkový počet absolventek, i přes změny v síle jednotlivých populačních ročníků, neklesl pod 58 procentních bodů.

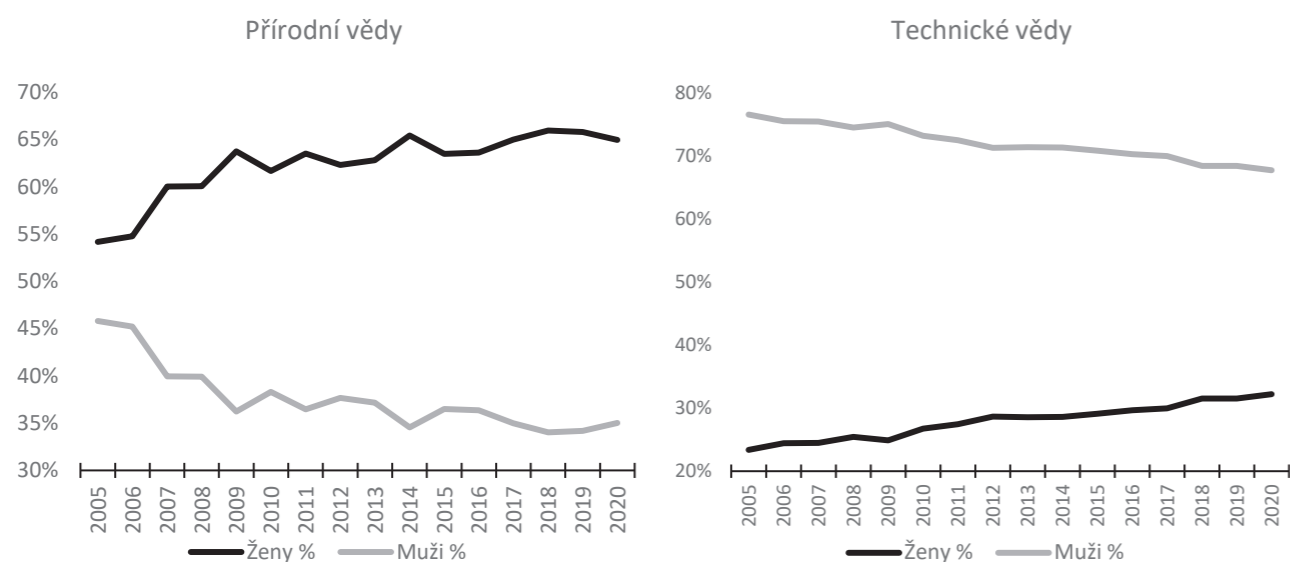
Graf 8: Absolventi magisterského stupně studia, časový vývoj v zastoupení žen a mužů od roku 2005 do roku 2020¹⁴, všechny obory a vědní oblasti celkem (HC)

Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR; vlastní zpracování.

12 Data viz Příloha, Tab. 5.
13 Data viz Příloha, Tab. 3 až Tab. 9.
14 Data viz Příloha, Tab. 3.

Graf 9 a 10: Přírodní vědy (HC) a technické vědy (HC) – absolventi magisterského studia, časový vývoj v zastoupení žen a mužů od roku 2005 do roku 2020¹⁵

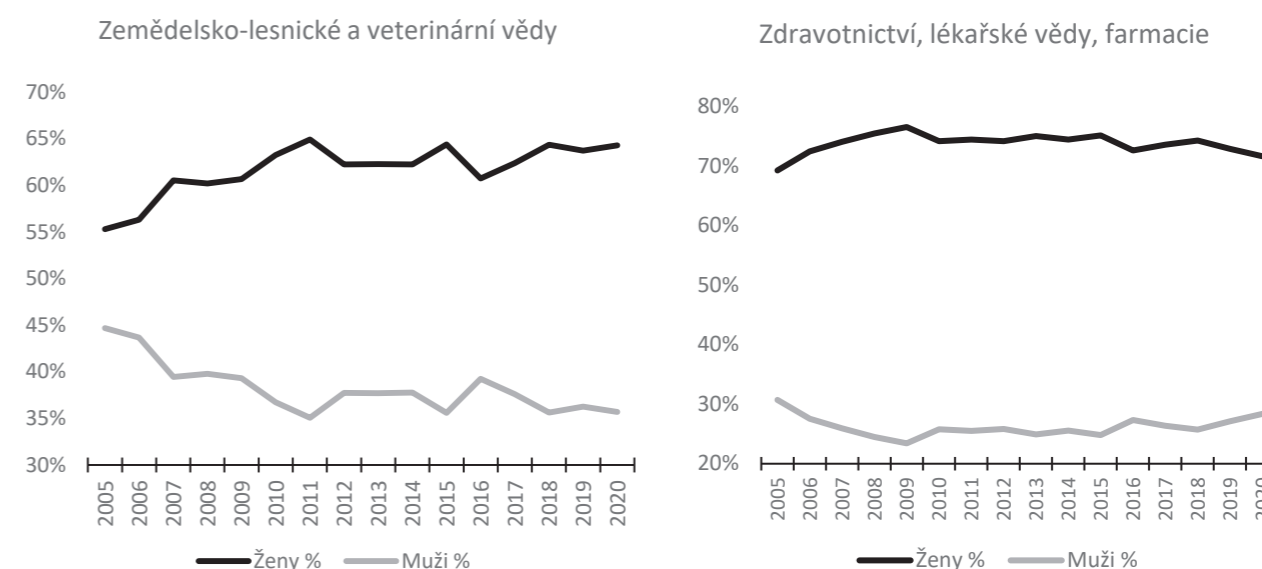
Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR; vlastní zpracování.

V následujícím textu se zaměříme na situaci v jednotlivých oborech. V přírodních vědách můžeme sledovat setrvalý růst počtu žen mezi absolventy. Zatímco v roce 2005 absolvovalo magisterský obor přírodního zaměření 602 žen (54,2 %) a 509 mužů (45,5 %), v roce 2020 to bylo už 863 absolventek (65,0 %) oproti 465 absolventům (35,0 %).

Při prvním pohledu na graf výše je evidentní, že v technických vědách se počty absolventů výrazně liší podle pohlaví. Z podílu 23,4 % žen a 76,6 % mužů v roce 2005 se zastoupení žen zvýšilo na 26,8 % v roce 2010, 29,1 procentního bodu v roce 2015 až na 32,2 % v roce 2020. Každých sledovaných 5 let se hodnota zvýšila průměrně o 3 procenta. Pokud bude růst postupovat stejným tempem, pak lze předpokládat, že rovnost pohlaví u absolventů magisterského studia technických věd bude dosažena v roce 2050.

¹⁵ Data viz Příloha, Tab. 4 a 5.

Graf 11 a 12: Zemědělsko-lesnické a veterinární vědy (HC) a zdravotnictví, lékařské vědy, farmacie (HC) – absolventi magisterského studia, časový vývoj v zastoupení žen a mužů od roku 2005 do roku 2020¹⁶

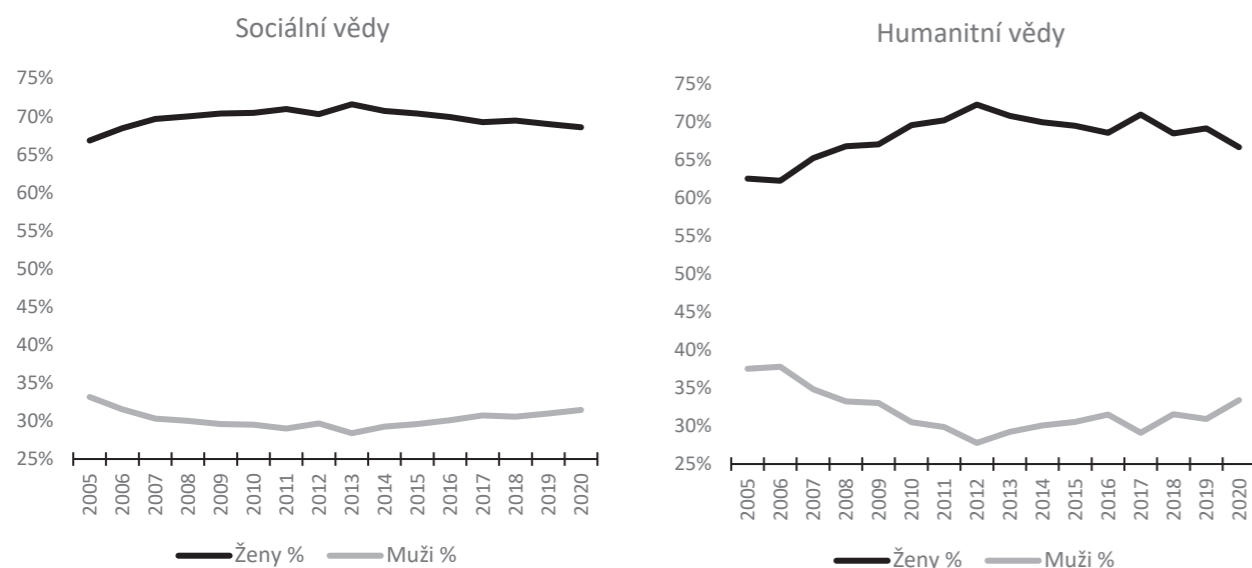
Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR; vlastní zpracování.

Zemědělsko-lesnické a veterinární vědy mají stejně jako ostatní zkoumané vědní obory, co se týče reprezentace žen, vzestupnou tendenci. S počátečním počtem 857 absolventů v 2005, z nichž bylo 474 (55,3 %) žen a 383 (44,7 %) mužů, se počet osob, které dokončily studium v roce 2020, zvýšil na 737 žen (64,3 %) a 409 mužů (35,3 %). Nárůst počtu mužů byl však minimální – konkrétně jich přibýlo 26, zatímco u žen to bylo 263, což je více než desetinásobek. Z toho důvodu se zastoupení mužů za posledních 15 let snížilo o 9 % na současných 35,7 %.

Zdravotnictví, lékařství a farmaceutické nauky mají na rozdíl od předešlé vědní disciplíny dlouhodobě nejvyšší zastoupení žen mezi absolventy. V roce 2005, kdy bylo jejich zastoupení procentuálně nejnižší, ženy tvořily 69,3 % – a od té doby nikdy neklesly pod 70 procentních bodů. Nejvíce žen mezi absolventy magisterského studia bylo v roce 2009, kdy jejich zastoupení dosáhlo dokonce 76,6 %. Se zvyšujícím se počtem mužů reprezentace žen mírně klesla, v roce 2020 byla na 71,7 %.

¹⁶ Data viz Příloha, Tab. 6 a 7.

Graf 13 a 14: Sociální vědy (HC) a humanitní vědy (HC)
– absolventi magisterského studia, časový vývoj v zastoupení žen a mužů od roku 2005 do roku 2020¹⁷

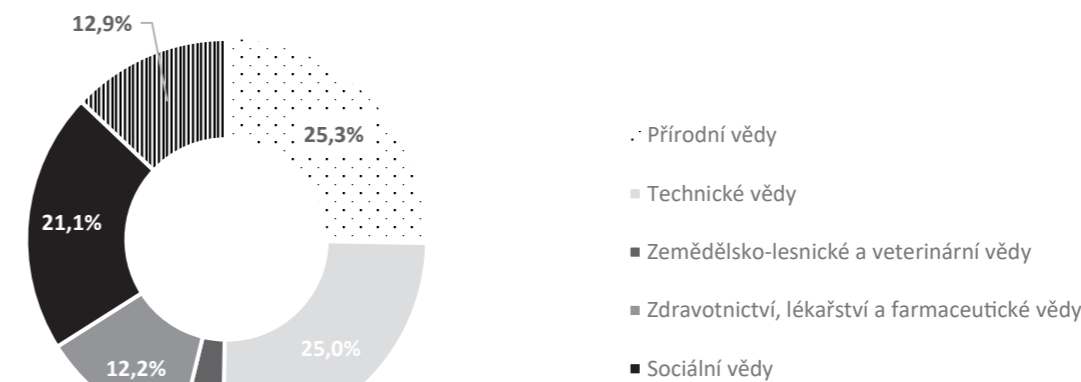
Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR; vlastní zpracování.

Počty absolventů magisterského studia sociálních věd se od roku 2005 do roku 2012 pravidelně zvyšovaly, od roku 2013 ale klesají, na procentuální zastoupení žen a mužů to však nemělo velký dopad. V roce 2012, kdy absolvovalo celkem 20 655 osob, sociální vědy v magisterském stupni studia studovalo celkem 14 521 (70,3 %) žen a 6 134 (29,7 %) mužů. Pro porovnání, v roce 2005, kdy studium dokončilo nejméně studentů, to bylo 7 932 (66,8 %) absolventek a 3 934 (33,2 %) absolventů. V roce 2020 ženy tvořily 8 772 (68,6 %) a muži 4 021 (31,4 %) absolventů – jedná se o druhý nejnižší podíl žen mezi absolventy magisterského studia sociálních věd za posledních 15 let.

Zatímco od roku 2006 do roku 2012 vzrostl počet absolventek humanitních věd o 840, ve stejném časovém období se počet absolvujících mužů zvýšil jen o 42 osob. Procentuální zastoupení žen se tedy zvýšilo z 62,2 % v roce 2006 (oproti 37,8 % mužů) na 72,2 % (vs. 27,8 % mužů) v roce 2012, což je nárůst o 10 procentních bodů. Od roku 2013 však podíl a počet žen klesá, v roce 2020 tvořily 66,6 % absolventů ženy a 33,4 % muži. Procentuální zastoupení mužů, kteří absolvují magisterské studium humanitních věd, naopak roste a od roku 2012 (27,8 %) do roku 2020 (33,4 %) se zvýšilo o 5,6 procentního bodu.

Doktorský stupeň studia absolvovalo v roce 2020 1 795 osob. Dominovali v něm absolventi přírodních věd (25,3 %) v těsném závěsu za čerstvými doktory technických (25,0 %) a sociálních věd (21,1 %). Humanitní vědy úspěšně dostudovalo 12,9 % osob a doktorát ve zdravotnických, lékařských a farmaceutických oborech obhájilo 12,2 % osob. Nejmenší část doktorských absolventů tvořili absolventi zemědělských a veterinárních věd (3,5 %).

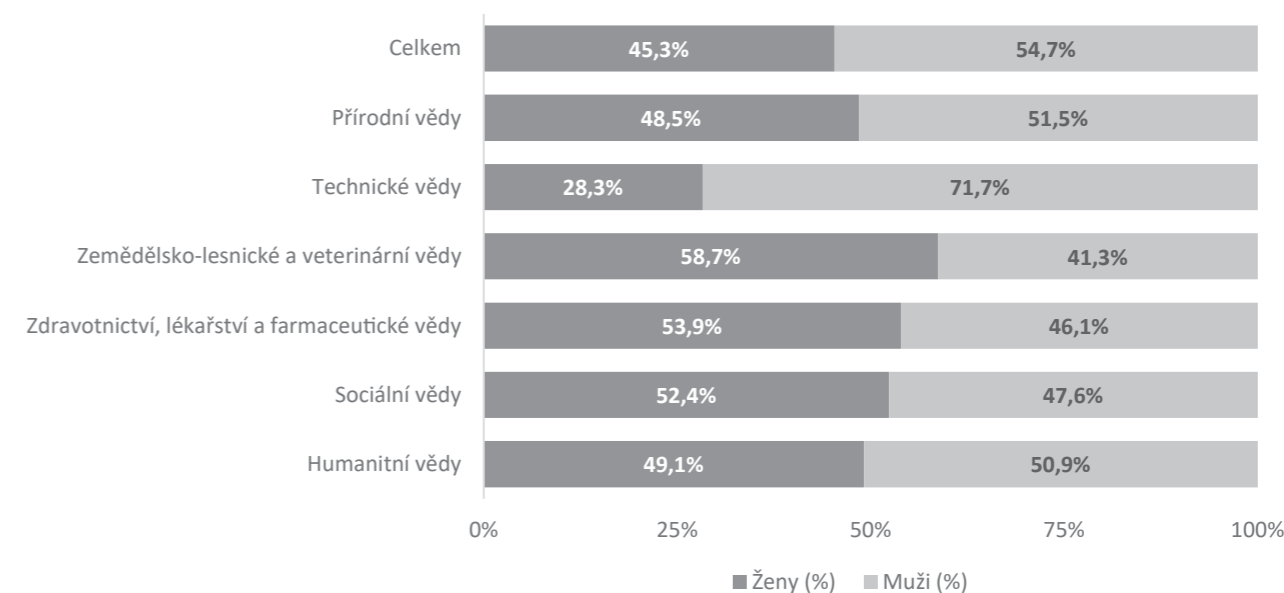
Graf 15: Struktura absolventů doktorského studia dle oborů v roce 2020

Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR; vlastní zpracování.

Rozložení absolventů a absolventek doktorského studia je kromě technických oborů poměrně vyrovnané. V technických vědách se i přes celkově nízké zastoupení žen jejich podíl, s výjimkou let 2012 a 2017, každoročně zvyšuje.¹⁸ Konkrétně se zde počty zvýšily ze 17,7 % v roce 2005 na 28,3 % v roce 2020.¹⁹ Stablní růst zastoupení žen vykazují i ostatní sledované obory. Nejvíce znatelný posun byl v zemědělských a veterinárních vědách, kde došlo od roku 2005 (43,7 %) do roku 2020 (58,7 %) ke zvýšení o 15 procentních bodů. Ve zdravotnických a lékařských oborech a farmacii hodnota vzrostla za stejné období o 14 procentních bodů (39,9 % v roce 2005 a 53,9 % v roce 2020). Sociální vědy měly již od začátku pozorování, tj. v roce 2005, zastoupení žen blížící se paritě. V roce 2005 to bylo 43,3 % a v roce 2020 už 52,4 %. Podobně na tom byly humanitní vědy s 45,9 % absolventek v roce 2005 oproti 49,1 % v roce 2020. Časové osy vývoje pro všechny vědní oblasti celkem a odděleně naleznete v grafech 18 až 23.

Graf 16: Absolventi doktorského stupně studia dle pohlaví v roce 2020²⁰, odděleně podle oborů (v %)

Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR; vlastní zpracování.

17 Data viz Příloha, Tab. 8 a 9.

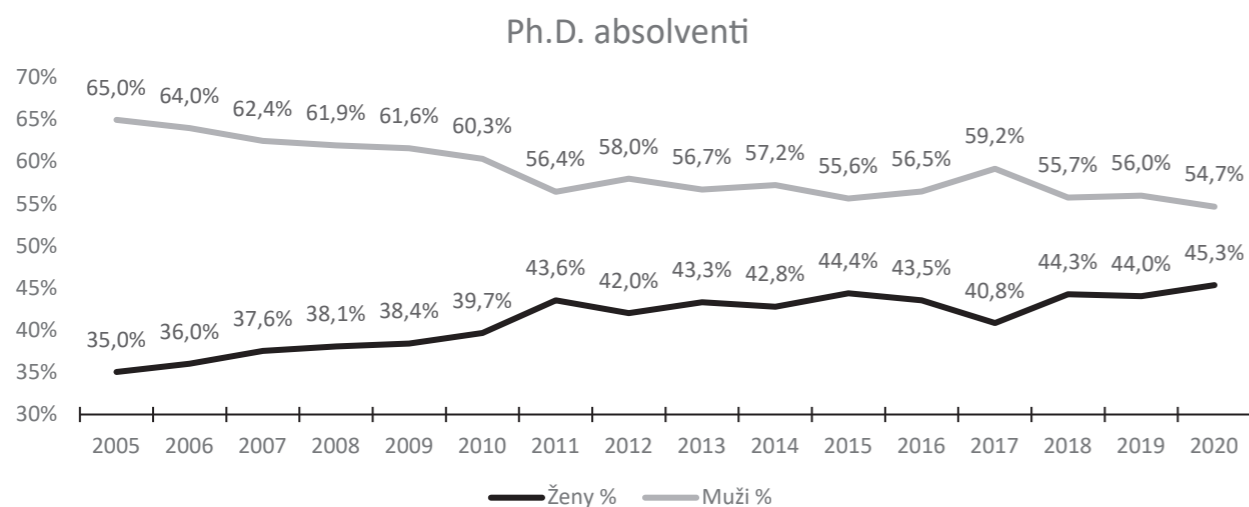
18 Data viz Příloha, Tab. 5.

19 Data viz Příloha, Tab. 5.

20 Data viz Příloha, Tab. 3 až Tab. 9.

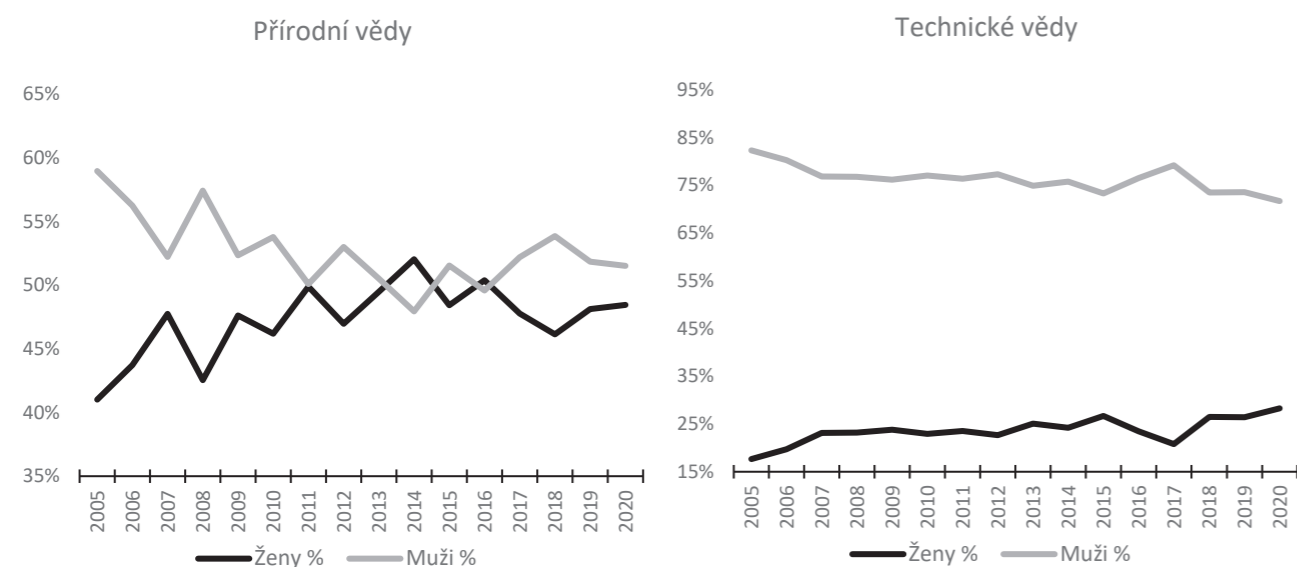
V časové ose, která je znázorněna v grafu 17, si můžeme všimnout, že se každoročně smazává rozdíl mezi počtem žen a mužů, kteří absolvují doktorské studium. V roce 2005 tvořily ženy pouhých 35 % absolvujících doktorandů, o 5 let později to už bylo 39,7 %. S podobnou rychlostí posledních let vývoj pokračoval do roku 2015, kdy zastoupení žen bylo 44,4 %. Od roku 2015 do roku 2020 růst zpomalil a došlo pouze k minimálnímu zvýšení o 0,9 procentního bodu na současných 45,3 %.

Graf 17: Absolventi doktorského stupně studia, časový vývoj v zastoupení žen a mužů od roku 2005 do roku 2020²¹, všechny obory a vědní oblasti celkem (HC)

Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR; vlastní zpracování.

Graf 18 a 19: Přírodní vědy (HC) a technické vědy (HC) – absolventi doktorského studia, časový vývoj v zastoupení žen a mužů od roku 2005 do roku 2020²²

Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR; vlastní zpracování.

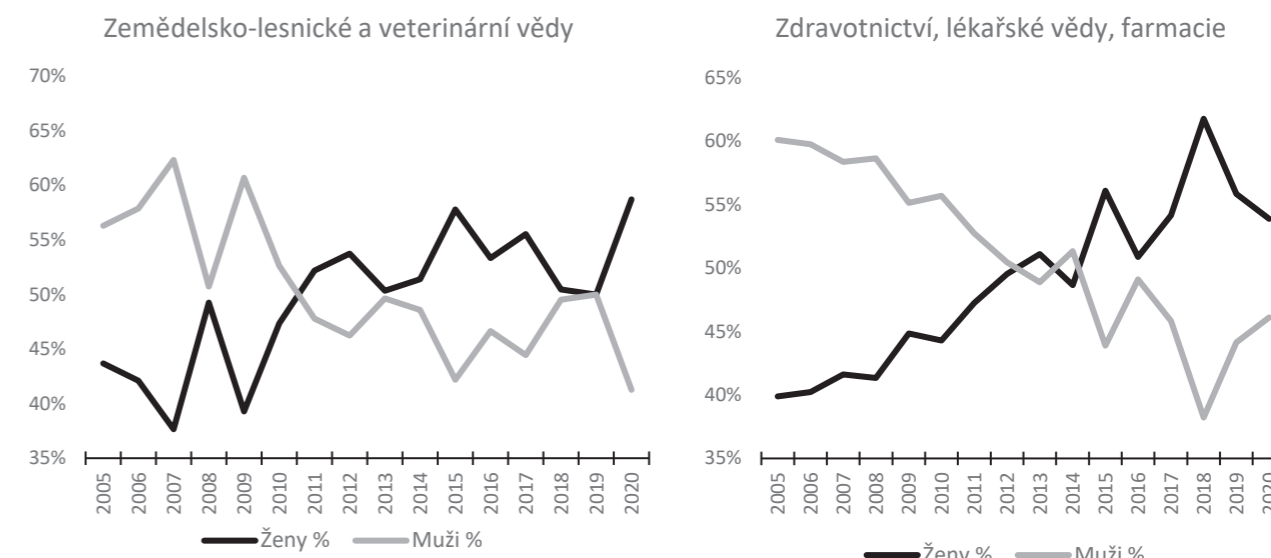
Velmi mírnou tendenci k růstu podílu žen registrují i přírodní vědy, ve kterých přesáhla reprezentace žen nadpoloviční většinu v letech 2014 (52 %) a 2016 (50,4 %) a obor se stal postupem času poměrně genderově vyváženým. I přes kolísající tendenci procentuálního zastoupení se hodnota od roku 2010 drží nad 46 % a v roce 2020 se rovnala 48,5 %. Pro zajímavost, ženy jako absolventky magisterského studia přírodních věd tvořily 65 % v tom samém roce – graf 9.

21 Data viz Příloha, Tab. 3.

22 Data viz Příloha, Tab. 4 a 5.

Technické vědy jsou v genderové paritě nejdále ze všech vědních oborů. I přes trend růstu je tu zastoupení žen velmi nízké. V roce 2020 tvořily absolventky doktorského studia technických věd 28,3 %. Za posledních 10 let se tato hodnota zvýšila o pouhých 5,4 procentního bodu z 22,9 % v roce 2010. Situace je nepříznivá i u absolventek magisterského studia technických oborů – graf 10, tam je však reprezentace žen vyšší, byť i tak je v řádu nižších jednotek procent; v roce 2020 to bylo 32,2 %. Komplexní problematiku nízkého zastoupení žen v technických oborech je proto třeba řešit již od primárního stupně studia. Pozitivní vývoj na úrovni terciárního vzdělání a zejména doktorském stupni se v takovém případě projeví až s poměrně dlouhým časovým odstupem. Je tudíž žádoucí cílené aktivity na zvýšení zájmu o tyto obory spustit co nejdříve.²³

Graf 20 a 21: Zemědělsko-lesnické a veterinární vědy (HC) a zdravotnictví, lékařské vědy, farmacie (HC) – absolventi doktorského studia, časový vývoj v zastoupení žen a mužů od roku 2005 do roku 2020²⁴

Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR; vlastní zpracování.

Zemědělsko-lesnické a veterinární vědy patří mezi obory, kde se situace zlepšila nejvýrazněji. S počáteční hodnotou 43,7 % v roce 2005 se podíl žen zde zvýšil na 47,4 % v roce 2010 a 57,8 % v roce 2015. Mezi lety 2018 a 2019 spadla hodnota k 50 % a v roce 2020 se vrátila zpět na 58,7 %. Je však třeba poznamenat, že počty absolventů se pohybovaly v desítkách osob ročně. V roce 2020 se jednalo celkem o 63 osob – 37 žen a 26 mužů. Z toho důvodu může mít nárůst nebo pokles v řádu jednotek absolventů poměrně velký dopad na procentuální reprezentaci obou pohlaví. Svůj vliv na převaze žen mezi absolventy a menším zájmu mužů o doktorské studium tohoto vědního oboru může mít i fakt, že mzdy v tomto oboru se pohybují relativně nízko. Po nástupu do praxe absolventi dostávají zhruba o čtvrtinu nižší mzdy ve srovnání s absolventy technických věd, a dokonce nižší, než dosahují absolventi humanitních oborů.²⁵ Muži navíc častěji vyhledávají profese s vyšším mzdovým ohodnocením v lukrativních odvětvích.²⁶

Až do roku 2012 byla mezi absolventy doktorského programu zdravotnictví, lékařských věd a farmacie převaha mužů. V následujícím roce, tj. 2013, poprvé přesáhlo zastoupení žen 50 %, které hned v následujícím roce zase kleslo na 48,7 %. Od roku 2015 se ale reprezentace žen drží nad polovinou, s rekordními 61,8 % v roce 2018. Momentální rozložení v roce 2020 je 53,9 % žen a 44,1 % mužů. Ženy dlouhodobě dominují mezi studenty a absolventy magisterského a doktorského studia tohoto vědního oboru. Na základě dat z minulých let se dá očekávat, že feminizace tohoto oboru bude pokračovat i v následujících letech. Stakeholderi by tudíž měli vyvinout větší úsilí o genderovou vyváženost mezi studenty lékařských věd, podobně jako se o tom dlouhodobě mluví u pedagogických oborů.

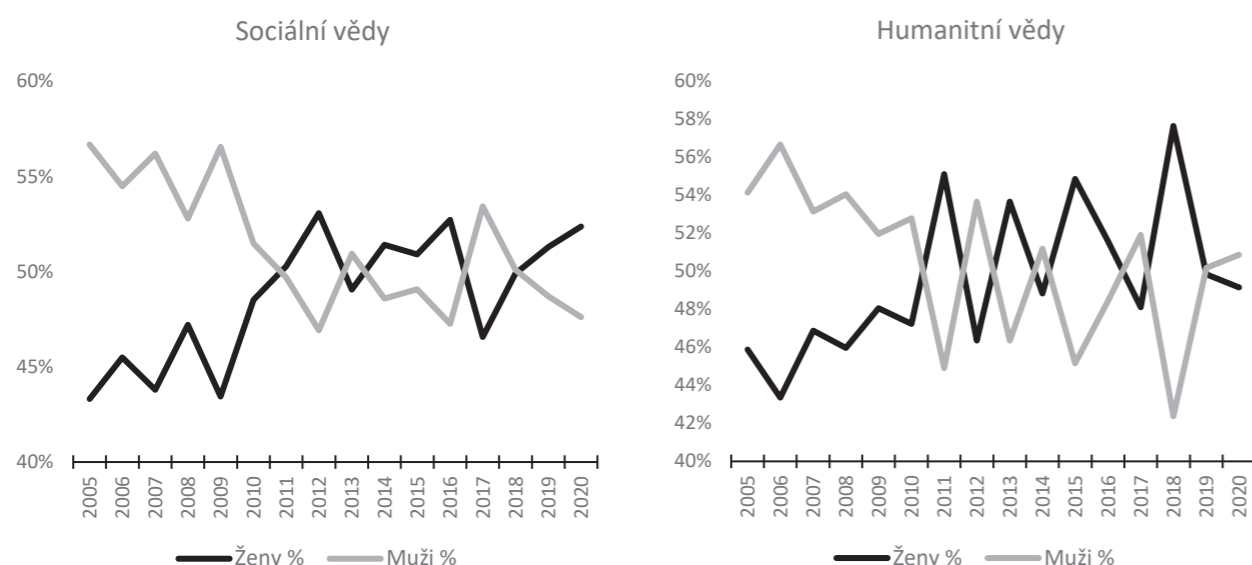
23 Czesaná, V. a kol.: Příprava odborníků pro uplatnění ve VaVal. Studie v rámci projektu sdílených činností STRATIN+(MS2104). Národní vzdělávací fond, 2022, str. 6.

24 Data viz Příloha, Tab. 6 a 7.

25 Czesaná, V. a kol.: Příprava odborníků pro uplatnění ve VaVal. Studie v rámci projektu sdílených činností STRATIN+(MS2104). Národní vzdělávací fond, 2022, str. 69.

26 Evropský parlament: Rozdíly v odměňování žen a mužů: definice a příčiny.

Graf 22 a 23: Sociální vědy (HC) a humanitní vědy (HC)
– absolventi doktorského studia, časový vývoj v zastoupení žen a mužů od roku 2005 do roku 2020²⁷

Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR; vlastní zpracování.

Pro sociální vědy jsou příznačné větší výkyvy v zastoupení obou pohlaví mezi absolventy doktorského studia. Od roku 2010 až do roku 2020, s výjimkou v roce 2017, se podíl žen s různými obměnami pohyboval mezi 48,5 % a 52,7 %. Letošní hodnota je druhá nejvyšší naměřená s 52,4% zastoupením žen mezi absolventy sociálních věd. U absolventek magisterského programu je však situace jiná – každoročně ho dokončuje průměrně 69,8 % žen²⁸ – graf 13. Je třeba připomenout, že ačkoliv mají sociální vědy nejvyšší počet absolventů magisterského studia ze všech zkoumaných oborů, celkový počet absolventů doktorského studia sociálních věd (378 osob) je nižší než u přírodních (454) a technických věd (449).²⁹

Humanitní vědy v některých ohledech napodobují výše popsané sociální vědy. Nicméně především v roce 2015 a 2018 byly právě v humanitních vědách výkyvy v podílu ženských a mužských absolventů velmi výrazné. V roce 2015 absolvovalo humanitní vědy 54,8 % žen (oproti 48,8 % v roce 2014 a 51,6 % v roce 2016), v roce 2018 to bylo 57,6 % (oproti 48,1 % v roce 2017 a 49,8 % v roce 2018). Pro tuto vědní disciplínu registrujeme proměnlivý trend v reprezentaci žen, který měl poměrně kolísavou tendenci mezi lety 2010 až 2020, pohybující se v širokém rozmezí od 45,2 % do 57,6 %. V roce 2020 bylo mezi absolventy doktorského studia humanitních věd 49,1 % žen. Podobně jako u sociálních věd je počet absolventek magisterského studia vyšší než těch, co dostudují doktorský program – graf 14, ten úspěšně dokončuje průměrně 68 % žen.³⁰

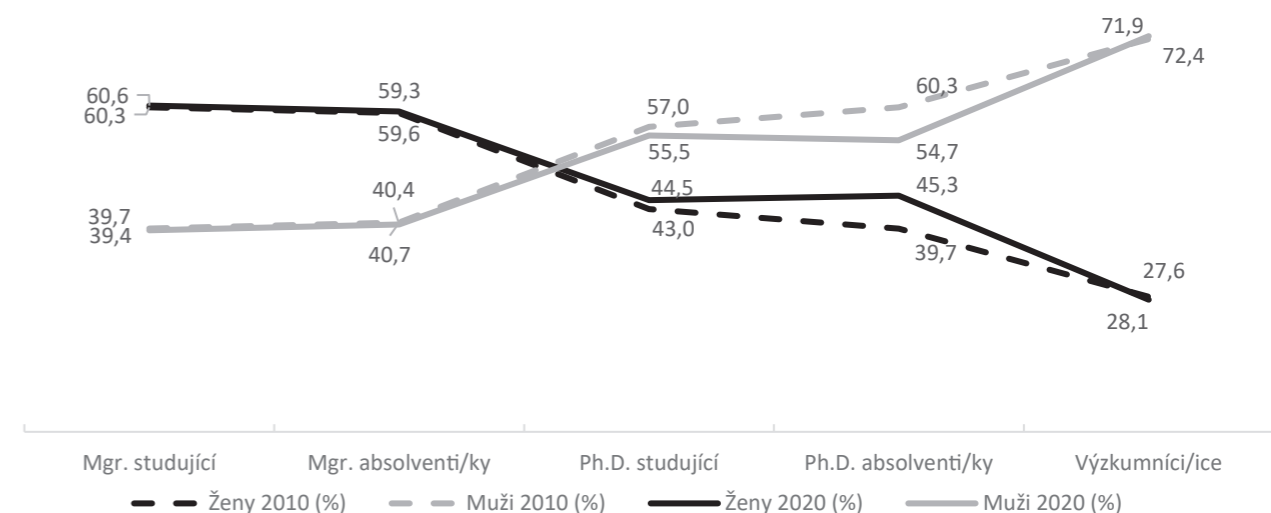
Od studia k výzkumu

Tato část si klade za cíl s pomocí dat od MŠMT a ČSÚ vyhodnotit zastoupení žen a mužů v jednotlivých vědních oborech a zmapovat ho od začátku magisterského studia až do profesní fáze výzkumníka či výzkumnice. Pro názornou ilustraci vývoje používáme srovnání let 2010 a 2020, které prezentujeme agregované a oddělené podle jednotlivých vědních disciplín.

Ve sledovaném období registrujeme stabilní převahu žen mezi studujícími a absolventy magisterského studia a také drobný růst v procentuálním zastoupení žen na úrovni doktorského studia. Situace studujících doktorandek se za posledních 10 let mírně zlepšila, tempo růstu je nicméně velmi nízké, až nepatrné; mezi lety 2010 a 2020 se jejich podíl zvýšil jen o 1,5 procentního bodu. Pozice absolventek doktorského studia vykazuje optimističtější hodnoty, ve sledovaném období se jejich zastoupení zvýšilo z 39,7 % v roce 2010 o 5,6 procentního bodu na 45,3 % v roce 2020. Paradoxně se však více absolventek doktorského programu rozhoduje nepokračovat a navazující profesní dráze výzkumnice – v roce 2020 byl rozdíl v zastoupení žen mezi absolventy doktorátu a mezi výzkumníky 17,2 %, zatímco v roce 2010 to bylo 12,1 %. To má za následek, že i přes nadpoloviční většinu v zastoupení žen mezi magisterskými studenty a absolventy, a mírně podprůměrnou hodnotu u doktorského studia, ženy celkově tvoří necelou třetinu výzkumníků. Jejich reprezentace byla 28,1 % v roce 2010 a 27,6 % v roce 2020, což je snížení o 0,5 procentního bodu za 10 let. I v případě, že by se situace obrátila a docházelo by k růstu o půl procenta každou dekádu, bychom parity nedosáhli ani do konce 21. století.

Obecně trpí sféra výzkumu nízkým zastoupením žen. Počet osob pracujících ve výzkumu se celkově každým rokem zvyšuje, jsou to však především muži, kteří tato čísla táhnou směrem nahoru, jak je viditelné v následujícím grafu 24. V roce 2010 na pozici výzkumníka pracovalo 31 220 (71,8 %) mužů, v roce 2020 to už bylo 47 201 (72,4 %) – nárůst o 15 981 osob. Oproti tomu bylo v roce 2010 výzkumníček 12 198 (28,1 %) a v roce 2020 17 992 (27,6 %) – zvýšení o 5 794 žen.³¹

Graf 24: Od studia k vědecké profesi, časové srovnání zastoupení žen a mužů na jednotlivých stupních ideálně typické dráhy (v %),³² všechny obory a vědní oblasti celkem (HC), roky 2010 a 2020

Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR; ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje; vlastní zpracování.

Z grafu 25 věnujícímu se studijní a profesní dráze osob v přírodních vědách si můžeme všimnout, že k největšímu růstu došlo v zastoupení absolventek magisterského a doktorského studia. Mezi lety 2010 a 2020 se jejich počet v magisterském stupni zvýšil o 3,3 procentního bodu na 65 %, přírůstek o 2,3 procentního bodu za 10 let pozorujeme na úrovni doktorského studia. Z výše zmíněných hodnot lze konstatovat, že za sledované období příliš výrazný růstu nenastal. Poměrně velká část žen se navíc rozhoduje po dokončení magisterského studia nepokračovat dále ve vědecké profesi (viz rozdíl 13,6 procentního bodu). Jedinou kategorií, která vykazuje pokles, je výzkum – tam zastoupení žen kleslo o 1,8 procentního bodu. Pro přírodní vědy je příznačné, že poměrově velká část žen, která úspěšně dokončí doktorské studium v tomto oboru, se rozhodne nepokračovat ve výzkumné kariéře – rozdíl mezi absolventkami doktorského programu a výzkumníčkami byl v roce 2020 23,7 procentního bodu.

³¹ Data viz Příloha, Tab. 3.

³² Data viz Příloha, Tab. 3.

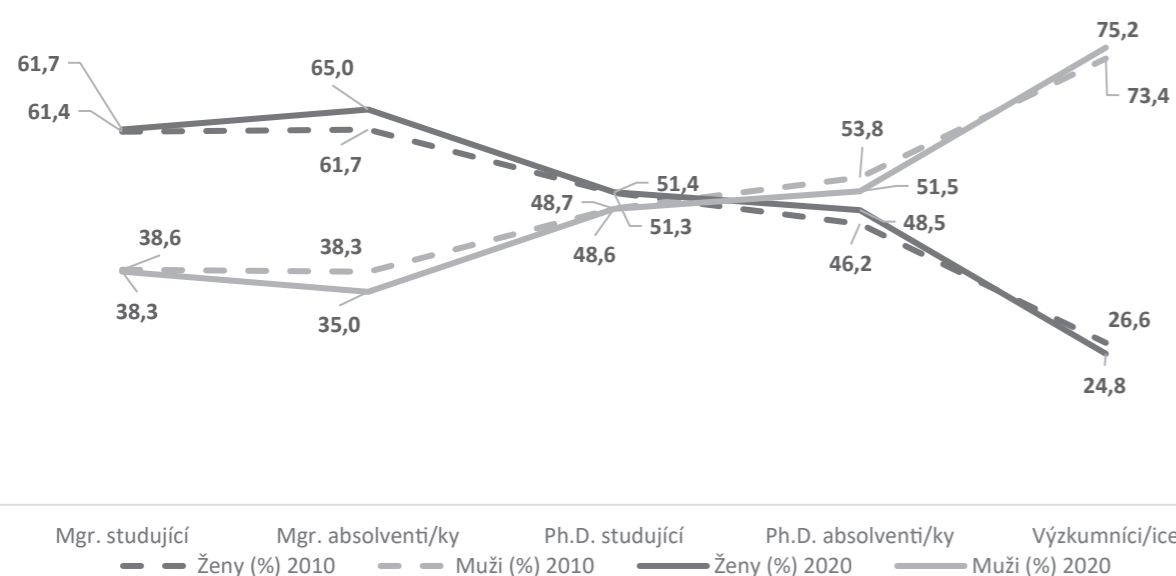
²⁷ Data viz Příloha, Tab. 8 a 9.

²⁸ Aritmetický průměr procentuálního zastoupení žen absolventek od roku 2005 do roku 2020, data viz Příloha, Tab. 8.

²⁹ Magisterské studium sociálních věd v roce 2020 absolvovalo celkem 12 793 studentů, přírodní vědy 1 328 osob, technické vědy 6 650 studentů.

³⁰ Aritmetický průměr procentuálního zastoupení žen absolventek od roku 2005 do roku 2020, data viz Příloha, Tab. 9.

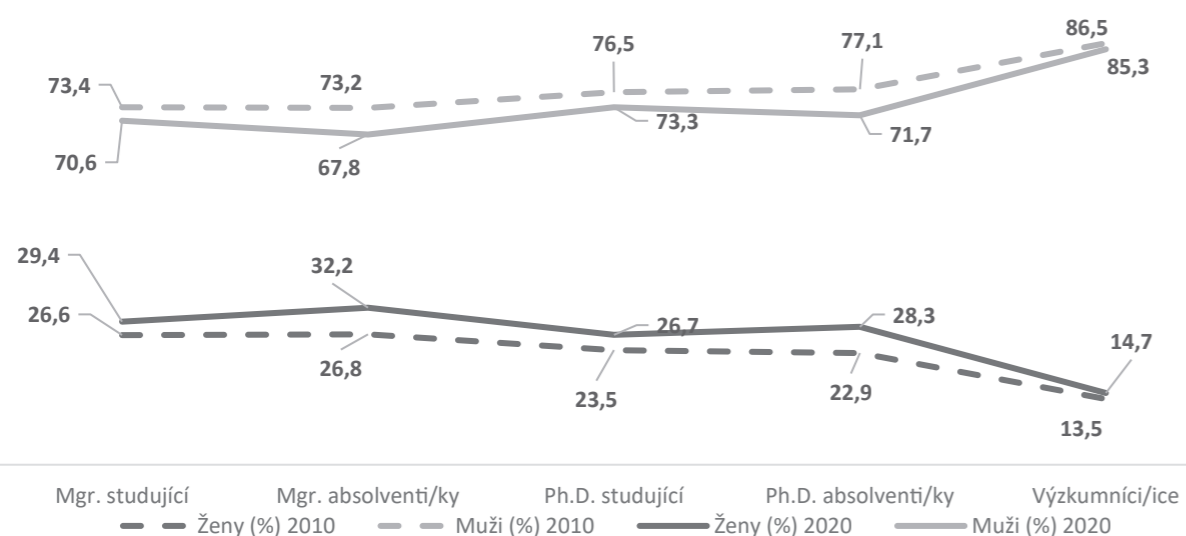
Graf 25: Přírodní vědy (HC) – od studia k vědecké profesi, časové srovnání zastoupení žen a mužů na jednotlivých stupních ideálně typické dráhy (v %),³³ roky 2010 a 2020

Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR; ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje; vlastní zpracování.

Technické vědy dlouhodobě trpí nerovností v zastoupení žen a jejich počet se snižuje v každé navazující fázi od studia k vědecké profesi. Dobrou zprávou může být, že ve všech stupních studia se jejich reprezentace mezi lety 2010 a 2020 zvýšila – změny však byly pouze v jednotkách procent. Žen studujících na magisterském stupni přibýlo o 2,8 %, zatímco počet absolventek magisterského studia vzrostl o 5,4 procentního bodu mezi lety 2010 a 2020. Na doktorském stupni byla situace obdobná – zastoupení studentek se zvýšilo o 3,2 procentního bodu na 26,7 % a absolventek o 5,4 procentního bodu na 28,3 % v 2020. Podobně jako v přírodních vědách i v tomto oboru dochází k velkému propadu v počtu žen, které nepokračují v kariéře výzkumnice. Konkrétně se jedná o úbytek v hodnotě 13,6 procentního bodu v roce 2020. Celkově ženy tvoří ani šestinu ze souhrnného počtu výzkumníků. V roce 2020 mezi nimi bylo 3 587 žen (14,7 %) oproti 20 781 mužům (85,3 %).

Graf 26: Technické vědy (HC) – od studia k vědecké profesi, časové srovnání zastoupení žen a mužů na jednotlivých stupních ideálně typické dráhy (v %),³⁴ roky 2010 a 2020

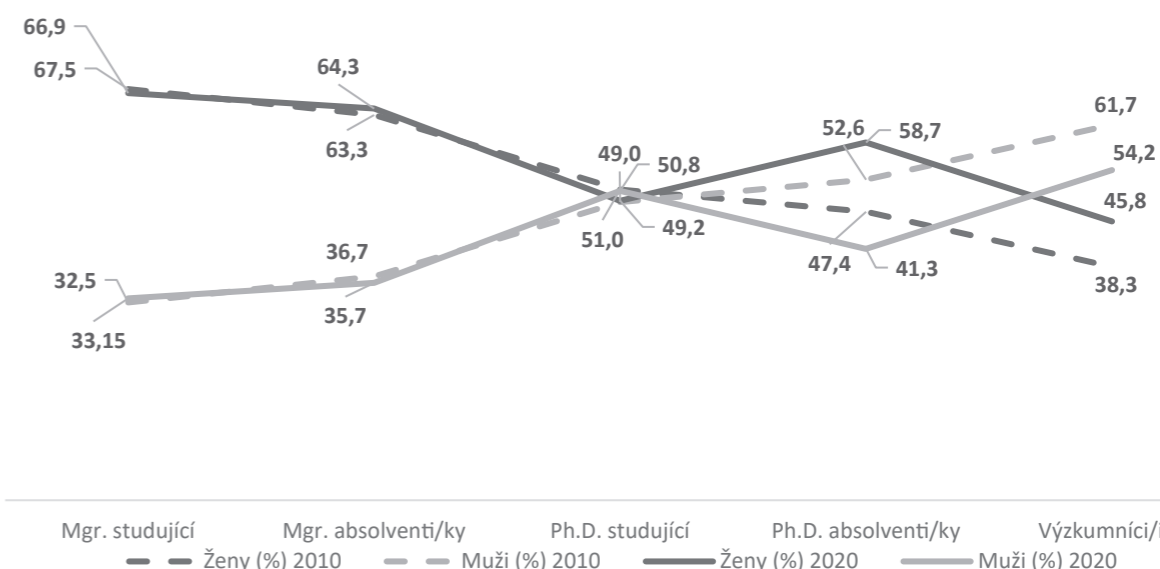
Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR; ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje; vlastní zpracování.

³³ Data viz Příloha, Tab. 4.

³⁴ Data viz Příloha, Tab. 5.

Srovnání dat z roku 2010 a 2020 ukazuje, že co do počtu se převaha žen v magisterském studiu zemědělsko-lesnických a veterinárních výrazně nezměnila. Velká část se však rozhodne nepokračovat s doktorským studiem a propad mezi těmito dvěma stupni činil v roce 2020 15,1 procentního bodu. Zastoupení studujících doktorandek nicméně kleslo pod 50% hranici na 49,2 % v roce 2020 oproti 51,0 % v roce 2010. Absolventky doktorského studia v roce 2020 reprezentovaly 58,7 % všech absolventů, což je zvýšení o 11,3 procentního bodu od roku 2010. Je důležité zmínit, že i přes pozitivní tendenci růstu se celkový počet absolventů doktorského programu zemědělsko-lesnických a veterinárních věd a nauk dlouhodobě drží velmi nízko – v roce 2010 ho dokončilo 63 žen (47,4 %) a 70 mužů (52,6 %), v roce 2020 to bylo 37 žen (58,7 %) a 26 mužů (58,7 %). I v tomto vědním oboru ztrácíme velké procento žen po absolvování doktorátu a před vstupem do vědecké profese, v roce 2020 se jednalo o 12,9 % žen. Výzkumu se ten samý rok věnovalo 45,8 % žen, což je od roku 2010 zvýšení o 7,5 procentního bodu. Vzhledem k velkému pokroku v digitalizaci, a především v zavádění metod precizního zemědělství, autonomních robotů, monitoringu stavu porostů a zvířat, se dá očekávat, že se poptávka po vysoce kvalifikovaných odbornících a výzkumnících bude v následujících letech prudce zvyšovat. Díky časové dostupnosti, menší fyzické náročnosti, které bylo docíleno cestou moderních technologií, a bezprostřední práci v terénu bude v oboru zemědělsko-lesnických a veterinárních v budoucnu větší prostor pro uplatnění žen.³⁵

Graf 27: Zemědělské vědy (HC) – od studia k vědecké profesi, časové srovnání zastoupení žen a mužů na jednotlivých stupních ideálně typické dráhy (v %),³⁶ roky 2010 a 2020

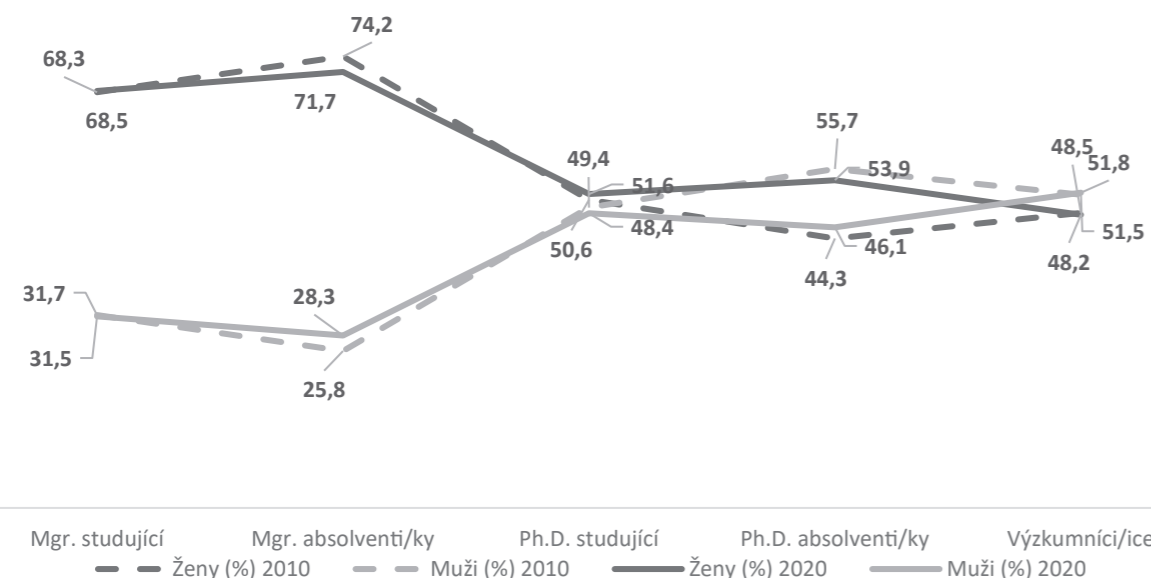
Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR; ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje; vlastní zpracování.

V lékařských a farmaceutických vědách je na obou stupních magisterského studia nadpoloviční zastoupení žen – studentky tvořily 68,5 % a absolventky 71,7 % – a mezi studujícími doktorandami 51,6 %. Po období růstu v nultých letech však nastala stagnace. I přes tento trend je zde zastoupení žen nejvyšší ze všech sledovaných vědních oborů. Za posledních 10 let taktéž poměrně vzrostla reprezentace žen mezi absolventy doktorského studia ze 44,3 % v roce 2010 na 53,9 % v roce 2020. Mezi výzkumníky pak bylo v roce 2020 45,8 % žen a v tomto vědním oboru docházelo k jednomu z nejmenších odlivů žen na přechodu od získání doktorátu k vědecké profesi – jednalo se jen o ztrátu 5,1 procentního bodu. Největší pokles ze všech sledovaných věd však zaznamenáváme u lékařských a farmaceutických věd při přechodu z magisterského studia na doktorské, u kterých se v roce 2020 jednalo o 20,1 procentního bodu.

³⁵ Czesaná, V. a kol.: Příprava odborníků pro uplatnění ve VaVal. Studie v rámci projektu sdílených činností STRATIN+(MS2104). Národní vzdělávací fond, 2022, str. 69.

³⁶ Data viz Příloha, Tab. 6.

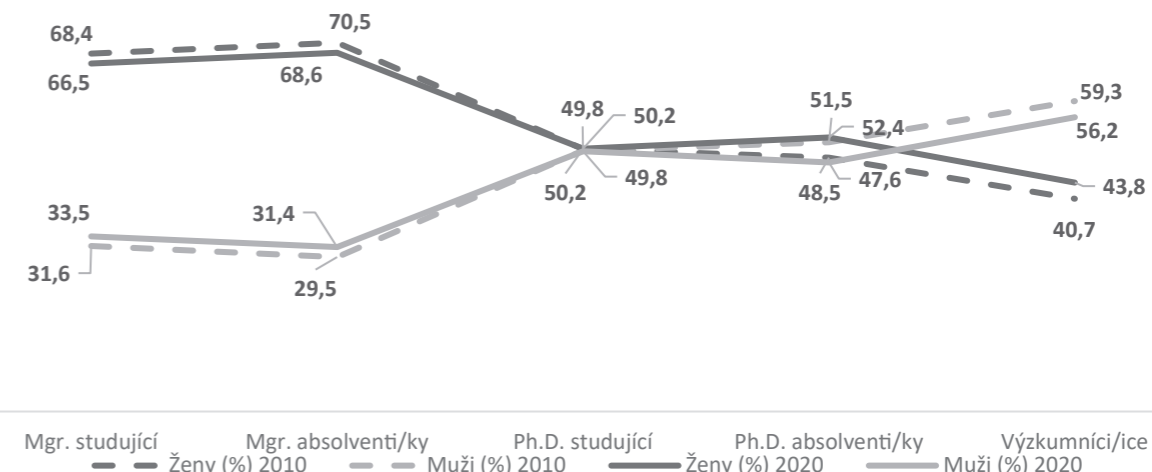
Graf 28: Lékařské vědy (HC) – od studia k vědecké profesi, časové srovnání zastoupení žen a mužů na jednotlivých stupních ideálně typické dráhy (v %),³⁷ roky 2010 a 2020

Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR; ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje; vlastní zpracování.

Na magisterském stupni studia se v sociálních vědách mezi lety 2010 a 2020 nepatrně snížil počet žen (o 1,9 procentního bodu) jak u studujících, tak mezi absolventy, na 66,5 % studentek a 68,6 % absolventek v roce 2020. I přes tento nepatrný pokles ženy tvoří více jak tři pětiny osob zapsaných v tomto studijním programu. Při studiu doktorátu se nicméně nůžky v rozdílech pohlaví uzavírají a poměr žen a mužů je od tohoto stupně dále poměrně vyrovnaný. Důvodem může být fakt, že velký počet žen se po dokončení magisterského studia rozhodne studium ukončit. Propad v podílu studujících doktorandek v roce 2020 činil 18,4 procentního bodu. Co se týče počtu studujících doktorandek, v této sféře se hodnota nezměnila a v obou sledovaných obdobích byla na 50,2 %. Ke zvýšení o 3,9 procentního bodu nicméně došlo v úspěšném dokončení doktorského studia, kde v roce 2020 ženy tvořily 53,9 % z celkového počtu absolventů. Z výše popsaných čísel je tedy zřejmé, že podobně jako v zemědělských a lékařských vědách ženy dominují v obou stupních terciálního vzdělání. Převaha mužů, která se postupem let pomalu smazává, je však v sektoru výzkumu. V roce 2010 na pozici výzkumníka pracovalo 1 958 (59,3 %) mužů a 1 342 (40,7 %) žen, v roce 2020 to bylo 3 223 (54,2 %) mužů a 2 507 (43,8 %) žen. Ačkoliv se každým rokem celkový počet výzkumníků v sociálních vědách zvyšuje, stejně jako zastoupení žen, které za 10 let narostlo o 3,1 procentního bodu, parita se dá s obdobným tempem růstu očekávat až v roce 2040.

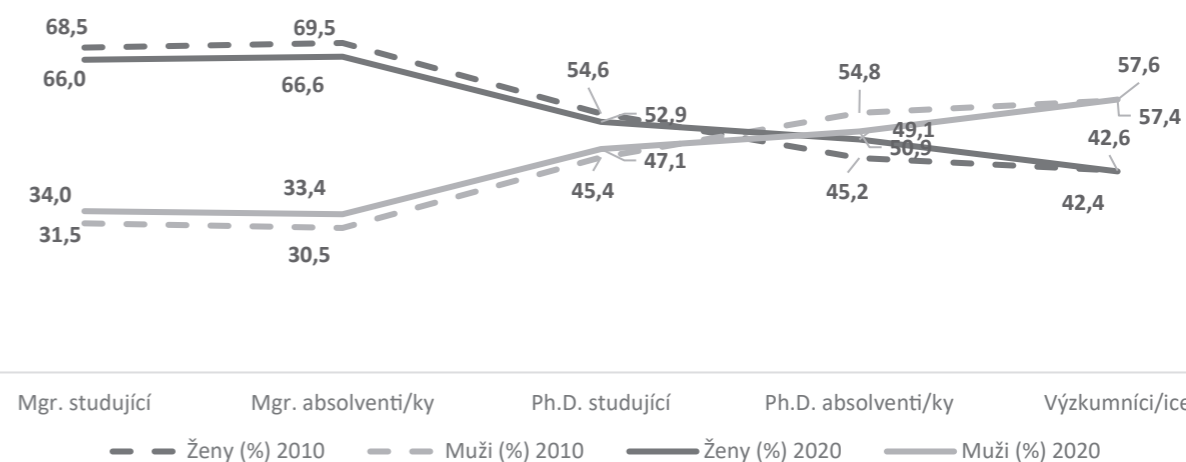
Graf 29: Sociální vědy (HC) – od studia k vědecké profesi, časové srovnání zastoupení žen a mužů na jednotlivých stupních ideálně typické dráhy (v %),³⁸ roky 2010 a 2020

Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR; ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje; vlastní zpracování.

Podobný trend jako sociální vědy následoval i obor humanitních věd, kde i přes klesající zastoupení žen na magisterském stupni studia jejich počet převyšoval v roce 2020 nadpoloviční většinu – u studujících se jednalo o 66,0 % (oproti 68,5 % v roce 2010), absolventky tvořily 66,6 % (vs. 69,5 % v roce 2010). I v humanitních vědách docházelo v roce 2020 k největšímu pomyslnému odlivu žen na ideálně typické dráze po absolvování magisterského a před začátkem doktorského studia – jednalo se o 14,9 procentního bodu. V doktorském programu byla situace podobná, studentek mírně ubylo mezi lety 2010 a 2020 o 1,7 procentního bodu na konečnou hodnotu 52,9 %. Zvýšil se však počet žen, které úspěšně dokončily doktorát – v roce 2020 jich byla skoro polovina, konkrétně se jednalo o 49,1 %. Počet výzkumnic zůstal v letech 2010 a 2020 prakticky nezměněn, poklesl o 0,2 procentního bodu na 42,4 %.

Graf 30: Humanitní vědy (HC) – od studia k vědecké profesi, časové srovnání zastoupení žen a mužů na jednotlivých stupních ideálně typické dráhy (v %),³⁹ roky 2010 a 2020

Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR; ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje; vlastní zpracování.

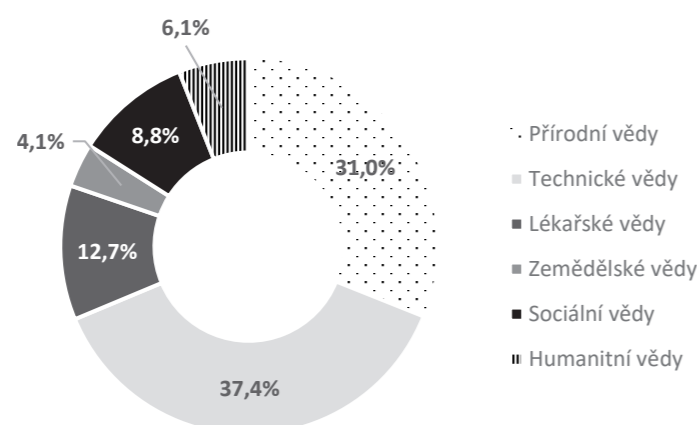
37 Data viz Příloha, Tab. 7.

38 Data viz Příloha, Tab. 8.

39 Data viz Příloha, Tab. 9.

VÝZKUMNÍCI PODLE VĚDNÍCH OBLASTÍ

Graf 31: Výzkumníci podle vědních oblastí v roce 2020 (HC, v %)

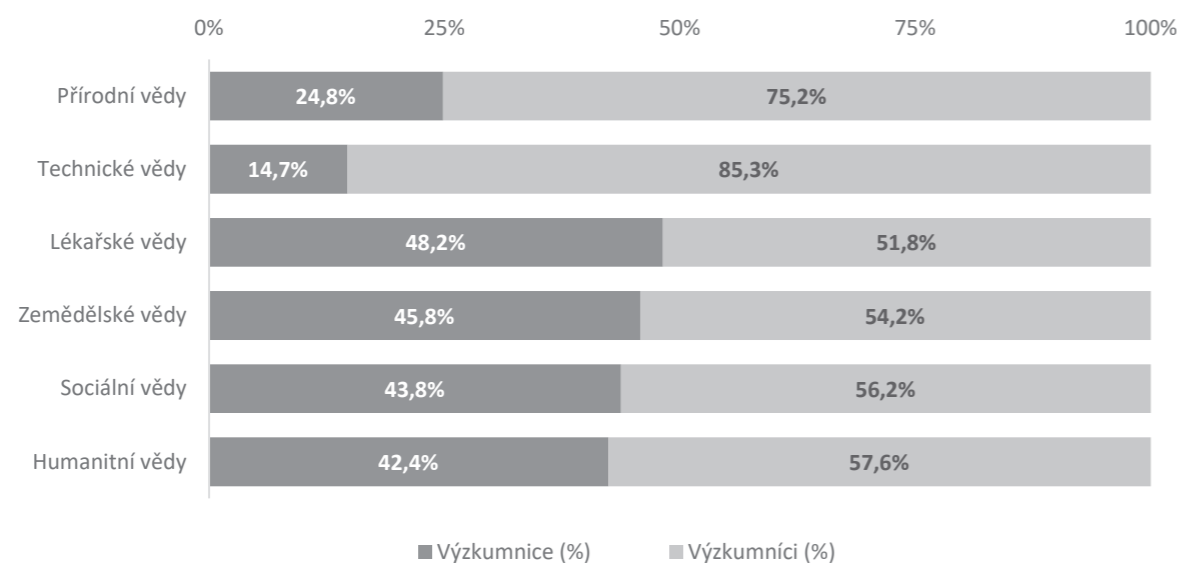
Zdroj: ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje; vlastní zpracování.

Dle dat ČSÚ v oblasti výzkumu v roce 2020 pracovalo celkem 65 193 osob. Suverénní postavení v něm zastávaly technické (37,4 %) a přírodní vědy (31,0 %), ve kterých součtem působilo 68,4 % všech výzkumníků. S velkým odstupem následovaly lékařské vědy (12,7 %), v jednociferných hodnotách se pohybovaly sociální vědy (8,8 %), humanitní vědy (6,1 %) a co do počtu nejmenší zemědělské vědy (4,1 %). Z hlediska meziročního porovnání došlo k nárůstu v oblasti přírodních, lékařských, zemědělských a humanitních věd. Pokles byl zaznamenán u technických a sociálních věd. Změny se však pohybovaly v řádech desetin procent.

V předešlé části od studia k výzkumu (graf 4–30), ve které bylo rozložení žen a mužů popsáno od magisterského studia přes doktorský program až ke kariéře výzkumníka, bylo zastoupení pohlaví zasazeno do kontextu ideální cesty od studia k výzkumu. V následujícím grafu 32 je znázorněno rozložení výzkumníků dle pohlaví a vědní oblasti.

Nejnižší zastoupení žen mezi výzkumnými pracovníky bylo v technických vědách, ve kterých zastávaly ženy 3 587 výzkumných pozic (14,7 %), přičemž mužů na stejné pozici pracovalo 20 781 (85,3 %). Následovaly přírodní vědy s 5 020 (24,8 %) ženami a 15 195 (75,2 %) muži. Na dobré cestě k rovnosti pohlaví jsou z hlediska kvantitativního ostatní vědní disciplíny s 42,4 % žen v humanitních vědách, 43,8 % v sociálních vědách, 45,8 % v zemědělských vědách a 48,2 % v lékařských vědách, což je odvětví, ve kterém je dlouhodobě poloviční až nadpoloviční reprezentace žen.

Graf 32: Výzkumníci dle pohlaví v roce 2020, odděleně podle vědních oblastí (HC, v %)⁴⁰

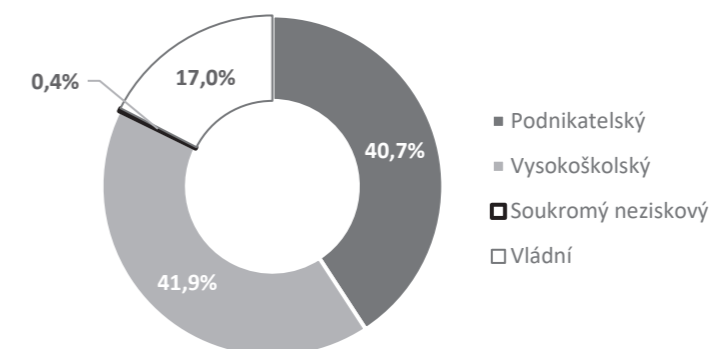

Zdroj: ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje; vlastní zpracování.

⁴⁰ Data viz Příloha, Tab. 10.

VÝZKUMNÍCI PODLE SEKTORŮ PROVÁDĚNÍ VÝZKUMNÉ PRÁCE

Graf 33: Výzkumníci podle sektoru provádění výzkumné práce v roce 2020 (HC, v %)⁴¹

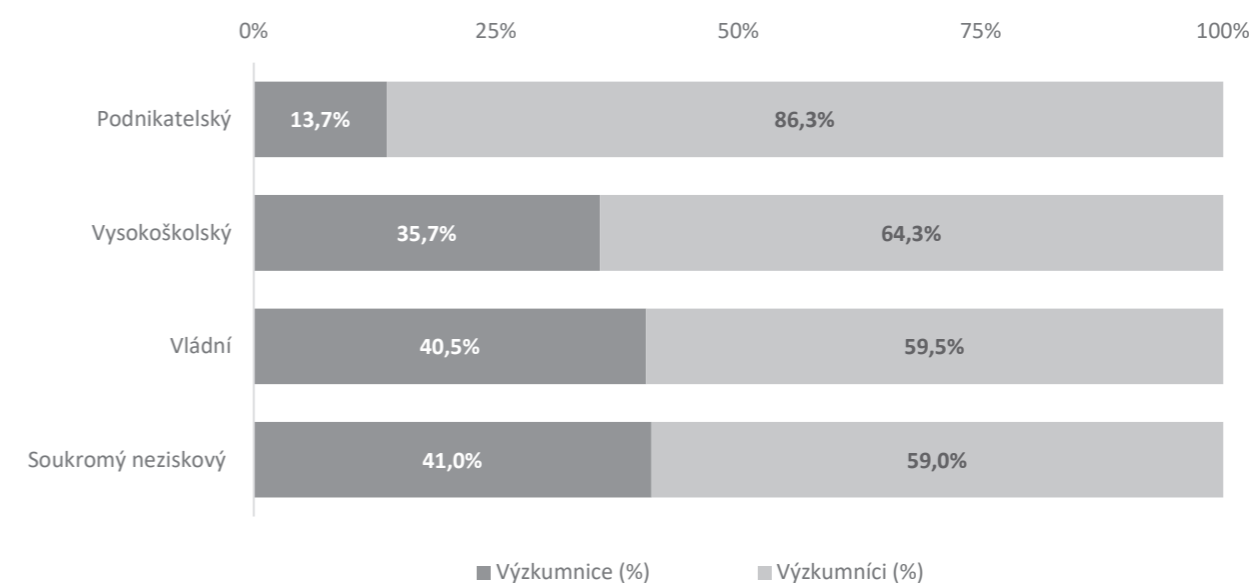

Zdroj: ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje; vlastní zpracování.

Sektorem s nejvyšším podílem výzkumníků je sektor vysokoškolský, ve kterém našlo uplatnění celkem 27 325 osob (41,9 %). V těsném závěsu byl podnikatelský sektor s 26 522 výzkumníky (40,7 %). Vládní sektor zaměstnával na pozici výzkumník/výzkumnice 11 080 osob (17,0 %) a soukromý neziskový pouze 266 osob (0,4 %). V porovnání s rokem 2019 se o 0,1 procentního bodu snížil počet výzkumníků ve vysokoškolském sektoru a naopak o 0,1 procentního bodu vzrostl v podnikatelském sektoru. U soukromého neziskového a vládního sektoru zůstaly hodnoty beze změn.

Vysokoškolský sektor, největší zaměstnavatel výzkumných pracovníků, měl mezi svými zaměstnanci nepatrně více než jednu třetinu žen (35,7 %), jak je znázorněno v grafu 34. Podnikatelský sektor, který v roce 2020 celkově zaměstnával 26 522 osob, nabídl uplatnění pouze 3 639 ženám (13,7 %) oproti 22 882 mužům (86,3 %) a ze všech zkoumaných oblastí si vedl nejhůře. V ostatních sektorech výzkumu byl počet žen nad 40 %, konkrétně 40,5 % ve vládním sektoru a 41,0 % v soukromém neziskovém sektoru.

Graf 34: Výzkumníci dle pohlaví v roce 2020, odděleně podle sektoru provádění výzkumné práce (HC, v %)⁴²

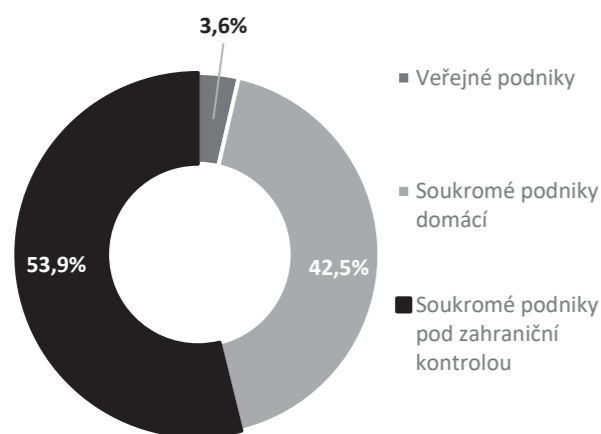
Zdroj: ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje; vlastní zpracování.

⁴¹ Data viz Příloha, Tab. 24.

⁴² Data viz Příloha, Tab. 24.

Podnikatelský sektor

Graf 35: Výzkumníci v podnikatelském sektoru podle druhu pracoviště v roce 2020 (HC, v %)⁴³

Zdroj: ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje; vlastní zpracování.

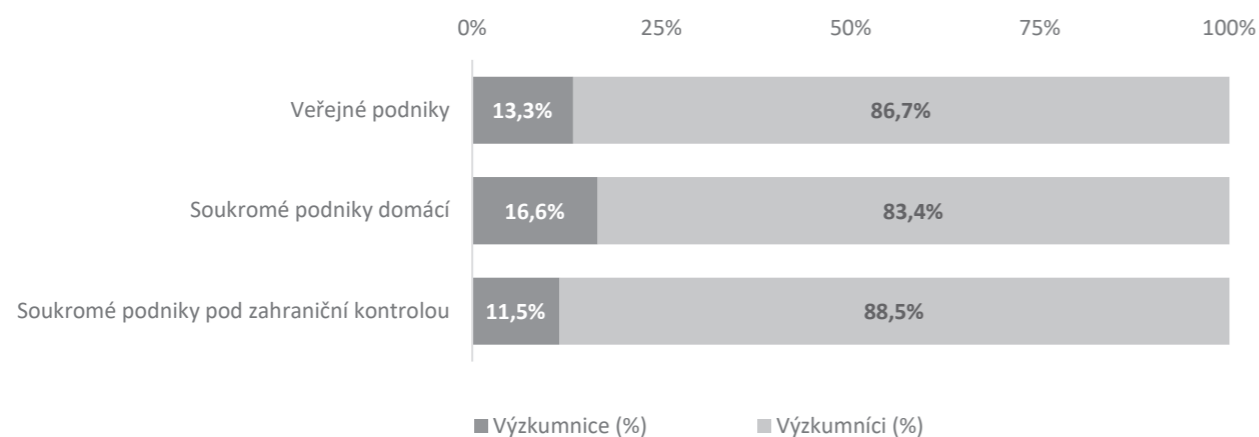
Výzkumná práce v podnikatelském sektoru se soustřeďuje především v soukromých podnicích, které zaměstnávají celkem 96,4 % výzkumníků pracujících v tomto odvětví. Vedou mezi nimi podniky, které jsou kontrolovány zahraničními partnery – v roce 2020 v nich pracovalo celkem 53,9 % zaměstnanců ve výzkumu, v českých podnicích se jednalo o 42,5 %. Veřejné podniky mají v souhrnném počtu nepatrný podíl s pouhými 3,6 % výzkumných pracovníků v tomto sektoru.

Co se týče rozložení žen a mužů v podnikatelském sektoru, při detailnějším pohledu na jednotlivé druhy pracovišť je zřejmé, že nízké zastoupení žen je problémem všude, ani v jednom případě nepřekračuje reprezentace žen jednu šestinu. Ačkoliv soukromé podniky se zahraniční kontrolou patří mezi největší zaměstnavatele výzkumníků v podnikatelském sektoru – graf 35, v roce 2020

v nich pracovalo nejméně žen, konkrétně 1 642 (11,5 %) oproti 12 641 (88,5 %) mužům. Veřejné podniky, ve kterých našlo uplatnění nejméně výzkumníků, mělo ve svých řadách 13,3 % žen. Největším zaměstnavatelem žen byly české soukromé podniky, ve kterých působilo 1 869 (16,6 %) výzkumnic a 9 407 (83,4 %) výzkumníků.

Svůj podíl na majoritním zastoupení soukromých podniků pod zahraniční kontrolou jakožto zaměstnavatele výzkumníků může mít fakt, že zahraniční společnosti často nabízí vyšší mzdy než domácí společnosti, aby přilákaly nejlepší kandidáty.⁴⁴ Zároveň lze předpokládat, že využívají místní méně genderově senzitivní kulturu, která jim – často na rozdíl od jejich domovských zemí – umožňuje problematiku genderové rovnosti nijak nezohledňovat. Zastoupení žen mezi výzkumníky v podnikatelském sektoru je u nás nejnižší v Evropské unii, v roce 2019 činilo 13,2 % – graf 66. Zahraniční firmy také nejsou nijak aktivně motivovány k tomu se genderovou rovností svého výzkumného personálu zabývat, jelikož u nás neexistují žádné pobídky nebo podmínky ze strany vlády, které by toto stanovovaly.

Graf 36: Výzkumníci dle pohlaví v roce 2020 v podnikatelském sektoru (HC, v %)⁴⁵

Zdroj: ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje; vlastní zpracování.

43 Data viz Příloha, Tab. 25.

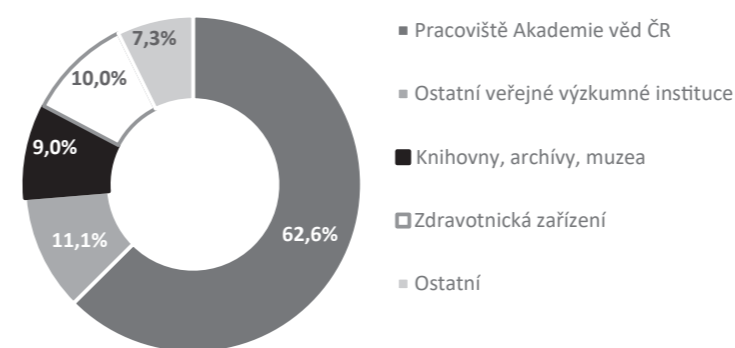
44 Institute for the Study of Labor: Do Foreign Firms Really Pay Higher Wages? Evidence from Different Estimators

45 Data viz Příloha, Tab. 25.

Vládní sektor

Ve vládním sektoru zaujímají nadpoloviční většinu výzkumní pracovníci Akademie věd České republiky, kteří reprezentují 62,6 % výzkumníků v tomto odvětví. Následují osoby pracující v jiných veřejných výzkumných institucích (11,1 %) a ve zdravotnických zařízeních s 10,0 %. Jednociferné procentuální zastoupení pak mají knihovny, archívy, muzea s 9,0 % a dále ostatní výzkumná pracoviště nezařazená v předchozích kategoriích se 7,3 %.

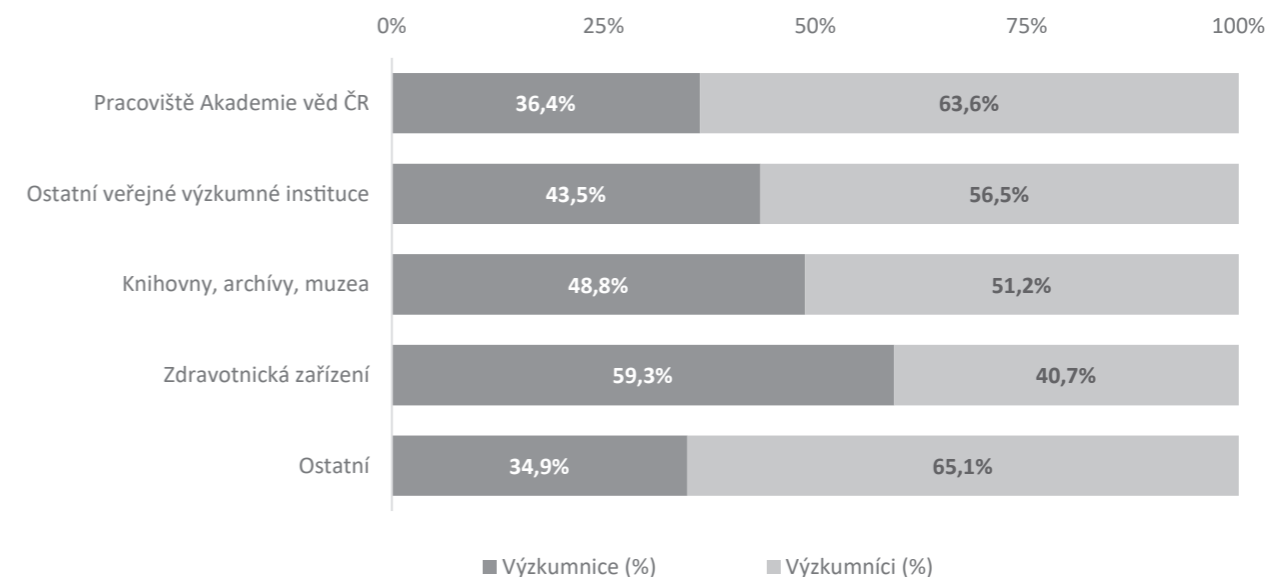
Graf 37: Výzkumníci ve vládním sektoru podle druhu pracoviště v roce 2020 (HC, v %)⁴⁶

Zdroj: ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje; vlastní zpracování.

Převaha žen mezi studujícími a absolventy lékařských oborů a farmacie se logicky projevuje v jejich zastoupení ve zdravotnických zařízeních, kde ženy tvořily 59,3 % výzkumnic, konkrétně 656 žen oproti 450 mužům. Lehce pod padesátiprocentní hranicí se pohybovaly knihovny, archívy a muzea, které i přes druhý nejmenší počet výzkumníků mají ve svých řadách 48,8 % žen. Pracoviště Akademie věd ČR poskytují působiště více než třem pětinaм výzkumníků ve vládním sektoru, ale zaměstnávají pouze 36,4 % žen – 2 521 výzkumnic versus 4 410 výzkumníků (64,6 %), což je druhá nejnižší naměřená hodnota ve vládním sektoru. Od roku 2005 do roku 2020 reprezentace žen v Akademii věd stoupla o pouhých 3,9 procentního bodu.⁴⁷ Nejméně ženských výzkumnic (34,9 %) pracovalo v početně nejmenší sféře ostatních výzkumných působišť.⁴⁸

Graf 38: Výzkumníci dle pohlaví v roce 2020 ve vládním sektoru (HC, v %)⁴⁹

Zdroj: ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje; vlastní zpracování.

46 Data viz Příloha, Tab. 26.

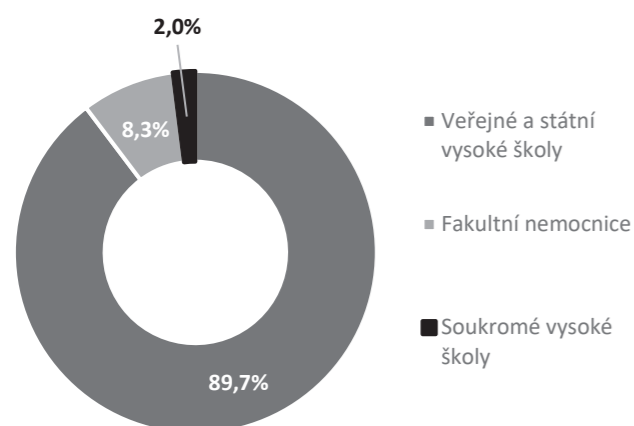
47 Data viz Příloha, Tab. 26.

48 Jedná se o všechny veřejné výzkumné instituce vyjma pracovišť Akademie věd ČR.

49 Data viz Příloha, Tab. 26.

Vysokoškolský sektor

Graf 39: Výzkumníci ve vysokoškolském sektoru podle druhu pracoviště v roce 2020 (HC, v %)⁵⁰

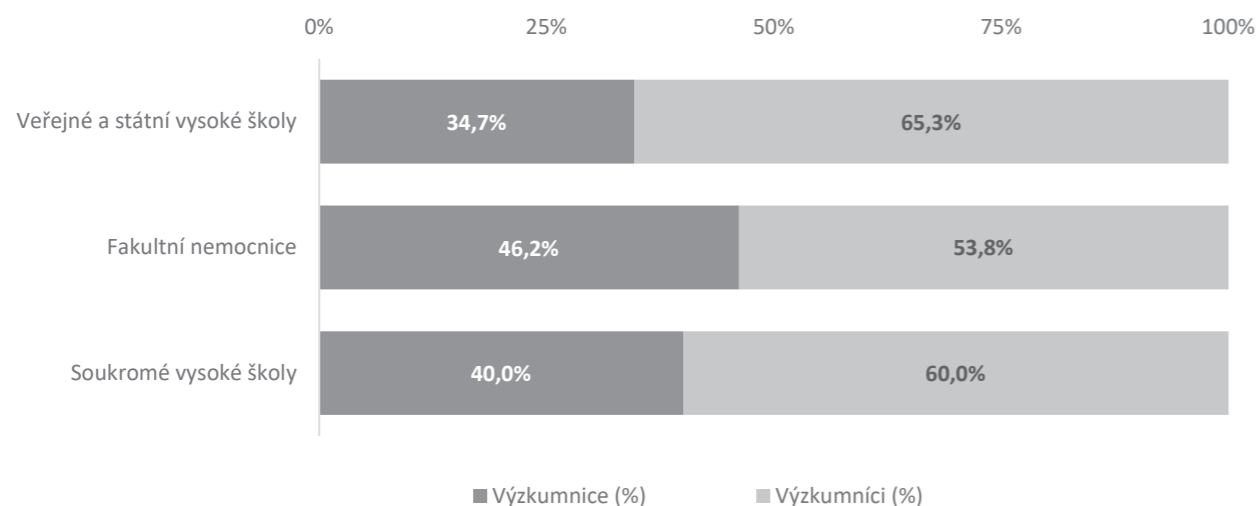
Zdroj: ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje; vlastní zpracování.

Ve vysokoškolském sektoru jasně dominují veřejné a státní vysoké školy. V roce 2020 jich z celkového počtu 27 325 osob pracovalo 24 510 (89,7 %) na prvním jmenovaném pracovišti. Druhé místo zaujmul s velkým odstupem fakultní nemocnice s 8,3 %. Soukromé vysoké školy patří mezi minoritní instituce zaměstnávající pouze 2 % výzkumných pracovníků tohoto sektoru.

Co se týče genderové parity, té jsou nejbližší fakultní nemocnice, ve kterých pracuje 1 047 výzkumníc (46,2 %) a 1 221 (53,8 %) výzkumníků. Svůj podíl na tomto rozložení má s největší pravděpodobností dlouhodobá převaha žen ve zdravotnických, farmaceutických a lékařských studijních oborech. Na soukromých vysokých školách se věnuje výzkumné činnosti 40,0 % žen a 60,0 % mužů. Největší rozdíly jsou u největší skupiny poskytovatelů práce ve výzkumu, tj. na veřejných a státních

vysokých školách, ve kterých působí pouze 8 493 žen (34,7 %) a 16 017 mužů (65,3 %). V následující kapitole bude rozvedeno zastoupení žen a mužů v akademické sféře ve větším detailu.

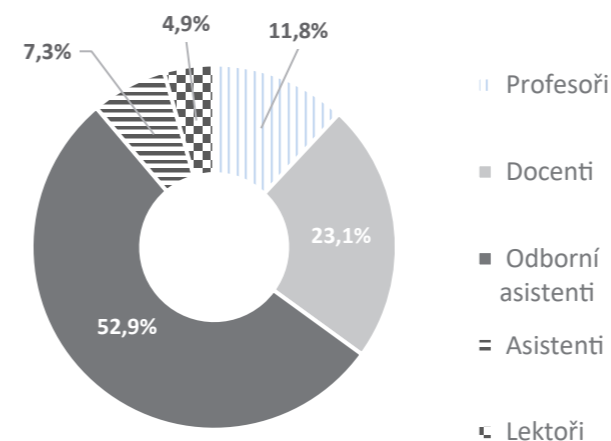
Graf 40: Výzkumníci dle pohlaví v roce 2020 ve vysokoškolském sektoru (HC, v %)⁵¹

Zdroj: ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje; vlastní zpracování.

AKADEMIČTÍ PRACOVNÍCI NA VYSOKÝCH ŠKOLÁCH

Graf 41: Struktura úvazků (FTE) akademických pracovníků podle kvalifikačního stupně v roce 2020 (v %)⁵²

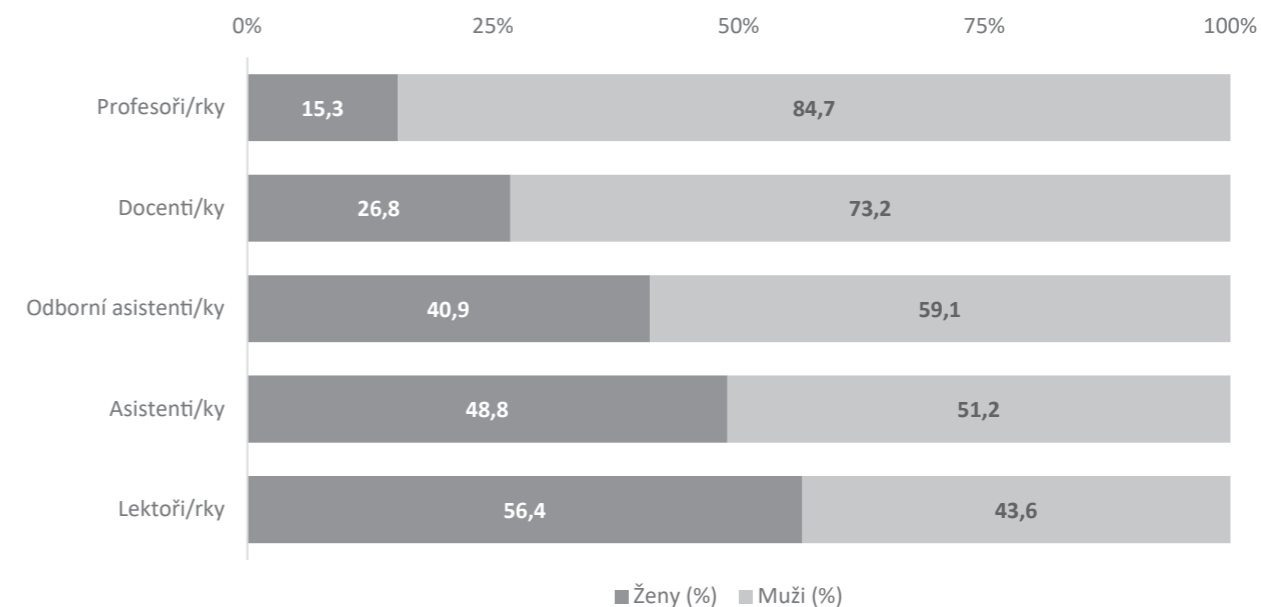
Zdroj: MŠMT, Statistika školství – Zaměstnanci a mzdové prostředky; vlastní zpracování.

Podle dat MŠMT, které každoročně zveřejňuje informace o akademických pracovnících v přepočtené formě na celé úvazky (FTE), pracovali akademici v roce 2020 na 18 507 celých úvazcích. Přesně 36 % z nich tvořily ženy. Více než polovina akademiků, konkrétně v 52,9 %, vykonávala činnost na pozici odborného asistenta/asistentky. Na pozici docenta/docentky působilo 23,1 % osob, zatímco profesori/profesorokly představovali jen 11,8 % akademických pracovníků. Jednociferné zastoupení mezi akademickými pracovníky měli asistenti/asistentky (7,3 %) a lektoři/lektorky (4,9 %).

Z následujícího grafu 42 jasně vidíme, že se zvyšující se akademickou funkcí prudce klesá zastoupení žen na těchto postech. Nejvíce akademiček najdeme mezi lektory, kterých na této pozici pracovalo v roce 2020 celkem 56,4 %. Následují asistentky, které mají blízko rovnému zastoupení s 48,8 % oproti 51,2 % mužů.

Na pozici odborného asistenta pracovalo už jen 40,9 % akademiček, docentek bylo lehce nad jednou čtvrtinou (26,8 %). A z celkového počtu 2 178 profesorů bylo v roce 2020 pouze 334 žen (15,3 %).

Graf 42: Struktura úvazků (FTE) akademických pracovníků dle pohlaví v roce 2020, odděleně podle kvalifikačního stupně (v %)⁵³

Zdroj: MŠMT, Statistika školství – Zaměstnanci a mzdové prostředky; vlastní zpracování.

Časové srovnání ukazuje, že na nejnižších pozicích akademické dráhy, tj. v případě lektorů/lektorek a asistentů/asistentek, za posledních 10 let přibyli zejména muži. U lektorů se jednalo o nárůst o 4,1 procentního bodu z 39,5 % na 43,6 %, zatímco řady asistentů se zvýšily o 1,2 procentního bodu. To mělo za následek, že v roce 2020 na pozici asistenta dominovali muži s 51,1 % v roce 2020 oproti 49,9 % v roce 2010. U ostatních akademických

50 Data viz Příloha, Tab. 27.

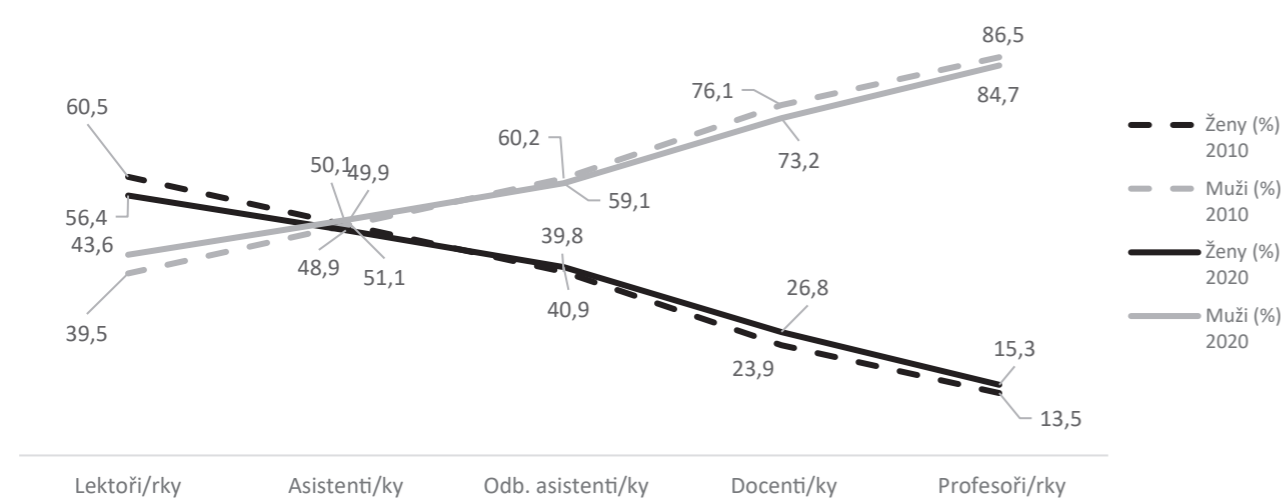
51 Data viz Příloha, Tab. 27.

52 Data viz Příloha, Tab. 29.

53 Data viz Příloha, Tab. 29.

profesí je zřejmý opačný trend, změny se však odehrávají v pomalém tempu. Odborných asistentek bylo v roce 2020 40,9 % – v roce 2010 se jednalo o 39,8 %, reprezentace docentek vzrostla o 2,9 procentního bodu z 23,9 % v roce 2010 na 26,8 % v roce 2020. Nejvýraznější rozdíl je v zastoupení profesorek, které se na celkovém počtu profesorů podílí pouze z jedné šestiny. Za sledované období jejich procentuální zastoupení vzrostlo z 13,5 % v roce 2010 na 15,3 % v roce 2020. Pokud by rychlost růstu, tj. o 1,8 procentního bodu každých 10 let, pokračovala stejným tempem, pak bychom parity dosáhli za 193 let, v roce 2213. Změny ve všech kvalifikačních stupních se nicméně pohybovaly maximálně v řádu 3 procentních bodů, a tudíž je nelze označit za výrazné. Pozitivní však je, že v horizontu posledních let můžeme sledovat nepatrnou tendenci k uzavírání nůžek, kdy mezi lektory/lektorkami a asistenty/asistentkami dochází k růstu podílu mužů, zatímco na pozici odborných asistentů/asistentek, docentů/docentek a profesorů/profesorek se zvyšuje podíl žen.

Graf 43: Časové srovnání zastoupení žen a mužů na celkové sumě akademických úvazků (FTE) mezi roky 2010 a 2020, odděleně podle ideálně typické dráhy akademických pracovníků (v %)⁵⁴

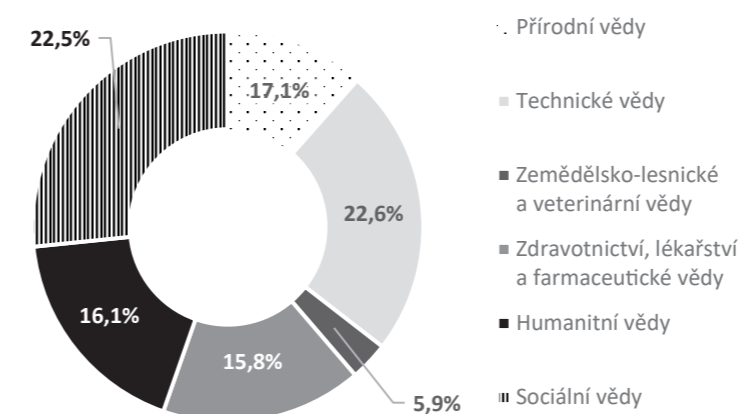

Zdroj: MŠMT, Statistika školství – Zaměstnanci a mzdové prostředky; vlastní zpracování.

Akademičtí pracovníci dle vědních oblastí

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy nesbírá data o akademických pracovnících podle vědních oblastí, ale poskytuje je v rozlišení podle jednotlivých fakult vysokých škol. Fakulty jsou v této kapitole ručně kódovány dle Frascatiho manuálu,⁵⁵ mezinárodně uznávané metodiky sběru a využití statistik výzkumu a vývoje, poskytující detailní informace o klasifikaci disciplín do vědních oblastí. Následný text lze tedy vnímat jako obecný přehled o pozici žen a mužů mezi akademiky (FTE) podle vědních oblastí, ovšem s přihlédnutím k tomu, že přiřazení akademiků k oboru dle názvu fakulty, na které působí, může být do určité míry nepřesné – například v centrech jazykové přípravy nebo na katedrách tělesné výchovy, které má v podstatě každá fakulta, často působí akademici s jiným odborným zaměřením než tím, které náleží konkrétní fakultě, což může hodnoty mírně zkreslovat.

Graf 44: Struktura úvazků (FTE) akademických pracovníků podle vědních oblastí v roce 2020 (v %)

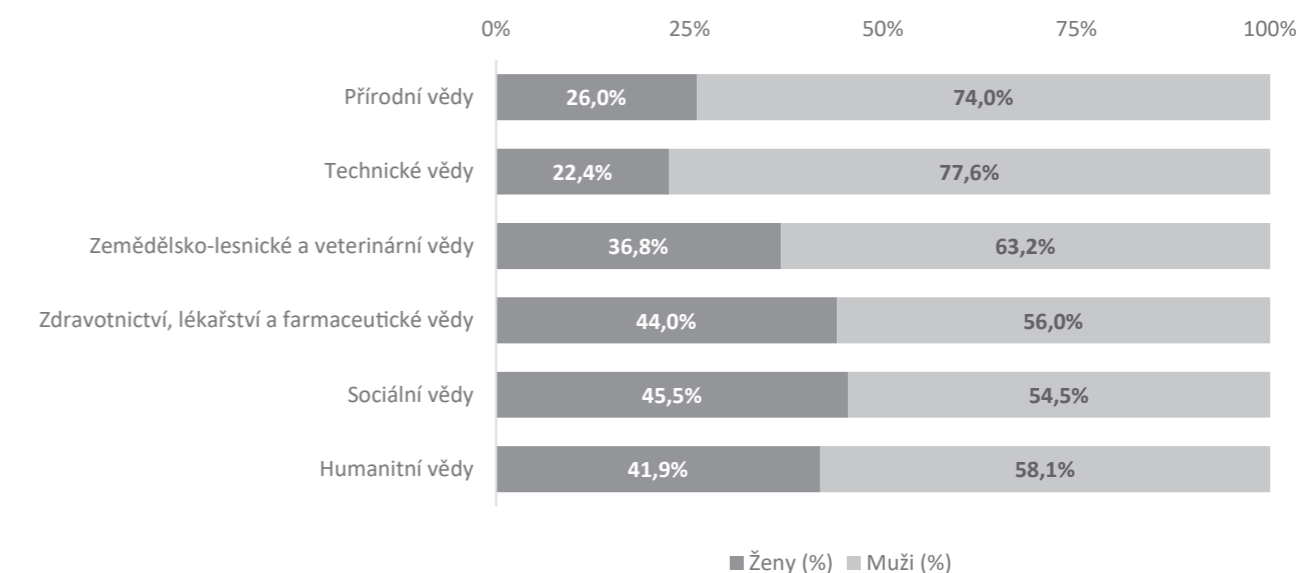
Zdroj dat: MŠMT, Statistická ročenka školství – Zaměstnanci a mzdové ukazatele; vlastní zpracování.

Nejvyšší podíl v akademických úvazcích mají technické vědy (22,6 %), v jejichž těsném závěsu jsou sociální vědy s rozdílem jedné desetiny procenta (22,5 %). V clusteru hodnot pohybujících se mezi 15 až 20 % jsou přírodní (17,1 %), humanitní (16,1 %) a lékařské (15,8 %) vědy. Nejméně úvazků nabízí akademickým pracovníkům zemědělsko-lesnické a veterinární vědy s 5,9 %.

Zastoupení žen a mužů v rámci akademických úvazků podle uvedených vědních oblastí prezentuje graf 45. Paritě se nejvíc blíží sociální vědy, kde v roce 2020 zastávaly 45,5 % úvazků akademičky. Podobně na tom byly i lékařské (44,0 %) a humanitní vědy (41,9 %). Na druhém konci byly technické vědy, které trpí nedostatkem žen ve všech sférách, s 22,4 %

úvazků akademiček v roce 2020. Mírně lepší byla situace v přírodních vědách, kde měly 26,0 % ženy. Mírně nad třetinou jsou zemědělsko-lesnické a veterinární vědy s 36,8 % úvazků pro akademické pracovnice.

Graf 45: Struktura úvazků (FTE) akademických pracovníků dle pohlaví v roce 2020, odděleně podle vědní oblasti (v %)⁵⁶

Zdroj: MŠMT, Statistika školství – Zaměstnanci a mzdové prostředky; vlastní zpracování.

54 Data viz Příloha, Tab. 29.

55 OECD. Frascati Manual 2015: Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development.

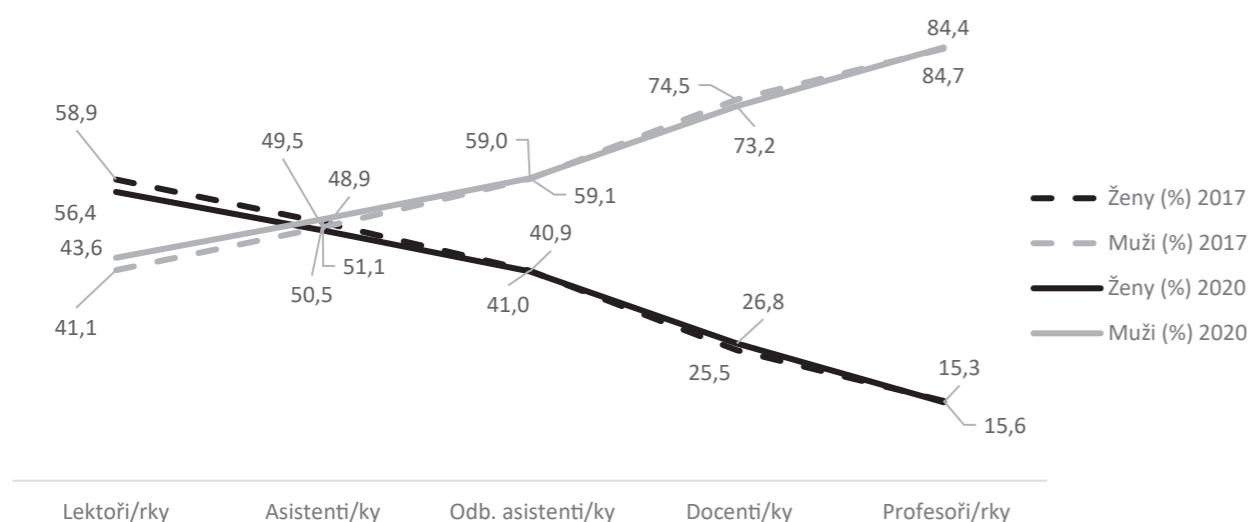
56 Data viz Příloha, Tab. 30.

Akademičtí pracovníci dle klasifikace

Podobně jako u akademických pracovníků dle vědních oborů i pro tuto část čerpáme data od MŠMT, která jsou manuálně kódována dle Frascatiho manuálu⁵⁷, vyjádřená v sumě akademických úvazků (FTE). Informace o struktuře akademiků podle jejich pracovní pozice a vědního oboru nicméně Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy sbírá teprve od roku 2017. Z toho důvodu jsou pro časové srovnání použity roky 2017 a 2020.

Jak naznačuje graf 46, se zvyšující se akademickou klasifikací se v každém stupni snižuje podíl žen o zhruba 10 procentních bodů. V celkovém měřítku došlo mezi lety 2017 a 2020 ke změnám v zastoupení žen a mužů na jednotlivých akademických postech, ve většině případů se však jednalo pouze o minimální zvýšení či snížení v řádu desetin procent. Lektorek v roce 2020 působilo 56,4 %, což je pokles o 2,5 procentního bodu od roku 2017 (58,9 %). Podobně na tom byly asistentky, jejichž zastoupení kleslo z nadpoloviční hodnoty 50,5 % v roce 2017 na 48,9 % v roce 2020. Podíl úvazků odborných asistentek klesl od roku 2017 (41 %) do roku 2020 (40,9 %) o nepatrnou desetinu procentního bodu. Jediná klasifikace, která zaznamenala růst, byla kategorie docent/docentka. Žen v této roli pracovalo oproti roku 2017 (25,5 %) o 1,3 procentního bodu více s hodnotou 26,8 % úvazků v roce 2020. Největší nerovnost pohlaví registrují ženy s akademickým titulem profesorka. Ten mělo na vysokých školách v roce 2020 15,3 % žen, což je propad o 0,3 procentního bodu od roku 2017 (15,6 %). Největší ztráty z hlediska přechodů mezi jednotlivými stupni akademické dráhy najdeme mezi odbornými asistentkami a docentkami (14,1 procentního bodu) a docentkami a profesorkami (11,5 procentního bodu).

Graf 46: Časové srovnání zastoupení žen a mužů na celkové sumě akademických úvazků (FTE) mezi roky 2017 a 2020, odděleně podle klasifikace (v %) ⁵⁸

Zdroj: MŠMT, Statistiky školství – Zaměstnanci a mzdové prostředky; vlastní zpracování.

I přes rostoucí trend v zastoupení žen mezi akademickými pracovníky, ke kterému dochází ve všech vědních oborech, je tempo růstu velmi pomalé. Jsou to především docentky a profesorky, které jsou ve všech oblastech podreprezentovány. Dá se předpokládat, že pokud nebude vyvinuto úsilí o jejich výraznější zastoupení, parity alespoň v jednom ze šesti sledovaných vědních oborů nebude dosaženo u docentek dalších 10 let – rovnost by jako první v roce 2030 dosáhly docentky v sociálních vědách – a u profesorek dalších 54 let – taktéž s prvenstvím v sociálních vědách, ale až v roce 2074.⁵⁹ V detailu si situaci v každém vědním oboru probereme v další sekci.

V přírodních vědách dochází s rostoucí akademickou pozicí k rozevření nůžek a úbytku žen. Na pozici lektor/lektorka je ze všech klasifikací nejvyšší procentuální zastoupení žen, které v roce 2020 tvořilo 44,3 %. Od roku 2017 se však jejich počet prakticky nezvýšil, došlo k nárůstu o pouhé 4 desetiny procenta z 43,9 %. Asistentek v roce 2020 pracovalo 33,8 %, což je pokles o 4,2 procentního bodu (38,0 %) od roku 2017. Reprezentace žen mezi akademickými pracovníky na pozici odborná asistentka, docentka a profesorka v období 2017–2020 stoupla, jednalo se nicméně jen o minimální změny. Odborných asistentek v roce 2020 bylo zaměstnáno 30,8 % (30,4 % v 2017), docentek 19,4 % (16,9 % v 2017) a profesorek 11 % (10,7 %). Ačkoliv se procentuální zastoupení

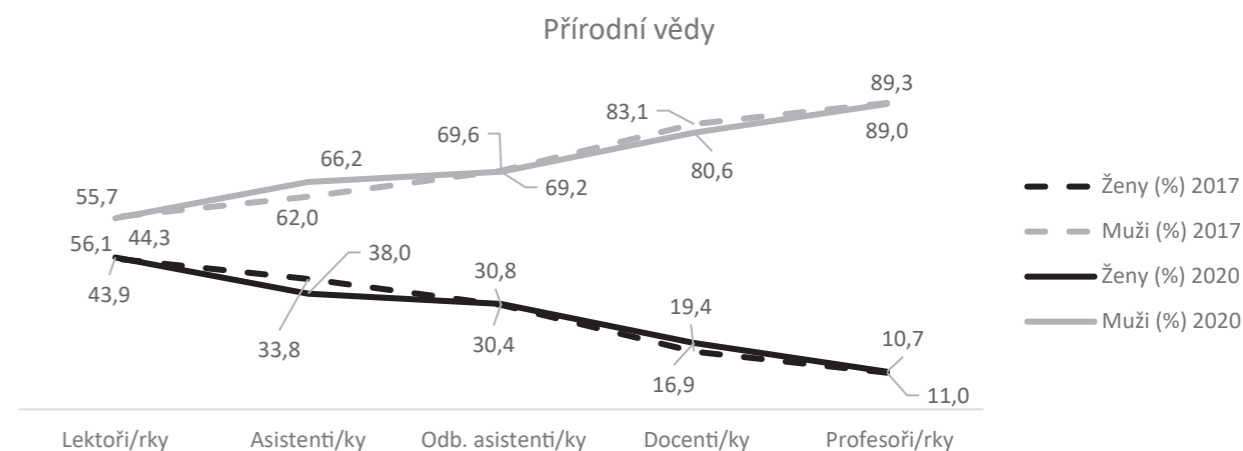
57 OECD. Frascati Manual 2015: Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development.

58 Data viz Příloha, Tab. 29.

59 Za předpokladu, že by tempo růstu ve všech vědních oborech zůstalo stejné jako mezi lety 2017 a 2020.

profesorek za sledované období zvýšilo, prakticky se jejich počet snížil. V roce 2017 jich působilo 46 ve srovnání s 383 profesory, v roce 2020 se jednalo o 45 profesorek a 366 profesorů. Procentuální nárůst o 0,3 bodu byl tudíž způsoben především odchodem 17 profesorů mezi lety 2017 a 2020.⁶⁰ Největší úbytek žen na ideálně typické dráze najdeme hned na začátku při přechodu z pozice lektorky k pozici asistentky (propad 10,5 procentního bodu) a mezi odbornými asistentkami a docentkami (propad 11,4 procentního bodu).

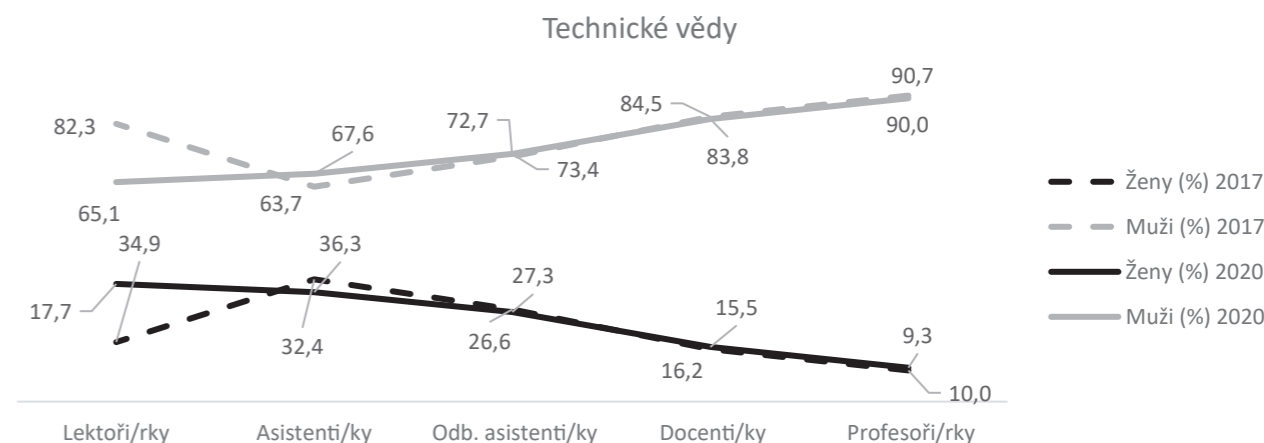
Graf 47: Časové srovnání zastoupení žen a mužů na celkové sumě akademických úvazků (FTE) v přírodních vědách mezi roky 2017 a 2020, odděleně podle klasifikace (v %) ⁶¹

Zdroj: MŠMT, Statistiky školství – Zaměstnanci a mzdové prostředky; vlastní zpracování.

Technické vědy se vyznačují nerovnou reprezentací mezi pohlavími ve všech sledovaných oblastech, a jak naznačuje graf 48, situace akademických pracovníků bohužel není výjimkou. Na úrovni úvazků zde dochází k horizontální segregaci a koncentraci žen s ambicí započít akademickou dráhu v této oblasti je nízká. Úbytek zastoupení žen na přechodu mezi jednotlivými stupni akademické dráhy je relativně shodný po celé sledované délce kariéry – s výjimkou přestupu z pozice odborné asistentky na docentku, tam je úbytek vyšší. Dobrou zprávou však může být fakt, že od roku 2017 se skoro zdvojnásobilo procentuální zastoupení lektorek ze 17,7 % na 34,9 % v roce 2020. Asistentek ubylo o 3,9 procentního bodu z 36,6 % v roce 2017 na 32,4 % v roce 2020 – tudíž více než dvě třetiny asistentů tvořili muži (67,6 %). Na pozici odborné asistentky pracovalo v roce 2020 26,6 % žen (27,3 % v 2017) oproti 73,4 % odborných asistentů. Na akademické pozici docent/docentka se zvýšilo zastoupení žen o 0,7 procentního bodu (15,5 % v roce 2017 vs. 16,2 % v roce 2020), stejný procentuální nárůst byl zaznamenán i u profesorek (9,3 % v roce 2017 oproti 10,0 % v roce 2020).

Graf 48: Časové srovnání zastoupení žen a mužů na celkové sumě akademických úvazků (FTE) v technických vědách mezi roky 2017 a 2020, odděleně podle klasifikace (v %) ⁶²

Zdroj: MŠMT, Statistiky školství – Zaměstnanci a mzdové prostředky; vlastní zpracování.

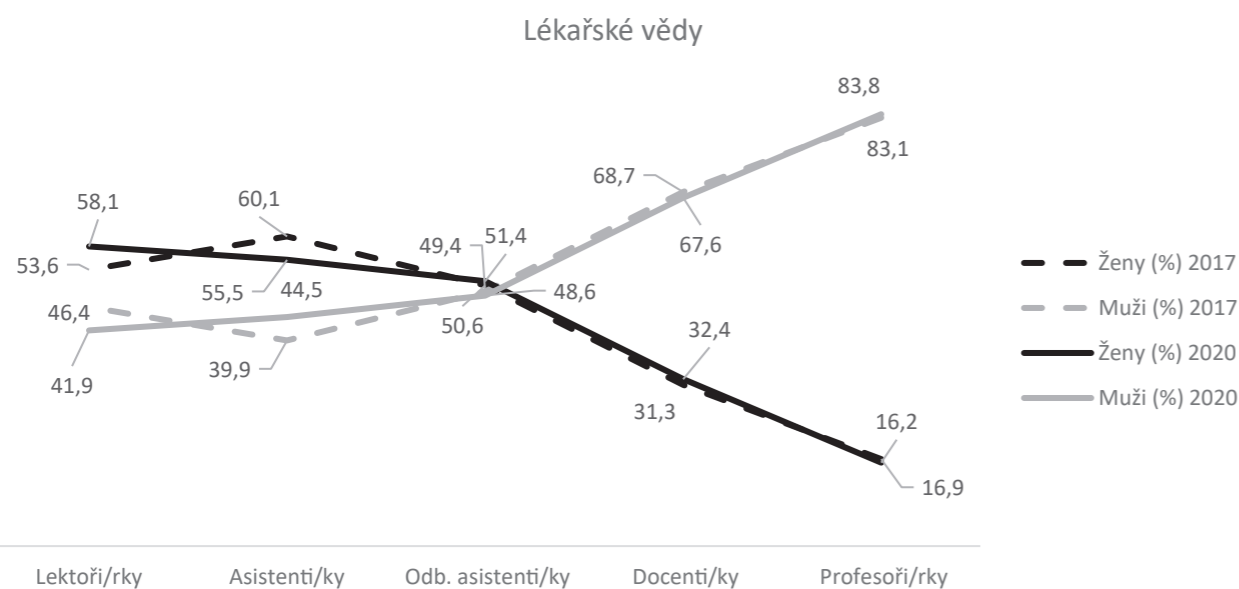
60 Data viz Příloha, Tab. 31.

61 Data viz Příloha, Tab. 31.

62 Data viz Příloha, Tab. 32.

Paritní zastoupení bylo v lékařských vědách zaznamenáno hned u tří klasifikací – lektor/lektorka, asistent/asistentka a odborný asistent/asistentka. Konkrétně na pozici lektorky pracovalo 58,1 % žen v roce 2020 (53,6 % v roce 2017), asistentek bylo 55,5 % v roce 2020 (60,1 % v roce 2017) a odborných asistentek v lékařských vědách působilo 51,4 % v roce 2020 (50,6 %). Ačkoliv je rovná reprezentace na těchto pozicích dobrým indikátorem, je třeba dát pozor, aby nedošlo k přílišné feminizaci oboru a byla zachována rovnováha genderového zastoupení. Je k zamyšlení, zda na pozici docent/docentka a profesor/profesorka nedochází k efektu skleněného stropu. Na těchto dvou akademických pozicích i přes nadpoloviční zastoupení žen mezi studujícími a absolventy magisterského a doktorského studia lékařských věd, a vysokému podílu výzkumnic⁶³, pracuje velmi málo žen a jejich zastoupení nekoresponduje s jejich přítomností v oboru. Konkrétně na pozici docentky pracovalo 32,4 % žen v roce 2020 (31,3 % v roce 2017), což je méně než jedna třetina z celkového počtu 466 osob (151 docentek vs. 315 docentů). Podobná je situace u profesorek, kterých bylo v roce 2020 z celkového počtu 385 osob pouze 62 (16,2 %), což je méně než jedna šestina – oproti 16,9 % v roce 2017. Doslova zlom v ideálně typické dráze akademiček v lékařských vědách znamená přechod z pozice odborné asistentky k pozici docentky, zde je ztráta zastoupení žen 19 procentních bodů. Ztráta podílu žen mezi lektorkami a profesorkami je 41,9 procentního bodu.

Graf 49: Časové srovnání zastoupení žen a mužů na celkové sumě akademických úvazků (FTE) v lékařských vědách mezi roky 2017 a 2020, odděleně podle klasifikace (v %) ⁶⁴

Zdroj: MŠMT, Statistika školství – Zaměstnanci a mzdové prostředky; vlastní zpracování.

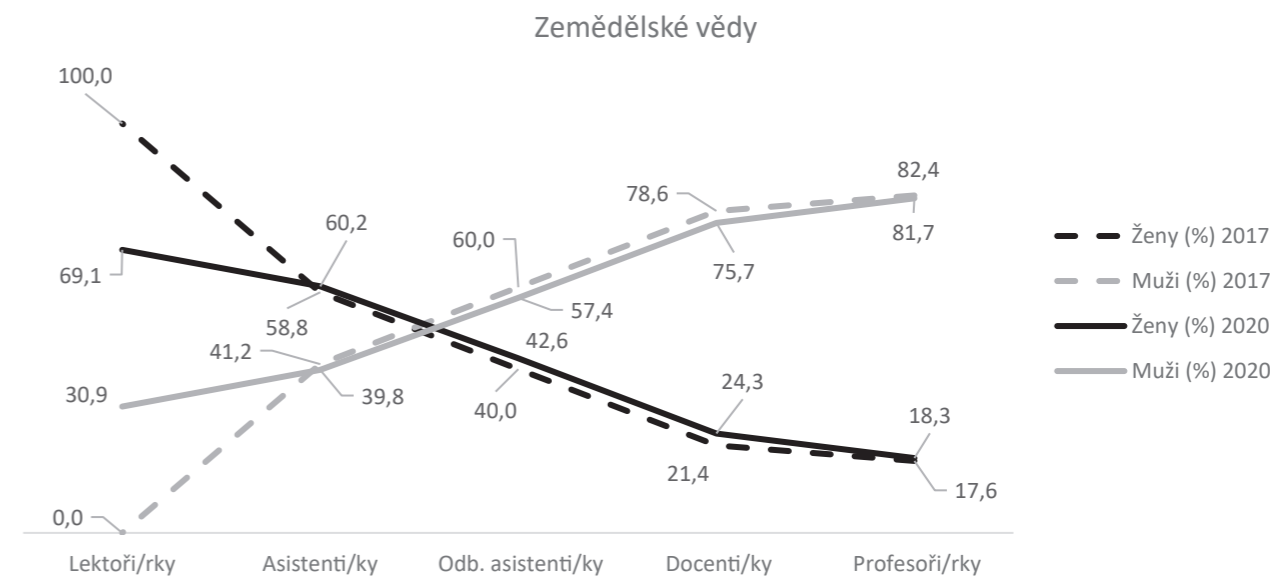
V grafu 50 popisujícím zemědělské vědy je třeba uvést na pravou míru, že extrémní hodnota 100 % v zastoupení žen mezi lektory je způsobena tím, že v roce 2017 jako lektorky v zemědělských vědách pracovaly pouze 2 ženy (100 %) a žádný muž (0 %), což je v porovnání s ostatními vědními obory velmi nízké číslo.⁶⁵ Z toho důvodu může tato hodnota působit překvapivě. V roce 2020 se nicméně situace zlepšila a jako lektor/lektorka pracovali 2 muži (30,9 %) a 4 ženy (69,1 %). Na ostatních akademických pozicích v letech 2017 a 2020 reprezentace žen vzrostla mezi 0,7 až 2,9 procentního bodu. V roli asistentky pracovaly v roce 2020 více než tři pětiny žen (60,2 %) oproti 58,8 % v roce 2017, odborných asistentek v zemědělských vědách působilo 42,6 % (40,0 % v roce 2017), docentky měly podíl 24,3 % (21,4 % v roce 2017) a profesorky tvořily 18,3 % (17,6 % v roce 2017). I přes pozitivní tendenci růstu je tempo zvýšení velmi pomalé. Nejbližší paritě mají odborní asistenti/asistentky, kteří by rovnosti dosáhli v roce 2029 v případě, že by zvýšení pokračovalo stejnou rychlostí, tj. o 2,6 procentního bodu každé 3 roky. Ztráty zastoupení žen na pomyslné dráze k profesuře jsou v zemědělských vědách největší ze všech oborů. Mezi lektory a profesory klesá zastoupení žen o 50,8 procentního bodu. Největší ztrátu představují přechody mezi asistentkami a odbornými asistentkami (17,6 procentního bodu) a mezi odbornými asistentkami a docentkami (19 procentních bodů).

63 Data viz Příloha, Tab. 7.

64 Data viz Příloha, Tab. 33.

65 Data viz Příloha, Tab. 34.

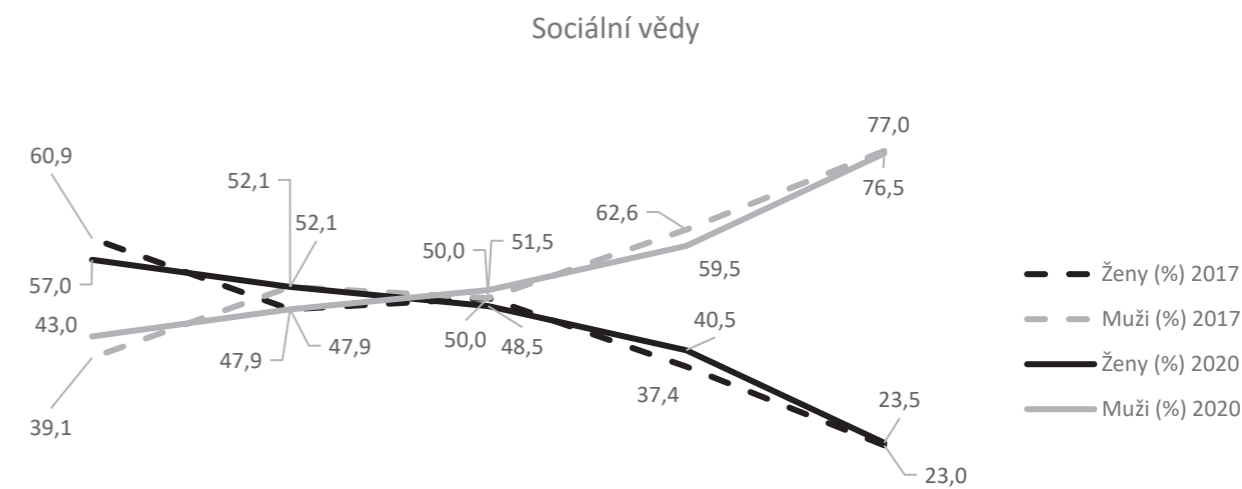
Graf 50: Časové srovnání zastoupení žen a mužů na celkové sumě akademických úvazků (FTE) v zemědělských vědách mezi roky 2017 a 2020, odděleně podle klasifikace (%) ⁶⁶

Zdroj: MŠMT, Statistika školství – Zaměstnanci a mzdové prostředky; vlastní zpracování.

Dobrym příkladem pro ostatní vědní obory mohou být sociální vědy, ve kterých byly v zastoupení žen a mužů registrovány nejmenší rozdíly na všech klasifikačních stupních. V případě vyšších stupňů akademické dráhy jsou ovšem i v sociálních vědách rozdíly velké. Lektorek zde působilo 57,0 % v roce 2020 (60,9 % v roce 2017), tudíž nadpoloviční podíl žen postupem času klesá. V roli asistent/asistentka měly 52,1 % úvazků ženy (47,9 % v roce 2017), na pozici odborného asistenta/asistentky se jednalo o 48,5 % (50,0 % v roce 2017). Podíl docentek mezi lety 2017 a 2020 stoupl o 3,1 procentního bodu z 37,4 % na 40,5 %. K největšímu propadu v zastoupení žen na akademické dráze dochází v přechodu z docentky na profesorkou. Rozdíl mezi těmito akademickými stupni v roce 2020 činil 17 procentních bodů a následkem toho podíl žen mezi profesory roste velmi pomalu. V roce 2017 se jednalo o 65 profesorek (23,0 %) a 219 profesorů (77,0 %), v roce 2020 to bylo 67 profesorek (23,5 %) a 218 profesorů (76,5 %). I přes minimální růst mají v sociálních vědách profesorky největší podíl ze všech sledovaných disciplín, jejich zastoupení je však v celkovém počtu profesorů menší než čtvrtinové.⁶⁷

Graf 51: Časové srovnání zastoupení žen a mužů na celkové sumě akademických úvazků (FTE) v sociálních vědách mezi roky 2017 a 2020, odděleně podle klasifikace (%) ⁶⁸

Zdroj: MŠMT, Statistika školství – Zaměstnanci a mzdové prostředky; vlastní zpracování.

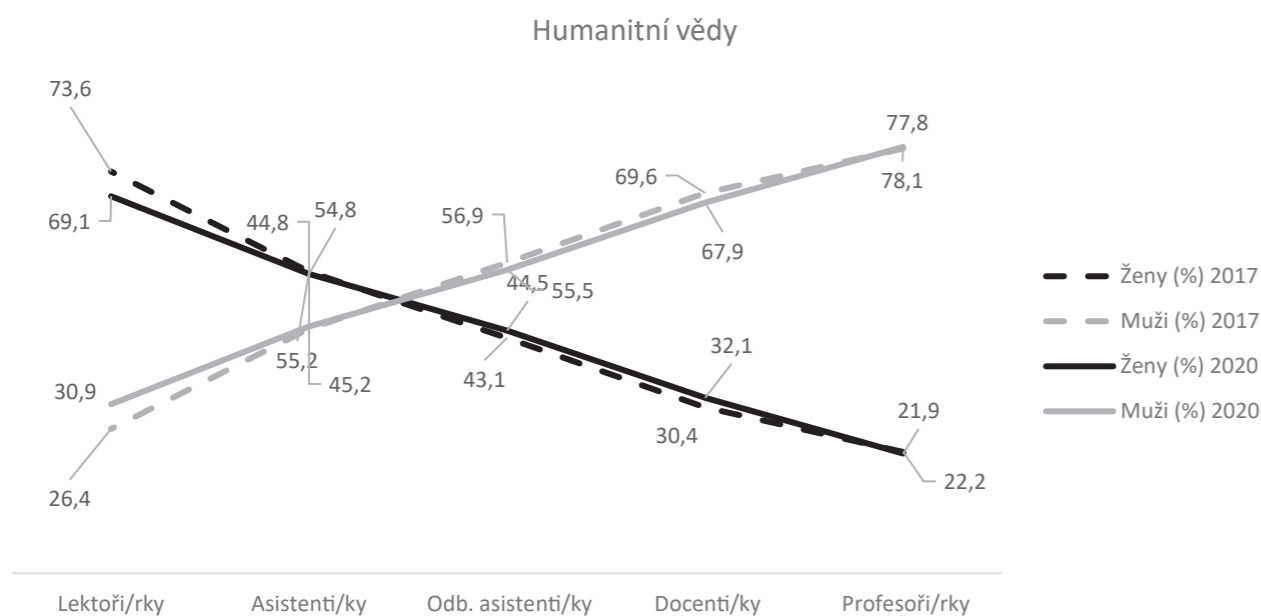
66 Data viz Příloha, Tab. 34.

67 Nejmenší podíl profesorek je v technických vědách s 10% zastoupením žen v roce 2020.

68 Data viz Příloha, Tab. 35.

V neposlední řadě se podíváme na časové srovnání v humanitních vědách. Graf 52 ukazuje, že tento obor trpí – podobně jako zemědělské vědy – silnou vertikální segregací, kdy se s vyšší akademickou pozicí dramaticky zmenšuje počet žen v těchto rolích. Ztráta podílu žen mezi nejvyšší a nejnižší kariérní příčkou je 47,2 procentního bodu. Úbytek zastoupení žen je tu přitom relativně rovnoměrný; rozdíl mezi jednotlivými stupni je od 14,3 procentního bodu k 10,2 procentního bodu. Co do počtu a do podílu v tomto oboru pracuje nejvíce žen na pozici lektorky – v roce 2020 se jednalo o 158 žen (69,1 %) oproti 165 (73,6 %) v roce 2017.⁶⁹ Asistentky tvořily v roce 2020 nadpoloviční většinu (54,8 %) akademických pracovníků v této roli a jejich podíl se zanedbatelně snížil z 55,2 % v roce 2017. Pozitivní tendenci mají čísla odborných asistentů/asistentek, která se pomalu přibližují paritě s 44,5 % žen a 55,5 % mužů v roce 2020, v porovnání s 43,3 % žen v roce 2017. Podobný trend následují docenti a docentky, kteří se nicméně spíše než rovnosti přibližují třetinovému zastoupení žen (32,1 % v roce 2020 oproti 30,4 %) na této akademické pozici. Závěrem lze konstatovat, že i humanitní vědy před sebou mají velký kus práce v nastolení větší rovnosti v profesorských rolích. V roce 2020 zde působilo pouze 21,9 % profesorek (22,2 % v roce 2017) oproti 78,1 % profesorů – muži tuto pozici zastávají ze čtyř pětín.

Graf 52: Časové srovnání zastoupení žen a mužů na celkové sumě akademických úvazků (FTE) v humanitních vědách mezi roky 2017 a 2020, odděleně podle klasifikace (v %)⁷⁰

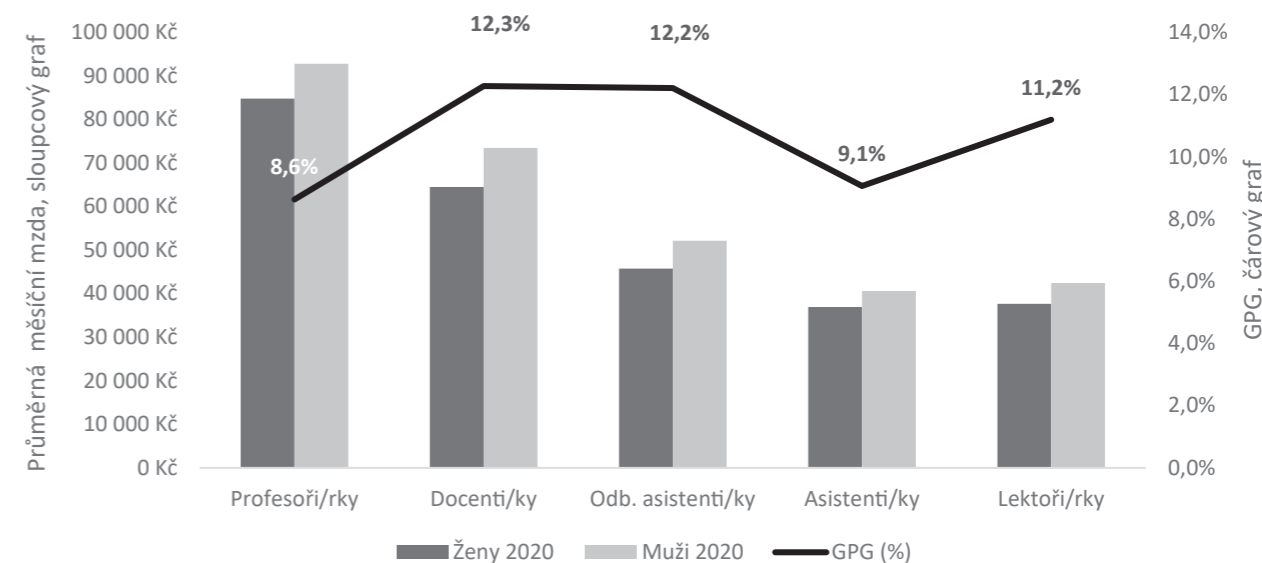
Zdroj: MŠMT, Statistika školství – Zaměstnanci a mzdové prostředky; vlastní zpracování.

69 Data viz Příloha, Tab. 36.
70 Data viz Příloha, Tab. 36.

Mzdy

Genderové mzdové rozdíly ukazují, o kolik procent se liší průměrná měsíční mzda akademických pracovníků a pracovníků. Muži měli v roce 2020 na všech kvalifikačních stupních v průměru vyšší mzdu než ženy a tento rozdíl se pohyboval od 8,6 % do 12,3 %. Nejvýraznější propast byla mezi docentkami a docenty, kdy muži průměrně vydělávali 73 508 Kč, zatímco ženy 64 484 Kč, což je o 9 024 Kč méně. Nejmenší hranice byla na profesorském stupni, kde jsou obecně platy nejvyšší. Průměrné měsíční finanční ohodnocení profesorek činilo 84 815 Kč, jejich mužští kolegové si přišli na částku vyšší o 8 009 Kč – jejich průměrná mzda činila 92 824 Kč. Odborné asistentky si průměrně vydělaly o 6 371 Kč méně než odborní asistenti, u asistentek byl rozdíl 3 679 Kč a u lektorek 4 749 Kč. Vzhledem ke skutečnosti, že do analyzovaných dat nebylo možné zahrnout údaje o složce platu zahrnující osobní ohodnocení, lze předpokládat, že skutečné rozdíly ve mzdách akademických pracovníků budou ještě výraznější. Od roku 2010, kdy informace o rozdílech v odměňování akademických pracovníků a pracovníků byly poprvé publikovány, se navíc mzdové rozdíly na všech kvalifikačních stupních, s výjimkou lektorů, zvětšily.⁷¹

Graf 53: Genderové rozdíly (GPG, v %) v průměrných hrubých měsíčních mzdách akademických pracovníků v roce 2020, odděleně podle kvalifikačního stupně⁷²

Zdroj: MŠMT, Statistika školství – Zaměstnanci a mzdové prostředky; vlastní zpracování.

71 Data viz Příloha, Tab. 37.
72 Data viz Příloha, Tab. 37.

ROZHODOVACÍ POZICE

Rozložení žen a mužů v rozhodovacích pozicích vědy a výzkumu mělo i v roce 2020 daleko k rovnosti, velkou většinu rolí zastávali muži. V roce 2020 byl podíl žen ve vedení výzkumných, vysokoškolských a dalších institucí výzkumu a vývoje pouhých 9,3 %, což je od roku 2018 (14,9 %) propad o 5,6 procentního bodu. V rozhodovacích, strategických a kontrolních orgánech usedlo pouze 21,8 % žen, což je pokles o 1,2 procentního bodu od roku 2018 (23 %). Podobná je situace v poradních orgánech, kde je zastoupení žen lehce nad jednou čtvrtinou – 27,1 % v roce 2020 oproti 28,1 % v roce 2018. Přes snahy o zvýšení reprezentace žen v rozhodovacích pozicích je situace paradoxně opačná a jejich podíl se snižuje.

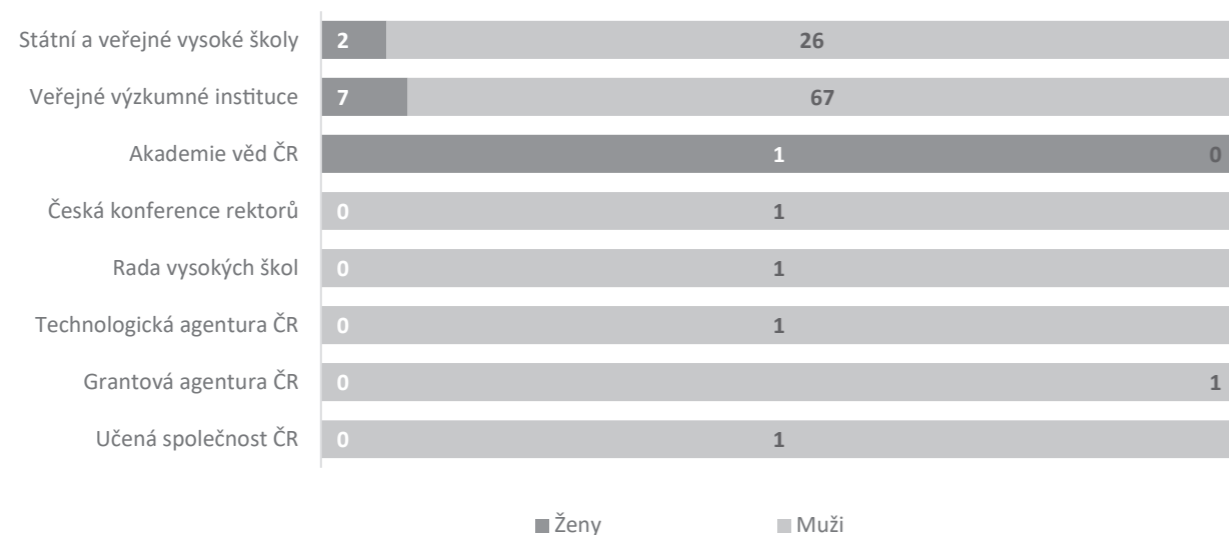
Tabulka A: Zastoupení žen a mužů na vedoucích a rozhodovacích pozicích institucí výzkumu a vývoje v roce 2020⁷³

	Vedení			Rozhodovací, strategické a kontrolní orgány			Poradní orgány		
	ženy	muži	% ženy	ženy	muži	% ženy	ženy	muži	% ženy
Státní a veřejné vysoké školy	2	26	7,1	513	1 817	22,0	-	-	-
Veřejné výzkumné instituce	7	67	9,5	245	945	20,6	-	-	-
Akademie věd ČR	1	0	100	61	250	19,6	84	294	22,2
Česká konference rektorů	0	1	0	11 *	32 *	25,6	20 *	74 *	21,3
Rada vysokých škol	0	1	0	102	175	36,8	136	237	36,5
Technologická agentura ČR	0	1	0	5	24	17,2	58	158	26,9
Grantová agentura ČR	0	1	0	5	22	18,5	14	78	15,2
Učená společnost ČR	0	1	0	13	154	7,8	-	-	-
Celkem	10	98	9,3	955	3 419	21,8	312	841	27,1

* Data z roku 2021, hodnoty z roku 2020 nebyly k dispozici.
Zdroj: Výroční zprávy a internetové stránky příslušných institucí; vlastní zpracování.

Graf 54 ilustruje jednotlivé počty žen v institucích výzkumu a vývoje. Celkem pět z nich – Česká konference rektorů, Rada vysokých škol, Technologická agentura ČR, Grantová agentura ČR a Učená společnost ČR – vedou výhradně muži, pouze v Akademii věd ČR zastává vedoucí pozici žena. Ve státních a veřejných vysokých školách je ve vedení 7,1 % žen a ve veřejných výzkumných institucích 9,5 % žen. Celkově bylo v roce 2020 ve vedení výzkumu 90,7 % mužů a pouze 9,3 % žen.

Graf 54: Počty žen a mužů ve vedení institucí výzkumu a vývoje v roce 2020⁷⁴

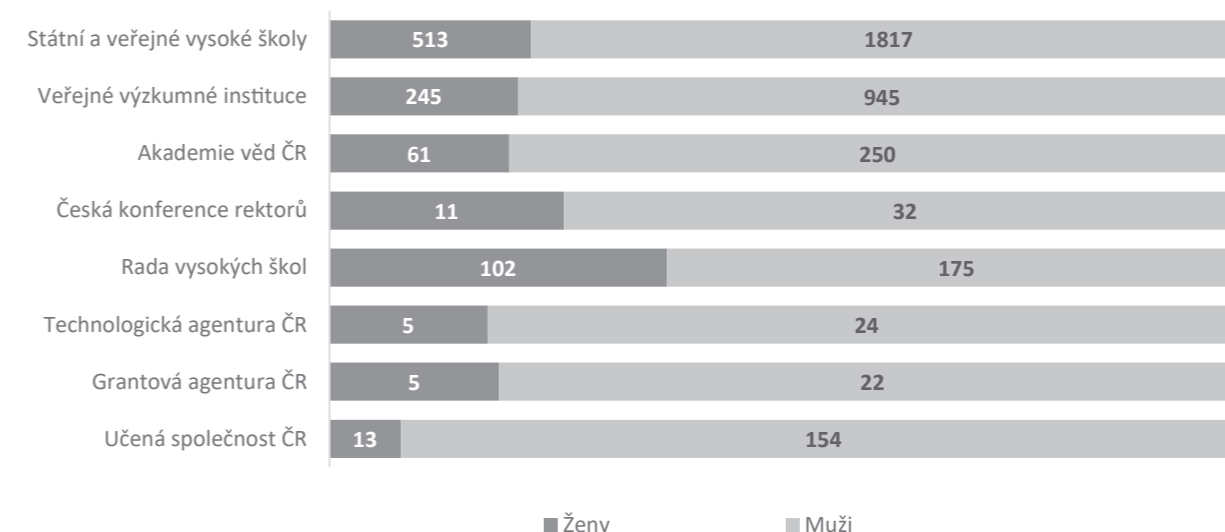
Zdroj: Výroční zprávy a internetové stránky příslušných institucí; vlastní zpracování.

73 Data viz Příloha, Tab. 38 až Tab. 44; zároveň bychom chtěli upozornit, že došlo ke změně metodiky, kdy MŠMT zohledňuje mimo rektorů univerzit i děkany a zahrnuje dále např. vedoucí kateder, proto nejsou uváděné hodnoty srovnatelné s hodnotami před rokem 2018.

74 Data viz Příloha, Tab. 38 až Tab. 44.

Co se týče rozhodovacích, strategických a kontrolních orgánů, v nich jsou ženy zastoupeny oproti vedoucím pozicím ve větším počtu. Přibližně mezi 15 % a 25 %. Výjimkou je Rada vysokých škol, kde je podíl žen největší a překračuje třetinu – 102 (36,8 %), a Učená společnost ČR, která je na druhém pólu s pouhými 13 ženami (7,8 %). Celkově na těchto nižších rozhodovacích postech působilo 955 žen (21,8 %) a 3 419 (78,2 %) mužů.

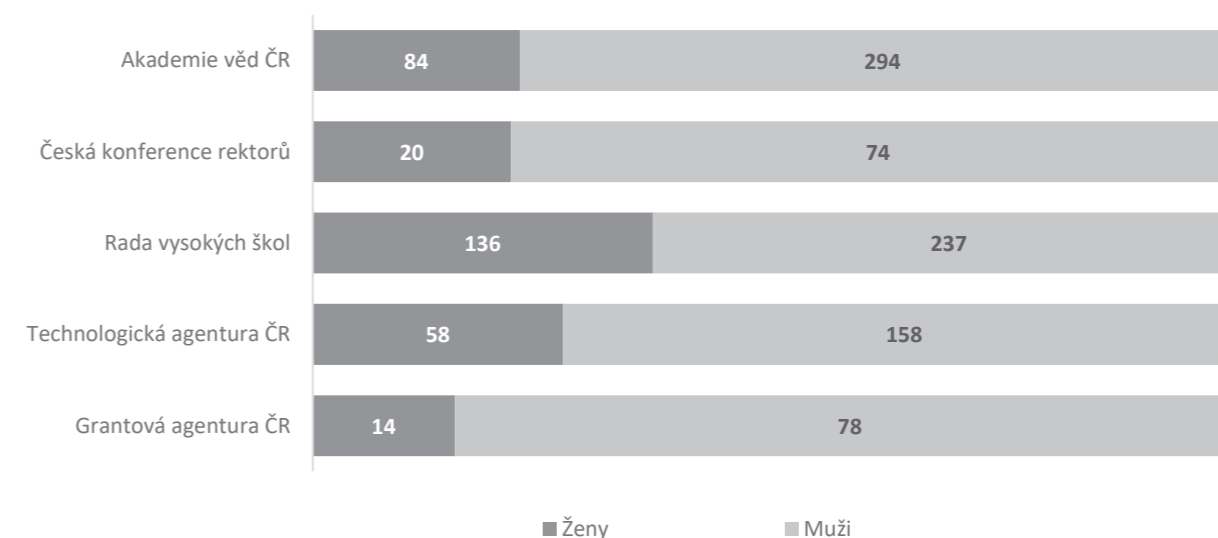
Graf 55: Počty žen a mužů v rozhodovacích, strategických a kontrolních orgánech institucí výzkumu a vývoje v roce 2020⁷⁵

Zdroj: Výroční zprávy a internetové stránky příslušných institucí; vlastní zpracování.

V neposlední řadě se zaměříme na zastoupení žen a mužů v poradních orgánech. V této sféře je přítomno nejvíce žen v Radě vysokých škol se 136 (36,5 %) ženami a 237 muži (64,5 %), nejméně v Grantové agentuře ČR s 14 (15,2 %) ženskými a 78 mužskými (84,8 %) reprezentanty. Akademie věd ČR má ve svých řadách 84 žen (22,2 %), Technologická agentura ČR 58 žen (26,9 %), Česká konfederace rektorů 20 žen (21,3 %). I přes to, že parita má v poradních orgánech daleko od reality, je jí ze všech orgánů institucí výzkumu a vývoje nejbližší.

Graf 56: Počty žen a mužů v poradních orgánech institucí výzkumu a vývoje v roce 2020⁷⁶

Zdroj: Výroční zprávy a internetové stránky příslušných institucí; vlastní zpracování.

75 Data viz Příloha, Tab. 38 až Tab. 44.

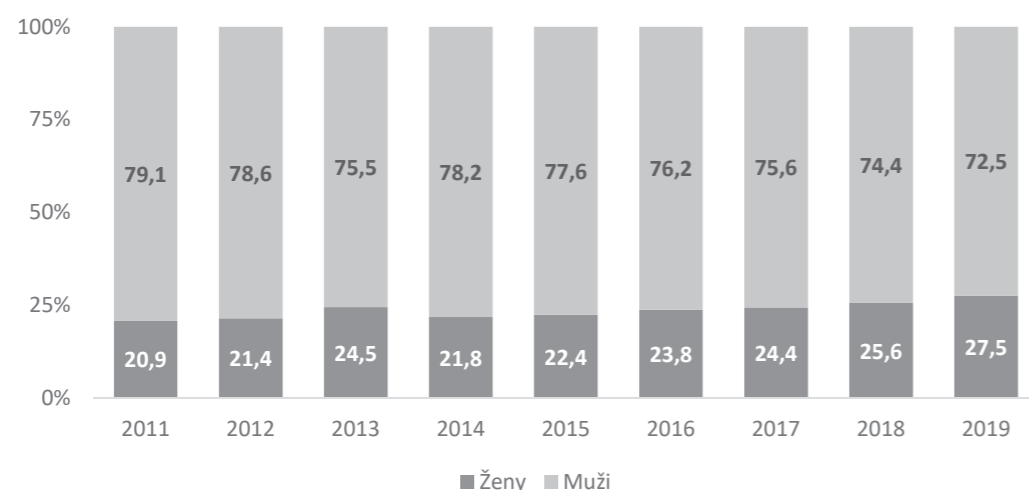
76 Data viz Příloha, Tab. 38 až Tab. 44.

SPECIALISTÉ V OBLASTI VĚDY A TECHNIKY

Věda a technika patří taktéž mezi oblasti, kde je velkým problémem nerovné zastoupení mužů a žen. To bylo mimo jiné popsáno v předešlých kapitolách věnujících se studentům, absolventům a akademikům v oboru přírodních a technických věd. V této části zprávy se s pomocí dat Českého statistického úřadu, která jsou sbírána v rámci výběrového šetření pracovních sil (VŠPS), blíže podíváme na podíl žen a mužů v profesích v oblasti vědy a techniky a taktéž na genderové rozdíly v jejich odměňování.

V roce 2019 (data pro rok 2020 nebyla v době vydání Monitorovací zprávy pro rok 2020 k dispozici na webu ČSÚ) v oblasti vědy a techniky pracovalo celkem 143,7 tisíce specialistů. Z nich tvořily 39,5 tisíce osob ženy (27,5 %) oproti 104,2 tisíce mužů (72,5 %). Ačkoliv v absolutních číslech můžeme v čase pozorovat mírný postupný nárůst žen v této oblasti⁷⁷, poměrově nejsou rozdíly příliš zásadní. V roce 2011 ženy byly zastoupeny z 20,9 %, v roce 2019 byl jejich podíl 27,5 %. Jedná se o růst o 6,6 procentního bodu. Pokud by zvýšení reprezentace žen pokračovalo stejnou rychlostí jako v posledních 8 letech, pak by bylo možné očekávat rovnost pohlaví v oblasti vědy a techniky v roce 2048.

Graf 57. Zastoupení mužů a žen na pozici specialista v oblasti vědy a techniky 2011–2019⁷⁸ (%)

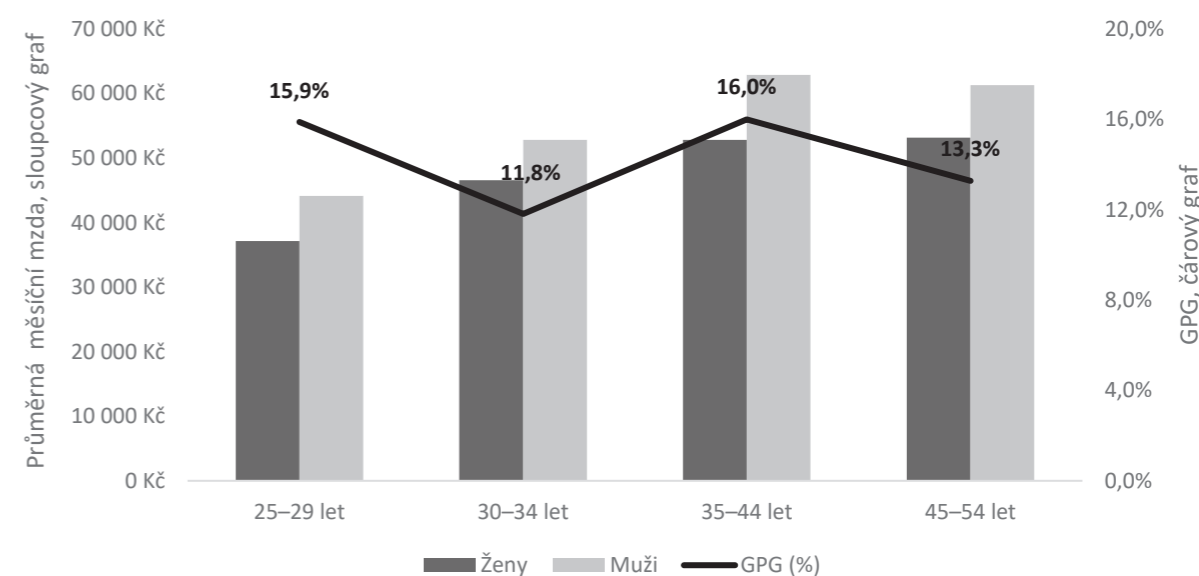

Zdroj: ČSÚ, VŠPS; vlastní zpracování.

U odborníků v oblasti vědy a techniky navíc dochází k rozdílům v průměrných hrubých měsíčních mzdách nejen na základě pohlaví, ale také podle věku. Ženy jsou zde obecně oproti mužům znevýhodněny a v roce 2020 k největším platovým rozdílům docházelo ve věkového kategorii 25–29 let (rozdíl 7 017 Kč) a 35–44 let (10 072 Kč), ve kterých byl GPG žen oproti mužům ve výši 16 %.

U kategorie 35–44 let a 45–54 let je příjmová propast mezi ženami a muži dlouhodobě největší, od roku 2015 se nicméně mírně snížila. U věkové skupiny 35–44 let činila v roce 2020 16,0 % (oproti 19,2 % v roce 2015), zatímco specialistky v oblasti vědy a techniky ve věku 45–54 let vydělávaly v roce 2020 o 13,3 % méně než muži (oproti 20,4 % v roce 2015). U žen ve věku 30–34 let došlo pouze k mírným výkyvům, hodnoty pro rok 2015 (11,7 %) a 2020 (11,8 %) jsou prakticky totožné. K horšímu se vyvíjí situace pro specialistky ve věku 25–29 let, jejichž průměrná měsíční mzda byla oproti jejich mužským kolegům v roce 2020 nižší o 15,9 %, v roce 2015 byla příjmová propast o více než polovinu menší (7,8 %).⁷⁹

Graf 58. Genderové rozdíly (GPG, v %) v průměrných hrubých měsíčních mzdách specialistů vědy a techniky v roce 2020, odděleně podle věkové kategorie

Zdroj: ČSÚ, VŠPS; vlastní zpracování.

⁷⁷ Data viz Příloha, Tab. 45.

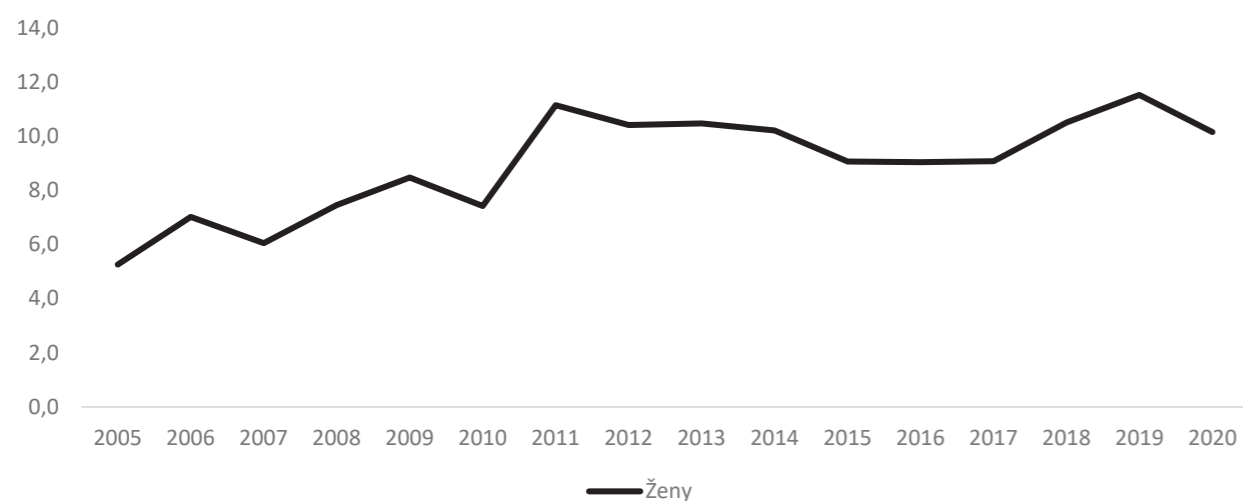
⁷⁸ Data pro rok 2020 nebyla v době vydání Monitorovací zprávy pro rok 2020 zveřejněna na webu ČSÚ.

⁷⁹ Data viz Příloha, Tab. 45.

ZÍSKÁVÁNÍ PATENTŮ Z POHLEDU POHLAVÍ

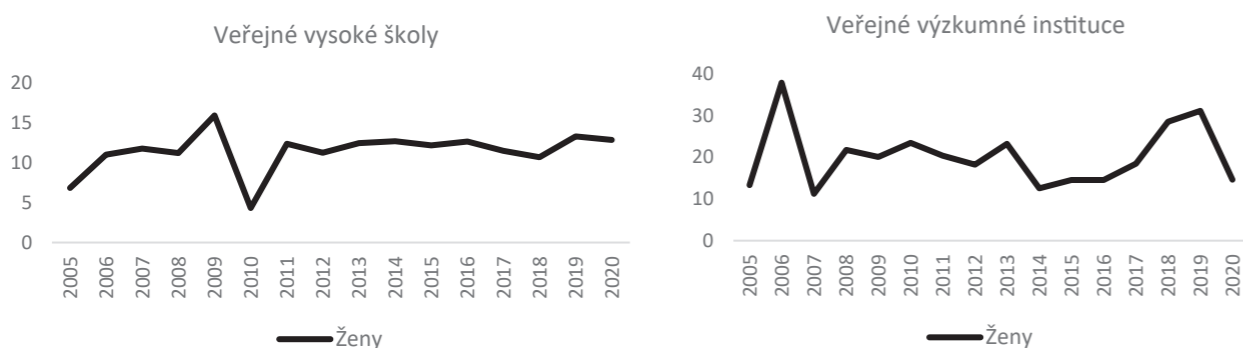
Data od Úřadu průmyslového vlastnictví a ČSÚ, které mají seřazené patenty s účinky v České republice podle pohlaví přihlašovatele, naznačují, že v roce 2020 bylo 53 patentů (10,2 %) z celkového počtu 525 patentů uděleno ženám. Od roku 2011, kdy hranice udělených patentů ženám poprvé překročila 10procentní hranici, se hodnota příliš nezměnila a kolísala mezi 9–11 %. Čísla z posledních let tedy nenaznačují, že by mělo v budoucích letech dojít k většímu růstu, jak tomu bylo mezi lety 2005 a 2010.

Graf 59. Vývoj celkového počtu přidělených patentů ženám od roku 2005 do roku 2020 (%)⁸⁰

Zdroj: ÚPV ČR a vlastní dopočty ČSÚ, 2021.

Graf 60 a 61. Vývoj počtu přidělených patentů ženám ve veřejných vysokých školách a veřejných výzkumných institucích od roku 2005 do roku 2020 (%)⁸¹

Zdroj: ÚPV ČR a vlastní dopočty ČSÚ, 2021.

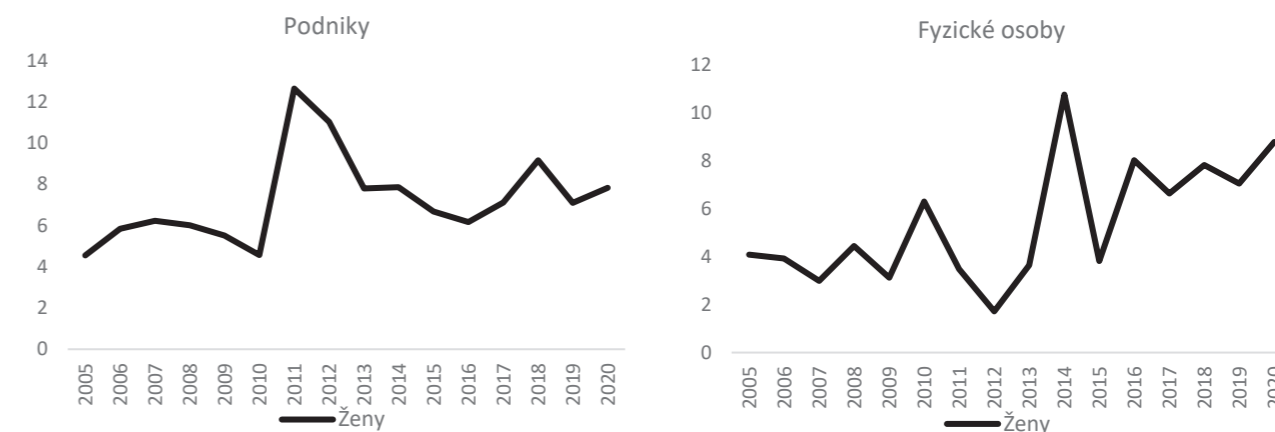
Zdroj: ÚPV ČR a vlastní dopočty ČSÚ, 2021.

Pokud se zaměříme na jednotlivé oblasti, tak u veřejných vysokých škol a podniků je situace obdobná. S výjimkou let 2005 (6,9 %) a 2010 (4,3 %), kdy ženy procentuálně získaly méně jak 10 % ze všech udělených patentů v této sféře, se jejich počet pohyboval mezi 11–13 %. Nejvíce patentů ženy získaly v roce 2009 (16,0 %). Naproti tomu však ze všech sledovaných sektorů vykazují veřejné výzkumné instituce, mezi které se řadí především vědecké ústavy Akademie věd ČR, nejvíce patentů získaných ženami. V roce 2020 toto číslo činilo 14,6 %, což je téměř dvojnásobný propad oproti posledním dvěma letem, kdy ženám bylo uděleno 28,5 % patentů v roce 2018 a 31,3 % v roce 2019.

⁸⁰ Data viz Příloha, Tab. 46.

⁸¹ Data viz Příloha, Tab. 46.

Graf 62 a 63. Vývoj počtu přidělených patentů ženám v podnicích a jakožto fyzickým osobám od roku 2005 do roku 2020 (%)⁸²

Zdroj: ÚPV ČR a vlastní dopočty ČSÚ, 2021.

Zdroj: ÚPV ČR a vlastní dopočty ČSÚ, 2021.

V soukromém sektoru je situace ve srovnání s veřejnou sférou horší. V podnicích v roce 2020 ženy získaly pouze 7,8 % patentů, v tomto oboru však počet udělených patentů překročil alespoň 10procentní hranici v letech 2011 (12,7 %) a 2012 (11,0 %). U fyzických osob byla tato hodnota pokořena pouze jednou, a to v roce 2014 (10,8 %). V roce 2020 ženy jako fyzické osoby dostaly pouze 8,8 % ze všech udělených patentů.

⁸² Data viz Příloha, Tab. 46.

ČESKO V EVROPSKÉM SROVNÁNÍ

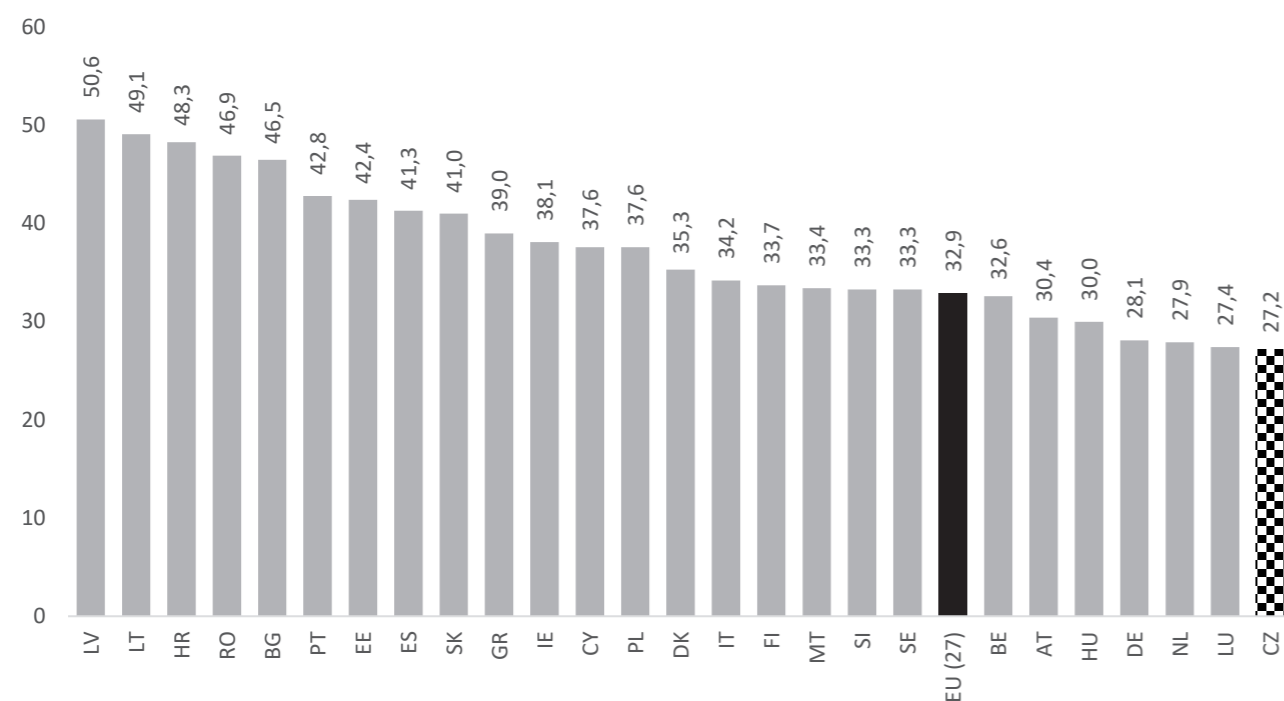
Výzkumníci

Evropský statistický úřad (Eurostat) publikuje průběžná data o počtu a struktuře pracovníků v oblasti výzkumu a vývoje v jednotlivých členských zemích Evropské unie a v zemích Evropské zóny volného obchodu (EZVO). Data jsou pravidelně přebírána z národních statistických úřadů jednotlivých zemí. Vzhledem k tomu, že údaje jsou zveřejňovány zpětně a některé členské státy je vydávají s velkým časovým zpožděním, nejsou pro všechny analýzy v této kapitole dostupná data z roku 2020.

V evropském měřítku měla v roce 2019 Česká republika s 27,2 % nejnižší podíl žen mezi výzkumnými pracovníky ze všech členských zemí EU. Nejvyšší podíl žen mezi výzkumníci byl v Litvě, kde ženy tvořily více než polovinu (50,6 %) výzkumných pracovníků. Pod evropským průměrem činícím 32,9 % se nacházelo jen 6 zemí – Belgie, Rakousko, Maďarsko, Německo, Nizozemsko, Lucembursko a již jmenovaná Česká republika.

Jedním z vysvětlení rozdílů v zastoupení žen mezi výzkumníky v Evropě je, že nízké celkové výdaje v této oblasti jsou převedeny do malých platů, což má za následek odliv mužů, kteří upřednostňují pracovní pozice s vyšším finančním ohodnocením v jiných sektorech trhu práce.⁸³ Dalším z důvodů může být odlišná orientace výzkumu, kdy větší orientace na STEM obory (v ČR tu působí 68,4 % výzkumníků) může značně ovlivnit celkový obrázek. Tuto teorii by ale bylo vhodné dále zkoumat.

Graf 64: Podíl žen mezi výzkumnými pracovníky (HC) ve státech EU, 2019 (%)

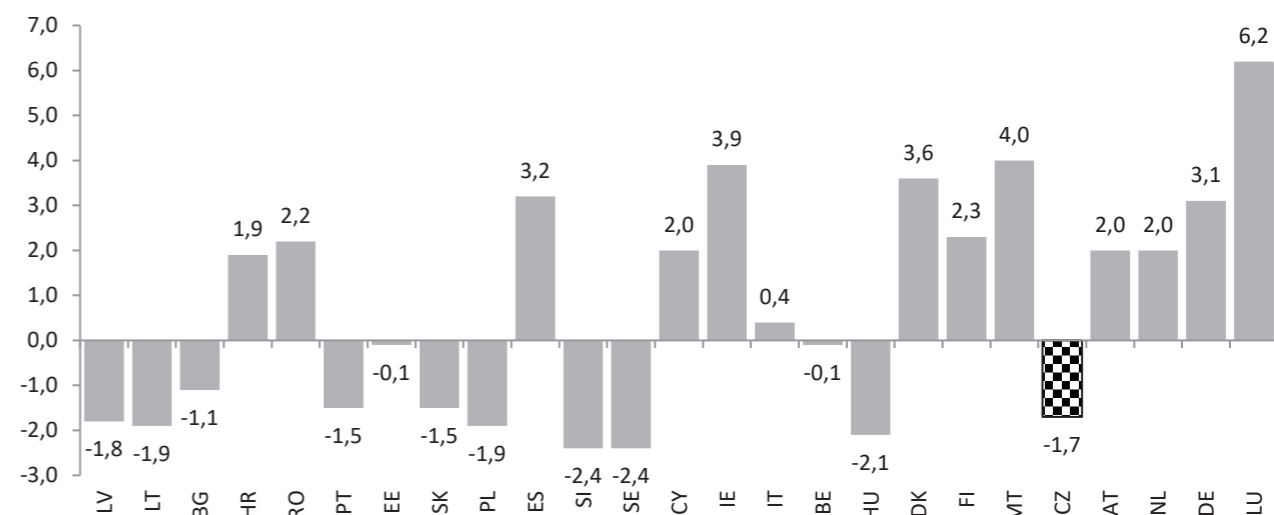

Zdroj: Eurostat – Share of female researchers by sector of performance; vlastní zpracování.

V porovnání s rokem 2009 se ve většině evropských zemí zastoupení žen mezi výzkumnými pracovníky zvýšilo, Česká republika se nicméně s propadem o 1,7 procentního bodu mezi tyto země neřadila. Ve státech, jako je Rakousko (+2,0 %), Nizozemsko (+2,0 %), Německo (+3,1 %) a Lucembursko (+6,2 %), které v roce 2009 zaujímaly spolu s námi poslední příčky tabulky, došlo ale k poměrně velkému nárůstu. I přes toto úsilí se i v roce 2019 všechny jmenované země nacházely pod průměrem EU-27 – graf 64. Naopak v Litvě, Lotyšsku a Bulharsku, které v roce 2009 zaujímaly první tři pozice v zastoupení žen mezi výzkumníky, mezi lety 2009 a 2019 došlo k mírnému poklesu, který však příliš neovlivnil jejich vedoucí postavení v roce 2019.

⁸³ European Commission. Waste of talents: turning private struggles into a public issue. Women and Science in the Enwise countries

Graf 65: Rozdíl mezi zastoupením žen mezi výzkumnými pracovníky v letech 2009 a 2019 ve státech EU, všechny sektory provádění výzkumné práce (%)

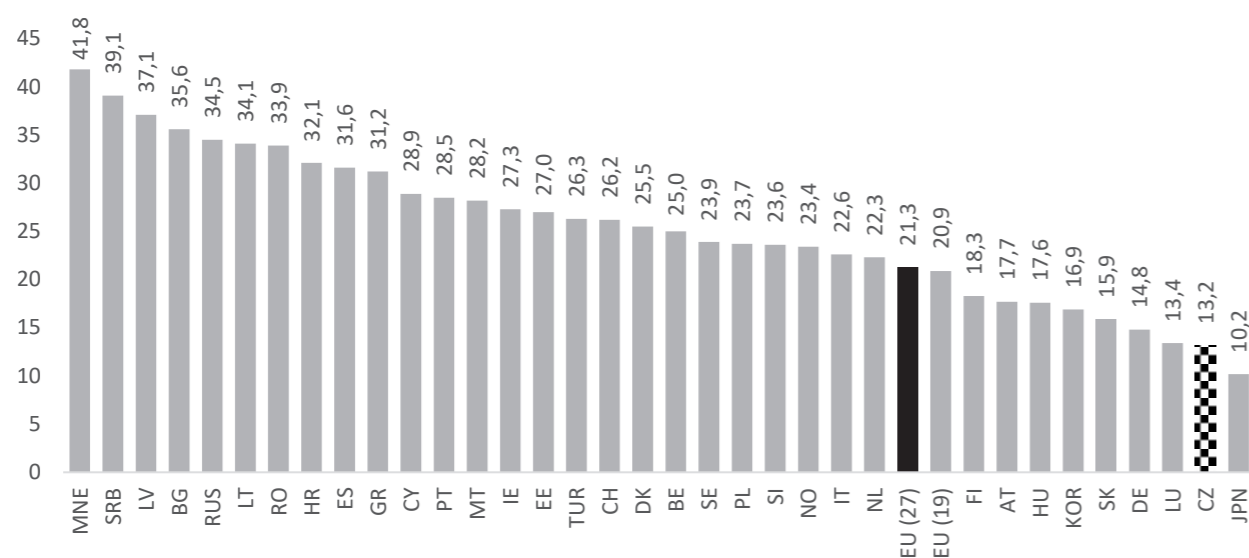

Zdroj: Eurostat – Share of female researchers by sector of performance; vlastní zpracování.

Výzkumníci podle sektorů provádění výzkumné práce

V České republice patřil podíl žen mezi výzkumníky pracujícími v **podnikatelském sektoru** v roce 2019 k nejnižšímu v celé EU (13,2 %). V evropském měřítku si nicméně nevedou příliš dobře ani sousední země – Německo má mezi výzkumníky v podnikatelském sektoru jen 14,8 % žen, Rakousko 17,7 %, na Slovensku podíl činí 15,9 % a v Maďarsku 17,6 %, což je pod průměrem EU-27 21,3 %. Na druhé straně žebříčku stojí Černá Hora, ve které v podnikatelském sektoru působilo 41,8 % výzkumnic, následována Srbskem s 39,1 %. Ze sledovaných zemí je na tom nejlépe Lotyšsko (37,1 %), Bulharsko (35,6 %) a Litva (34,1 %).

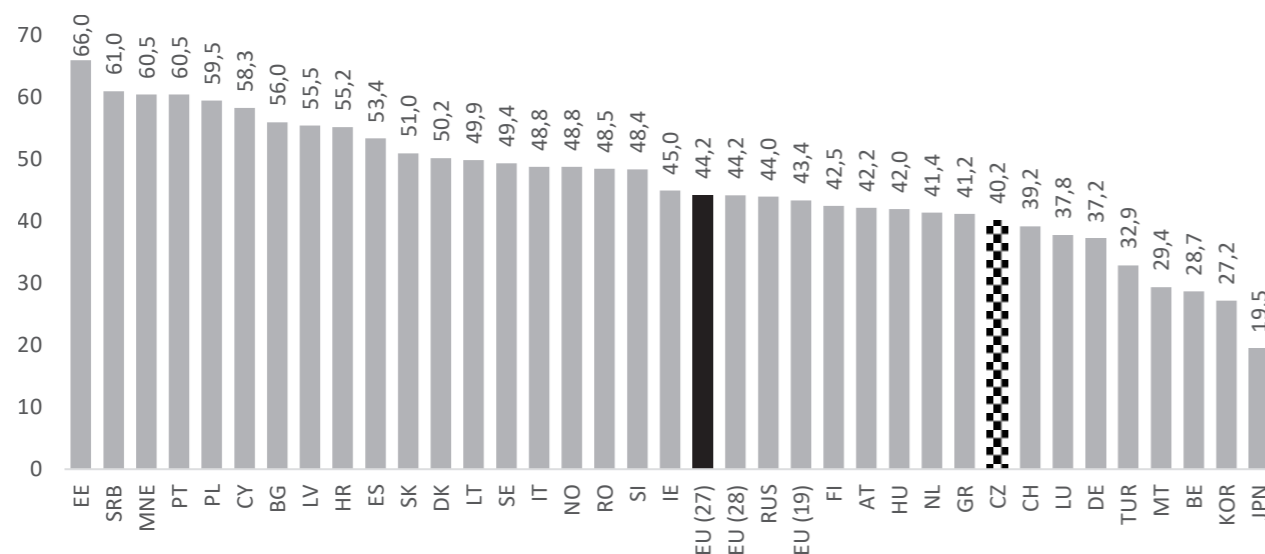
Graf 66: Podíl žen mezi výzkumnými pracovníky (HC) v podnikatelském sektoru, státy EU a EZVO, 2019 (%)

Zdroj: Eurostat – Share of female researchers by sector of performance; vlastní zpracování.

Rozdíly v zastoupení žen mezi výzkumníky pracujícími ve **vládním sektoru** jsou ve sledovaných zemích velké, s rozpětím od 19,5 % do 66 %. Premiantem bylo Estonsko s 66% podílem žen, s odstupem 5 procentních bodů Srbsko (61 %) a se shodnými 60,5 % Černá Hora a Portugalsko. Česká republika se s hodnotou 40,2 % umístila pod průměrem EU-27, který činil 44,2 % v roce 2019. Hůř než Česko na tom z členských zemí Evropské unie bylo Lucembursko (37,8 %), Německo (37,2 %), Malta (29,4 %) a Belgie (28,7 %), ze zemí EZVO se jednalo o Švýcarsko (39,2 %), Turecko (32,9 %) a Jižní Koreu (27,2 %). Celkově nejnižší podíl žen mezi výzkumníky ve vládním sektoru mělo Japonsko s 19,5% podílem.

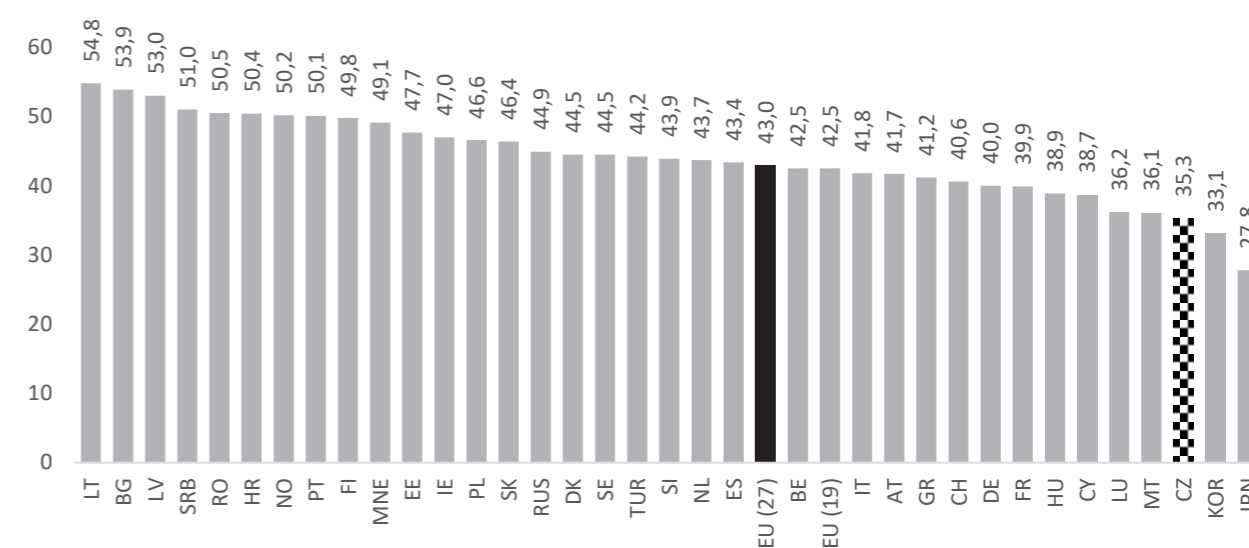
Graf 67: Podíl žen mezi výzkumnými pracovníky (HC) ve vládním sektoru, státy EU a EZVO, 2019 (%)

Zdroj: Eurostat – Share of female researchers by sector of performance; vlastní zpracování.

Jak je znázorněno v grafu 68, podobná situace byla i u výzkumnic pracujících ve **vysokoškolském sektoru**, jejichž 35,3% zastoupení v České republice bylo v roce 2019 pod průměrem EU-27, který byl 43,0 %. Nejvyšší podíl žen mezi výzkumníky měla Litva (54,8 %), Bulharsko (53,9 %) a Lotyšsko (53 %), nejmenší po České republice Jižní Korea (33,1 %) a Japonsko (27,8 %).

Graf 68: Podíl žen mezi výzkumnými pracovníky (HC) ve vysokoškolském sektoru, státy EU a EZVO, 2019 (%)

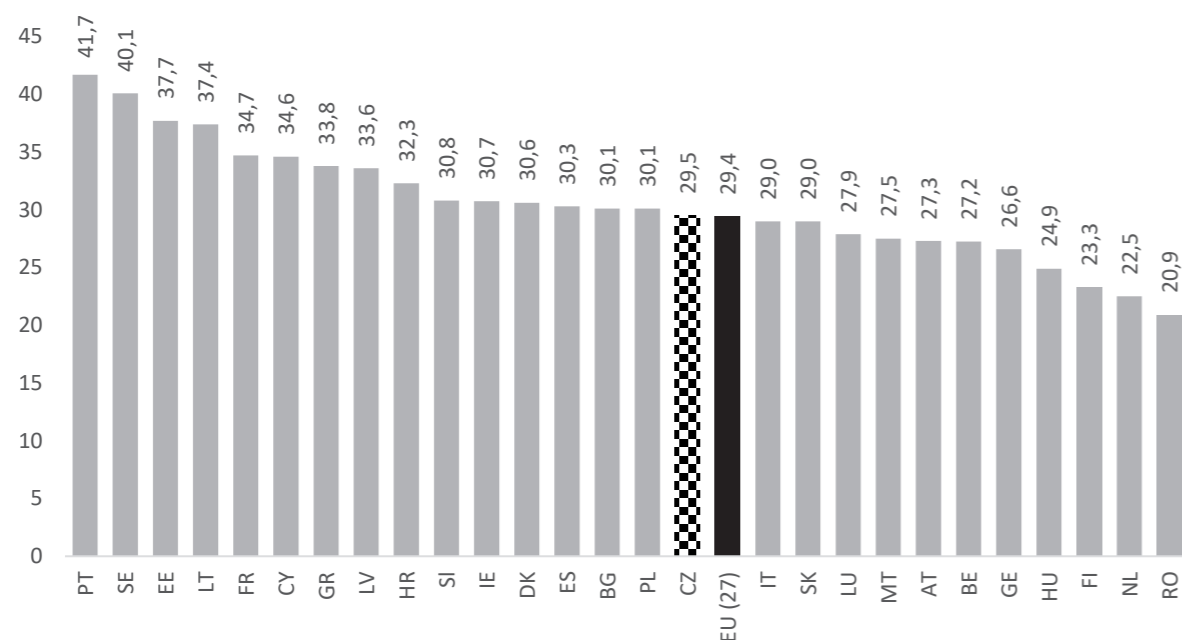

Zdroj: Eurostat – Share of female researchers by sector of performance; vlastní zpracování.

Specialisté v oblasti vědy a techniky

V evropském měřítku má Česká republika solidní postavení v zastoupení žen mezi speciality v oblasti vědy a techniky.⁸⁴ V roce 2020 v těchto profesích bylo v Česku zaměstnáno 29,5 % žen, což je lehce nad průměrem EU-27, který činil nepříliš vysokých 29,4 %. Nejblíže paritě je Portugalsko (41,7 %) a Švédsko (40,1 %), kde reprezentace žen překročila v roce 2020 40procentní hranici. V Estonsku (37,7 %), Litvě (37,4 %), ve Francii (34,7 %), na Kypru (34,6 %), v Řecku (33,8 %) a Lotyšsku (33,6 %) byl evidován vyšší než třetinový podíl žen. Na samém chvostu žebříčku je Maďarsko (24,9 %), Finsko (23,3 %), Nizozemsko (22,5 %) a Rumunsko (20,9 %), kde tvoří ženy méně než čtvrtinu zaměstnanců mezi specialisty v oblasti vědy a techniky.

Graf 69: Zastoupení žen mezi specialisty (HC) v oblasti vědy a techniky ve státech EU, 2020 (%)

Zdroj: ČSÚ. Specialisté ve vědě a technice v mezinárodním srovnání; vlastní zpracování.

⁸⁴ Do této kategorie se řadí osoby jako astronomové, meteorologové, chemici, geologové, statistici, biologové, botanici, zoologové, specialisté ve výrobě, stavebnictví a příbuzných oborech, architekti, kartografové, zeměměřiči, inženýři elektrotechnici nebo grafici a výtvarníci.

PŘÍLOHA: ČASOVÉ ŘADY

ZAMĚSTNANCI/KYNĚ VE VÝZKUMU A VÝVOJI	58
Tab. 1: Zaměstnanci/kyně ve výzkumu a vývoji (v HC)	58
Tab. 2: Zaměstnanci/kyně ve výzkumu a vývoji (v FTE)	58
IDEÁLNĚ TYPICKÁ DRÁHA: OD STUDIA K VĚDĚ	59
Tab. 3: Studující a absolventi/ky magisterského a doktorského studia a výzkumníci/ice (v HC)	59
Tab. 4: Studující a absolventi/ky magisterského a doktorského studia přírodních věd a výzkumníci/ice (v HC) v přírodních vědách	59
Tab. 5: Studující a absolventi/ky magisterského a doktorského studia technických věd a výzkumníci/ice (v HC) technických vědách	60
Tab. 6: Studující a absolventi/ky magisterského a doktorského studia zemědělsko-lesnických a veterinárních věd a nauk a výzkumníci/ice (v HC) v zemědělských vědách	60
Tab. 7: Studující a absolventi/ky magisterského a doktorského studia zdravotnictví, lékařství a farmaceutických věd a nauk a výzkumníci/ice v lékařských vědách (v HC)	61
Tab. 8: Studující a absolventi/ky magisterského a doktorského studia sociálních věd a výzkumníci/ice v sociálních vědách (v HC)	61
Tab. 9: Studující a absolventi/ky magisterského a doktorského studia humanitních věd a výzkumníci/ice v humanitních vědách (v HC)	62
VÝZKUMNÍCI/ICE PODLE VĚDNÍCH OBLASTÍ	63
Tab. 10: Výzkumníci/ice podle vědních oblastí (v HC)	63
Tab. 11: Výzkumníci/ice podle vědních oblastí (v FTE)	63
VÝZKUMNÍCI/ICE PODLE VĚDNÍ OBLASTI A SEKTORU PROVÁDĚNÍ VÝZKUMNÉ PRÁCE	64
Tab. 12: Výzkumníci/ice v přírodních vědách podle sektoru (v HC)	64
Tab. 13: Výzkumníci/ice v přírodních vědách podle sektoru (v FTE)	64
Tab. 14: Výzkumníci/ice v technických vědách podle sektoru (v HC)	65
Tab. 15: Výzkumníci/ice v technických vědách podle sektoru (v FTE)	65
Tab. 16: Výzkumníci/ice v zemědělských vědách podle sektoru (v HC)	66
Tab. 17: Výzkumníci/ice v zemědělských vědách podle sektoru (v FTE)	66
Tab. 18: Výzkumníci/ice v lékařských vědách podle sektoru (v HC)	67
Tab. 19: Výzkumníci/ice v lékařských vědách podle sektoru (v FTE)	67
Tab. 20: Výzkumníci/ice v sociálních vědách podle sektoru (v HC)	68
Tab. 21: Výzkumníci/ice v sociálních vědách podle sektoru (v FTE)	68
Tab. 22: Výzkumníci/ice v humanitních vědách podle sektoru (v HC)	69
Tab. 23: Výzkumníci/ice v humanitních vědách podle sektoru (v FTE)	69
VÝZKUMNÍCI/ICE PODLE SEKTORŮ PROVÁDĚNÍ VÝZKUMNÉ PRÁCE	70
Tab. 24: Výzkumníci/ice podle sektorů provádění výzkumné práce (v HC)	70
Tab. 25: Výzkumníci/ice v podnikatelském sektoru (v HC)	70
Tab. 26: Výzkumníci/ice ve vládním sektoru (v HC)	71

Tab. 27: Výzkumníci/ice ve vysokoškolském sektoru (v HC)	71
Tab. 28: Výzkumníci/ice podle sektorů provádění výzkumné práce (v FTE)	72
AKADEMIČTÍ PRACOVNÍCI/ICE	73
Tab. 29: Akademičtí pracovníci/ice vysokých škol podle klasifikace (v FTE)	73
Tab. 30: Akademičtí pracovníci/ice vysokých škol podle vědních oblastí (v FTE).	73
Tab. 31: Akademičtí pracovníci/ice vysokých škol podle klasifikace v přírodních vědách (v FTE).	74
Tab. 32: Akademičtí pracovníci/ice vysokých škol podle klasifikace v technických vědách (v FTE)	74
Tab. 33: Akademičtí pracovníci/ice vysokých škol podle klasifikace ve zdravotnictví, lékařství a farmaceutických vědách (v FTE).	74
Tab. 34: Akademičtí pracovníci/ice vysokých škol podle klasifikace v zemědělsko-lesnických a veterinárních vědách (v FTE).	75
Tab. 35: Akademičtí pracovníci/ice vysokých škol podle klasifikace v sociálních vědách (v FTE)	75
Tab. 36: Akademičtí pracovníci/ice vysokých škol podle klasifikace v humanitních vědách (v FTE)	75
Tab. 37: Průměrná měsíční mzda (Kč) akademických pracovníků/íc	76
ROZHODOVÁNÍ A REPREZENTACE	77
Tab. 38: Zastoupení žen a mužů v řídicích orgánech veřejných výzkumných institucí v roce 2020 (v HC)	77
Tab. 39: Zastoupení žen a mužů v řídicích a poradních orgánech AV ČR v roce 2020 (v HC)	77
Tab. 40: Zastoupení žen a mužů v České konferenci rektorů v roce 2020 (v HC)	77
Tab. 41: Zastoupení žen a mužů v řídicích orgánech Rady vysokých škol v roce 2020 (v HC)	77
Tab. 42: Zastoupení žen a mužů v řídicích a poradních orgánech Technologické agentury ČR v roce 2020 (v HC)	78
Tab. 43: Zastoupení žen a mužů v řídicích orgánech Grantové agentury ČR v roce 2020 (v HC).	78
Tab. 44: Zastoupení žen a mužů v Učené společnosti České republiky v roce 2020 (v HC)	78
SPECIALISTÉ V OBLASTI VĚDY A TECHNIKY	79
Tab. 45: Specialisté v oblasti vědy a techniky a jejich průměrná měsíční mzda (Kč).	79
PATENTY	79
Tab. 46: Získávání patentů z pohledu pohlaví	79

ZAMĚŠTNANCI/KYVNĚ VE VÝZKUMU A VÝVOJI

Tab. 1: Zaměstnanci/kyně ve výzkumu a vývoji (v HC)

	výzkumníci/ice		techničtí/čky		ostatní		celkem					
	ženy	muži (%)	ženy	muži (%)	ženy	muži (%)	ženy	muži (%)				
2020	17 922	47 201	27,6	72,4	10 548	25 603	29,2	70,8	36 191	81 854	30,7	69,3
2019	17 313	46 377	27,2	72,8	10 533	26 275	28,6	71,4	7 536	9 041	45,5	54,5
2018	16 461	45 505	26,6	73,4	10 524	24 093	30,1	69,9	7 457	9 406	44,3	55,7
2017	16 005	43 784	26,8	73,2	9 543	22 649	29,6	70,4	7 027	8 724	44,6	55,4
2016	14 971	41 206	26,6	73,4	9 225	20 690	30,8	69,2	6 072	7 710	44,1	55,9
2015	15 252	41 352	26,9	73,1	9 538	20 053	32,2	67,8	6 332	7 601	45,4	54,6
2014	14 815	39 679	27,2	72,8	9 146	20 330	31,0	69,0	6 159	7 225	46,0	54,0
2013	14 537	36 917	28,3	71,7	8 906	18 710	32,2	67,8	6 454	7 189	47,3	52,7
2012	13 102	34 579	27,5	72,5	8 700	18 176	32,4	67,6	5 944	7 058	45,7	54,3
2011	12 936	32 966	28,2	71,8	8 604	16 423	34,4	65,6	5 192	6 161	45,7	54,3
2010	12 198	31 220	28,1	71,9	8 194	15 473	34,6	65,4	5 030	5 789	46,5	53,5
2009	12 437	30 656	28,9	71,1	8 503	14 781	36,5	63,5	4 333	5 078	46,0	54,0
2008	12 613	31 627	28,5	71,5	7 865	13 652	36,6	63,4	4 243	4 501	48,5	51,5
2007	12 034	30 504	28,3	71,7	8 413	13 231	38,9	61,1	4 395	4 503	49,4	50,6
2006	11 295	28 381	28,5	71,5	8 099	13 239	38,0	62,0	4 000	4 147	49,1	50,9
2005	10 827	26 715	28,8	71,2	7 817	11 835	39,8	60,2	4 220	3 965	51,6	48,4

Zdroj: ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje.

Tab. 2: Zaměstnanci/kyně ve výzkumu a vývoji (v FTE)

	výzkumníci/ice		techničtí/čky		ostatní		celkem					
	ženy	muži (%)	ženy	muži (%)	ženy	muži (%)	ženy	muži (%)				
2020	10 665	33 541	24,1	75,9	7 255	18 691	27,6	72,4	5 240	5 566	48,5	51,5
2019	10 154	32 347	23,9	76,1	7 406	18 340	28,8	71,2	5 259	5 740	47,8	52,2
2018	9 543	31 655	23,2	76,8	6 911	16 408	29,6	70,4	4 978	5 474	47,6	52,4
2017	9 060	30 121	23,1	76,9	5 918	14 909	28,4	71,6	4 612	5 116	47,4	52,6
2016	8 610	28 728	23,1	76,9	5 813	13 609	29,9	70,1	4 237	4 786	47,0	53,0
2015	8 923	29 158	23,4	76,6	6 102	13 248	31,5	68,5	4 391	4 611	48,8	51,2
2014	8 701	27 338	24,1	75,9	6 065	13 781	30,6	69,4	4 154	4 404	48,5	51,5
2013	8 401	25 870	24,5	75,5	5 921	13 012	31,3	68,7	4 191	4 581	47,8	52,2
2012	8 212	25 006	24,7	75,3	5 832	12 576	31,7	68,3	4 090	4 615	47,0	53,0
2011	7 696	22 985	25,1	74,9	5 485	11 624	32,1	67,9	3 591	4 315	45,4	54,6
2010	7 490	21 799	25,6	74,4	5 141	10 830	32,2	67,8	3 369	3 723	47,5	52,5
2009	7 490	21 269	26,0	74,0	5 395	10 610	33,7	66,3	2 938	3 259	47,4	52,6
2008	7 559	22 226	25,4	74,6	5 259	9 874	34,8	65,2	2 888	3 002	49,0	51,0
2007	7 093	20 785	25,4	74,6	5 641	9 789	36,6	63,4	2 916	2 967	49,6	50,4
2006	6 652	19 615	25,3	74,7	5 672	10 168	35,8	64,2	2 731	2 891	48,6	51,4
2005	6 349	17 820	26,3	73,7	5 672	8 620	39,7	60,3	2 633	2 795	48,5	51,5

Zdroj: ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje.

IDEÁLNĚ TYPICKÁ DRÁHA: OD STUDIA K VĚDĚ

Tab. 3: Studující a absolventi/ky magisterského a doktorského studia a výzkumníci/ice (v HC)

	mgr. studující		absolventi/ky mgr. studia		doktorandi/ky		absolventi/ky doktorského studia		výzkumníci/ice			
	ženy	muži (%)	ženy	muži (%)	ženy	muži (%)	ženy	muži (%)	ženy	muži (%)		
2020	59 417	38 679	60,6	11 051	59,6	9 369	11 679	44,5	814	17 992	47 201	27,6
2019	58 430	38 305	60,4	11 567	58,8	9 153	11 211	44,9	992	17 313	46 377	27,2
2018	59 748	39 412	60,3	12 224	59,2	9 326	11 488	44,8	1 027	16 461	45 505	26,6
2017	62 270	40 873	60,4	12 803	58,8	9 742	11 853	45,1	955	16 005	43 784	26,8
2016	64 365	42 763	60,1	13 327	59,2	10 150	12 486	44,8	994	14 971	41 206	26,6
2015	65 572	43 981	59,9	13 977	59,6	10 161	12 166	45,5	1 048	15 252	41 352	26,9
2014	69 199	45 809	60,2	14 041	60,3	10 560	13 093	44,6	920	14 815	39 679	27,2
2013	71 700	46 856	60,5	14 570	60,5	10 755	13 375	44,6	1 018	14 537	36 917	28,3
2012	73 848	47 581	60,8	15 028	60,1	10 710	13 502	44,2	1 093	13 102	34 579	27,5
2011	75 076	48 705	60,7	15 181	59,6	10 840	14 193	43,3	1 032	12 936	32 966	28,2
2010	74 801	49 304	60,3	14 508	59,3	10 881	14 398	43,0	855	12 198	31 220	28,1
2009	73 820	48 977	60,1	13 537	59,3	10 566	14 340	42,4	886	12 437	30 656	28,9
2008	71 077	46 458	60,5	13 296	56,9	9 921	14 006	41,5	876	12 613	31 627	28,5
2007	68 932	45 788	60,1	12 130	56,3	9 416	13 978	40,2	836	12 034	30 504	28,3
2006	67 707	45 757	59,7	14 306	55,5	9 015	13 716	39,7	724	11 295	28 381	28,5
2005	66 954	48 294	58,1	12 957	54,8	8 377	13 378	38,5	669	10 827	26 715	28,8

Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR; ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje.

Tab. 4: Studující a absolventi/ky magisterského a doktorského studia přírodních věd a výzkumníci/ice (v HC) v přírodních vědách

	mgr. studující		absolventi/ky mgr. studia		doktorandi/ky		absolventi/ky doktorského studia		výzkumníci/ice			
	ženy	muži (%)	ženy	muži (%)	ženy	muži (%)	ženy	muži (%)	ženy	muži (%)		
2020	2 577	1 601	61,7	465	65,0	2 313	2 190	51,4	220	234	48,5	24,8
2019	2 370	1 368	63,4	435	65,8	2 092	2 010	51,0	271	292	48,1	25,5
2018	2 369	1 286	64,8	490	66,0	2 201	2 053	51,7	245	286	46,1	24,2
2017	2 407	1 299	64,9	489	65,0	2 196	2 124	50,8	269	294	47,8	25,1
2016	2 470	1 410	63,7	525	63,6	2 258	2 158	51,1	249	245	50,4	25,3
2015	2 468	1 469	62,7	520	63,5	2 277	2 172	48,4	233	248	48,4	25,8
2014	2 473	1 525	61,9	482	65,4	2 335	2 187	51,6	254	234	52,0	25,7
2013	2 485	1 455	63,1	550	62,8	2 423	2 146	53,0	239	244	49,5	27,1
2012	2 434	1 446	62,7	561	62,3	2 312	2 118	52,2	234	264	47,0	27,8
2011	2 487	1 537	61,8	528	63,5	2 246	2 108	51,6	255	256	49,9	27,7
2010	2 418	1 523	61,4	551	61,7	2 196	2 084	51,3	219	255	46,2	26,6
2009	2 415	1 499	61,7	492	63,8	2 186	2 068	51,4	221	243	47,6	27,7
2008	2 352	1 429	62,2	463	60,1	2 083	2 063	50,2	203	274	42,6	27,7
2007	2 090	1 322	61,3	479	60,1	1 993	2 108	48,6	213	233	47,8	26,3
2006	1 910	1 341	58,8	528	54,8	1 975	2 183	47,5	206	265	43,7	25,9
2005	1 882	1 537	55,0	509	54,2	1 850	2 125	46,5	185	266	41,0	26,8

Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR; ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje.

Tab. 5: Studující a absolventi/ky magisterského a doktorského studia technických věd a výzkumníci/ice (v HC) technických vědách

	mgr. studující		absolventi/ky mgr. studia		doktorandi/ky		absolventi/ky doktorského studia		výzkumníci/ice			
	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži		
2020	4 757	11 445	29,4	32,2	1 541	4 240	26,7	32,2	3 587	20 781	14,7	14,7
2019	5 314	12 048	30,6	31,5	1 574	4 140	27,5	26,4	3 288	20 895	13,6	13,6
2018	5 760	12 902	30,9	31,5	1 596	4 243	27,3	26,5	3 144	20 191	13,5	13,5
2017	6 017	13 580	30,7	30,0	1 612	4 488	26,4	20,8	2 931	19 252	13,2	13,2
2016	6 095	14 447	29,7	29,7	1 642	4 880	25,2	23,5	2 695	18 410	12,8	12,8
2015	6 021	15 026	28,6	29,1	1 599	4 406	26,7	26,7	2 999	19 093	13,6	13,6
2014	6 049	15 693	27,8	28,6	1 795	5 291	25,3	24,2	2 882	17 780	13,9	13,9
2013	6 213	16 210	27,7	28,6	1 817	5 433	25,1	25,1	2 779	16 475	14,4	14,4
2012	6 336	16 447	27,8	28,7	1 812	5 459	24,9	22,7	2 349	16 114	12,7	12,7
2011	6 345	16 725	27,5	27,5	1 796	5 705	23,9	23,6	2 178	14 746	12,9	12,9
2010	6 223	17 153	26,6	26,8	1 796	5 836	23,5	22,9	2 258	14 487	13,5	13,5
2009	6 044	16 949	26,3	24,9	1 775	5 725	23,7	23,8	2 499	14 425	14,8	14,8
2008	5 032	15 572	24,4	25,4	1 725	5 564	23,7	23,2	2 629	15 124	14,8	14,8
2007	4 912	15 836	23,7	24,5	1 734	5 615	23,6	23,1	2 530	14 121	15,2	15,2
2006	5 006	16 226	23,6	24,4	1 640	5 545	22,8	19,7	1 953	12 316	13,7	13,7
2005	5 769	18 464	23,8	23,4	1 554	5 548	21,9	17,7	1 998	11 315	15,0	15,0

Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR; ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje.

Tab. 6: Studující a absolventi/ky magisterského a doktorského studia zemědělsko-lesnických a veterinárních věd a nauk a výzkumníci/ice (v HC) v zemědělských vědách

	mgr. studující		absolventi/ky mgr. studia		doktorandi/ky		absolventi/ky doktorského studia		výzkumníci/ice			
	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži		
2020	2 511	1 245	66,9	64,3	424	438	49,2	58,7	1 222	1 447	45,8	45,8
2019	2 451	1 193	67,3	63,7	420	387	52,0	50,0	1 135	1 197	48,7	48,7
2018	2 576	1 253	67,3	64,4	402	382	51,3	50,5	1 014	1 305	43,7	43,7
2017	2 706	1 357	66,6	62,4	402	359	52,8	55,6	1 076	1 529	41,3	41,3
2016	2 762	1 392	66,5	60,7	431	381	53,1	53,3	968	1 440	40,2	40,2
2015	2 663	1 376	65,9	64,4	448	387	57,8	57,8	907	1 405	39,2	39,2
2014	2 732	1 354	66,9	62,2	464	360	56,3	51,4	937	1 431	39,6	39,6
2013	2 814	1 346	67,6	62,3	441	389	53,1	50,4	894	1 478	37,7	37,7
2012	2 834	1 345	67,8	62,2	450	409	52,4	53,8	783	1 385	36,1	36,1
2011	2 738	1 349	67,0	64,9	543	514	51,4	52,2	914	1 352	40,3	40,3
2010	2 723	1 310	67,5	63,3	548	526	51,0	47,4	995	1 600	38,3	38,3
2009	2 777	1 341	67,4	60,7	516	533	49,2	39,3	1 076	1 651	39,5	39,5
2008	2 767	1 355	67,1	60,2	448	500	47,3	49,3	1 160	1 751	39,8	39,8
2007	2 749	1 475	65,1	60,6	419	502	45,5	37,7	1 124	1 844	37,9	37,9
2006	2 785	1 573	63,9	56,3	440	499	46,9	42,1	1 041	1 631	39,0	39,0
2005	2 688	1 722	61,0	55,3	431	507	45,9	43,7	1 061	1 649	39,2	39,2

Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR; ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje.

Tab. 7: Studující a absolventi/ky magisterského a doktorského studia zdravotnictví, lékařství a farmaceutických věd a nauk a výzkumníci/ice v lékařských vědách (v HC)

	mgr. studující		absolventi/ky mgr. studia		doktorandi/ky		absolventi/ky doktorského studia		výzkumníci/ice			
	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži		
2020	14 091	6 476	68,5	71,7	1 522	1 429	51,6	53,9	3 981	4 281	48,2	48,2
2019	13 397	6 276	68,1	72,9	1 492	1 375	52,0	55,9	3 721	4 116	47,5	47,5
2018	12 798	6 134	67,6	74,3	1 379	1 285	51,8	61,8	3 436	3 725	48,0	48,0
2017	13 116	6 094	68,3	73,6	1 476	1 291	53,3	54,2	3 471	3 736	48,2	48,2
2016	13 181	6 162	68,1	72,7	1 519	1 319	53,5	50,9	3 116	3 410	47,7	47,7
2015	13 028	6 067	68,2	75,2	1 518	1 352	56,1	56,1	3 265	3 340	49,4	49,4
2014	12 963	5 931	68,6	74,4	1 499	1 310	53,4	48,7	3 179	3 358	48,6	48,6
2013	13 072	5 875	69,0	75,1	1 484	1 345	52,5	51,1	3 250	3 335	49,4	49,4
2012	12 707	5 751	68,8	74,2	1 520	1 366	52,7	49,6	2 866	2 794	50,6	50,6
2011	12 542	5 794	68,4	74,5	1 460	1 392	51,2	47,2	3 179	3 356	48,6	48,6
2010	12 054	5 590	68,3	79,0	1 465	1 428	50,6	44,3	3 201	3 399	48,5	48,5
2009	11 788	5 424	68,5	76,6	1 454	1 478	49,6	44,9	3 352	3 646	47,9	47,9
2008	11 742	5 222	69,2	75,5	1 349	1 531	46,8	41,3	3 058	3 289	48,2	48,2
2007	11 432	5 106	69,1	74,1	1 243	1 490	45,5	41,6	2 868	3 263	46,8	46,8
2006	11 164	5 016	69,0	72,5	1 154	1 455	44,2	40,2	2 752	3 030	47,6	47,6
2005	10 594	4 742	69,1	69,3	1 032	1 353	43,3	39,9	2 521	2 942	46,1	46,1

Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR; ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje.

Tab. 8: Studující a absolventi/ky magisterského a doktorského studia sociálních věd a výzkumníci/ice v sociálních vědách (v HC)

	mgr. studující		absolventi/ky mgr. studia		doktorandi/ky		absolventi/ky doktorského studia		výzkumníci/ice			
	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži		
2020	31 031	15 616	66,5	68,6	2 016	1 997	50,2	52,4	2 507	3 223	43,8	43,8
2019	30 346	15 073	66,8	69,0	2 053	1 926	51,6	51,3	2 576	3 441	42,8	42,8
2018	31 378	15 377	67,1	69,5	2 141	2 069	50,9	49,9	2 649	3 534	42,8	42,8
2017	32 893	16 028	67,2	69,3	2 335	2 099	52,7	46,6	2 503	3 484	41,8	41,8
2016	34 368	16 816	67,1	69,9	2 424	2 222	52,2	52,7	2 507	3 435	42,2	42,2
2015	35 730	17 375	67,3	70,4	2 404	2 268	50,9	50,9	2 390	3 225	42,6	42,6
2014	39 308	18 544	67,9	70,7	2 497	2 333	51,7	51,4	2 376	3 196	42,6	42,6
2013	41 227	19 199	68,2	71,6	2 587	2 368	52,2	49,1	2 364	3 117	43,1	43,1
2012	43 418	19 723	68,8	70,3	2 620	2 471	51,5	53,1	1 862	2 596	41,8	41,8
2011	44 680	20 476	68,6	71,0	2 834	2 789	50,4	50,3	1 991	2 720	42,3	42,3
2010	45 174	20 878	68,4	70,5	2 895	2 877	50,2	48,5	1 342	1 958	40,7	40,7
2009	44 675	20 838	68,2	70,4	2 765	2 905	48,8	43,4	1 437	2 068	41,0	41,0
2008	43 309	19 960	68,5	70,0	2 583	2 762	48,3	47,2	1 711	2 247	43,2	43,2
2007	41 907	19 129	68,7	69,7	2 398	2 694	47,1	43,8	1 783	2 489	41,7	41,7
2006	41 046	18 610	68,8	68,5	2 274	2 550	47,1	45,5	1 879	2 516	42,8	42,8
2005	40 343	18 718	68,3	66,8	2 096	2 431	46,3	43,3	1 741	2 565	40,4	40,4

Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR; ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje.

Tab. 9: Studující a absolventi/ky magisterského a doktorského studia humanitních věd a výzkumníci/ice v humanitních vědách (v HC)

	mgr. studující		absolventi/ky mgr. studia		doktorandi/ky		absolventi/ky doktorského studia		výzkumníci/ice			
	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)
2020	4 450	2 296	66,0	66,6	1 553	1 385	52,9	114	118	1 675	2 274	42,4
2019	4 552	2 347	66,0	69,1	1 522	1 373	52,6	145	146	1 642	2 296	41,7
2018	4 867	2 460	66,4	68,4	1 607	1 456	52,5	170	125	1 553	2 179	41,6
2017	5 131	2 515	67,1	70,9	1 721	1 492	53,6	139	150	1 461	2 135	40,6
2016	5 489	2 536	68,4	68,5	1 876	1 526	55,1	181	170	1 473	2 079	41,5
2015	5 662	2 668	68,0	69,4	1 915	1 581	54,8	187	154	1 469	2 135	40,8
2014	5 674	2 762	67,3	69,9	1 970	1 612	55,0	145	152	1 299	1 941	40,1
2013	5 889	2 771	68,0	70,8	2 003	1 694	54,2	147	127	1 307	1 885	40,9
2012	6 119	2 869	68,1	72,2	1 996	1 679	54,3	159	184	1 548	2 078	42,7
2011	6 284	2 824	69,0	70,1	1 961	1 685	53,8	173	141	1 243	1 835	40,4
2010	6 209	2 850	68,5	69,5	1 981	1 647	54,6	119	133	1 671	2 253	42,6
2009	6 121	2 926	67,7	67,0	1 870	1 631	53,4	123	133	1 450	2 028	41,7
2008	5 875	2 920	66,8	66,8	1 733	1 586	52,2	125	147	1 220	1 810	40,3
2007	5 842	2 920	66,7	65,2	1 629	1 569	50,9	105	119	1 206	1 718	41,2
2006	5 796	2 991	66,0	62,2	1 532	1 484	50,8	88	115	1 150	1 672	40,8
2005	5 678	3 111	64,6	62,5	1 414	1 414	50,0	89	105	1 074	1 589	40,3

Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR; ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje.

VÝZKUMNÍCI/ICE PODLE VĚDNÍCH OBLASTÍ

Tab. 10: Výzkumníci/ice podle vědních oblastí (v FTE)

	přírodní vědy		technické vědy		zemědělské vědy		lékařské vědy		sociální vědy		humanitní vědy				
	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)			
2020	5 020	15 195	24,8	3 587	20 781	14,7	1 447	45,8	2 507	3 223	43,8	1 675	2 274	42,4	
2019	4 950	14 432	25,5	3 288	20 895	13,6	1 135	1 197	48,7	2 576	3 441	42,8	1 642	2 296	41,7
2018	4 665	14 572	24,2	3 144	20 191	13,5	1 014	1 305	43,7	2 649	3 534	42,8	1 553	2 179	41,6
2017	4 564	13 647	25,1	2 931	19 252	13,2	1 076	1 529	41,3	2 503	3 484	41,8	1 461	2 135	40,6
2016	4 213	12 433	25,3	2 695	18 410	12,8	968	1 440	40,2	2 507	3 435	42,2	1 473	2 079	41,5
2015	4 222	12 154	25,8	2 999	19 093	13,6	907	1 405	39,2	2 390	5 616	29,9	1 469	2 135	40,8
2014	4 143	11 971	25,7	2 882	17 780	13,9	937	1 431	39,6	2 376	5 572	29,9	1 299	1 941	40,1
2013	3 943	10 628	27,1	2 779	16 475	14,4	894	1 478	37,7	2 364	5 481	30,1	1 307	1 885	40,9
2012	3 694	9 582	27,8	2 349	16 114	12,7	783	1 385	36,1	1 862	4 458	29,5	1 548	2 078	42,7
2011	3 432	8 956	27,7	2 178	14 746	12,9	914	1 352	40,3	1 991	4 711	29,7	1 243	1 835	40,4
2010	2 731	7 524	26,6	2 258	14 487	13,5	995	1 600	38,3	1 342	3 300	28,9	1 671	2 253	42,6
2009	2 623	6 837	27,7	2 499	14 425	14,8	1 076	1 651	39,5	1 437	3 505	29,1	1 450	2 028	41,7
2008	2 835	7 406	27,7	2 629	15 124	14,8	1 160	1 751	39,8	1 711	3 958	30,2	1 220	1 810	40,3
2007	2 523	7 069	26,3	2 530	14 121	15,2	1 124	1 844	37,9	1 783	4 272	29,4	1 206	1 718	41,2
2006	2 519	7 216	25,9	1 953	12 316	13,7	1 041	1 631	39,0	1 879	4 395	29,9	1 150	1 672	40,8
2005	2 432	6 656	26,8	1 998	11 315	15,0	1 061	1 649	39,2	1 741	4 306	28,8	1 074	1 589	40,3

Zdroj: ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje.

Tab. 11: Výzkumníci/ice podle vědních oblastí (v FTE)

	přírodní vědy		technické vědy		zemědělské vědy		lékařské vědy		sociální vědy		humanitní vědy				
	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)			
2020	3 792	11 741	24,4	2 437	16 336	13,0	1 003	44,4	1 017	1 393	42,2	989	1 461	40,4	
2019	3 626	10 988	24,8	2 264	16 092	12,3	705	805	46,7	1 100	1 428	43,5	926	1 447	39,0
2018	3 362	11 218	23,1	2 082	15 162	12,1	620	777	44,4	1 204	1 629	42,5	884	1 375	39,1
2017	3 210	10 668	23,1	1 983	14 665	11,9	660	809	44,9	1 083	1 493	42,0	792	1 239	39,0
2016	3 009	9 887	23,3	1 747	14 105	11,0	625	806	43,7	1 128	1 570	41,8	780	1 186	39,7
2015	3 075	9 620	24,3	1 985	14 708	11,9	578	821	41,3	1 117	1 430	43,9	816	1 328	38,1
2014	2 998	9 205	24,5	2 122	13 544	13,5	492	782	38,6	1 124	1 465	43,4	777	1 143	40,5
2013	2 837	8 090	26,0	1 967	13 349	12,8	471	794	37,2	1 060	1 390	43,3	763	1 059	41,9
2012	2 689	7 400	26,7	1 850	12 958	12,5	407	789	34,0	980	1 415	40,9	992	1 267	43,9
2011	2 425	6 458	27,3	1 713	11 982	12,5	553	754	42,3	971	1 379	41,3	678	1 068	38,8
2010	1 966	5 618	25,9	1 656	11 553	12,5	590	884	40,0	737	1 031	41,7	1 034	1 325	43,8
2009	2 006	5 182	27,9	1 821	11 528	13,6	615	833	42,5	807	1 140	41,4	870	1 204	41,9
2008	2 162	5 716	27,4	1 888	11 982	13,6	636	895	41,5	855	1 160	42,4	727	1 124	39,3
2007	1 952	5 460	26,3	1 767	10 918	13,9	624	961	39,4	796	1 104	41,9	691	978	41,4
2006	1 960	5 671	25,7	1 336	9 547	12,3	592	882	40,2	862	1 199	41,8	693	1 027	40,3
2005	1 785	5 132	25,8	1 356	8 384	13,9	583	879	39,9	803	1 125	41,6	662	972	40,5

Zdroj: ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje.

Tab. 20: Výzkumníci/ice v sociálních vědách podle sektoru (v HC)

	podnikatelský sektor		vládní sektor		vysokoškolský sektor		neziskový sektor	
	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)
2020	147	338	211	257	2 094	2 560	55,0	55,5
2019	138	324	328	309	2 039	2 738	57,3	50,1
2018	147	390	421	363	2 030	2 710	57,2	41,9
2017	147	406	366	338	1 940	2 669	57,9	41,3
2016	260	636	307	280	1 887	2 462	56,6	48,3
2015	95	266	253	287	1 988	2 612	56,8	47,8
2014	138	379	268	270	1 914	2 481	56,5	45,9
2013	51	219	256	240	2 002	2 596	56,5	62
2012	65	197	257	275	1 492	2 075	58,2	49
2011	39	134	256	252	1 656	2 270	57,8	64
2010	39	70	218	241	1 038	1 592	60,5	55
2009	87	159	216	253	1 083	1 589	59,5	67
2008	74	102	257	276	1 366	1 855	57,6	14
2007	66	110	298	312	1 405	2 043	59,3	14
2006	54	83	377	375	1 431	2 021	58,5	17
2005	54	113	337	311	1 330	2 121	61,5	20

Zdroj: ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje.

Tab. 21: Výzkumníci/ice v sociálních vědách podle sektoru (v FTE)

	podnikatelský sektor		vládní sektor		vysokoškolský sektor		neziskový sektor	
	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)
2020	107	247	172	195	692	894	56,4	55,8
2019	101	225	263	229	687	926	57,4	49,4
2018	107	264	274	256	776	1 050	57,5	56,2
2017	100	277	249	229	688	927	57,4	56,1
2016	188	479	213	200	682	844	55,3	48,4
2015	69	173	229	214	772	992	56,2	51
2014	104	265	213	219	757	921	54,9	60
2013	32	141	205	205	775	992	56,1	51,0
2012	38	108	215	225	680	1 037	60,4	45
2011	25	81	231	283	682	961	58,5	32
2010	29	45	249	267	415	668	61,7	50
2009	49	91	208	221	504	774	60,6	54
2008	41	51	257	241	543	855	61,2	12
2007	37	58	295	267	447	759	62,9	17
2006	24	55	311	325	516	798	60,7	21
2005	25	82	271	250	495	779	61,1	13

Zdroj: ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje.

Tab. 22: Výzkumníci/ice v humanitních vědách podle sektoru (v HC)

	podnikatelský sektor		vládní sektor		vysokoškolský sektor		neziskový sektor	
	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)
2020	2	3	791	986	879	1 280	59,3	65,0
2019	-	-	662	932	976	1 357	58,2	70,0
2018	3	2	635	891	912	1 279	58,4	72,4
2017	3	1	570	825	886	1 305	59,6	66,7
2016	3	2	580	825	886	1 250	58,5	33,3
2015	0	1	545	759	923	1 375	59,8	0,0
2014	0	1	546	788	752	1 152	60,5	0,0
2013	0	0	568	730	737	1 153	61,0	50,0
2012	0	0	565	713	972	1 361	58,3	26,7
2011	3	6	570	726	664	1 085	62,0	72,0
2010	2	9	576	688	1 077	1 531	58,7	61,0
2009	1	10	593	742	851	1 264	59,8	70,6
2008	1	17	624	776	591	1 001	62,9	20,0
2007	1	11	607	712	598	991	62,4	0,0
2006	2	19	593	749	554	901	61,9	75,0
2005	18	24	591	758	459	797	63,5	62,5

Zdroj: ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje.

Tab. 23: Výzkumníci/ice v humanitních vědách podle sektoru (v FTE)

	podnikatelský sektor		vládní sektor		vysokoškolský sektor		neziskový sektor	
	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)
2020	1	1	520	724	466	732	61,1	72,4
2019	-	-	462	673	461	768	62,5	63,0
2018	2	1	439	669	439	698	61,4	64,3
2017	2	1	440	642	349	594	63,0	66,7
2016	2	2	420	634	357	549	60,6	33,3
2015	0	1	368	586	447	742	62,4	0,0
2014	1	1	389	606	387	536	58,1	0,0
2013	1	0	386	523	375	534	58,7	66,7
2012	0	0	352	492	636	772	54,8	42,9
2011	2	4	342	502	328	547	62,5	71,4
2010	2	7	361	470	665	834	55,6	68,4
2009	1	10	373	490	491	697	58,7	58,3
2008	1	15	391	547	331	549	62,4	76,5
2007	0	8	433	524	258	444	63,2	100,0
2006	1	11	424	531	267	484	64,4	100,0
2005	7	16	387	544	214	400	65,1	19,4

Zdroj: ČSÚ, Ukazatele výzkumu a vývoje.

Tab. 31: Akademičtí pracovníci/ice vysokých škol podle klasifikace v přírodních vědách (v FTE)*

	lektori/rky		asistenti/ky		odborní asistenti/ky		docenti/ky		profesoři/rky			
	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)
2020	69	87	44,3	33,8	386	870	30,8	144	601	45	366	11,0
2019	70	93	43,1	35,7	386	863	30,9	138	646	45	396	10,2
2018	70	90	43,8	41,1	364	828	30,6	134	629	44	395	10,0
2017	69	88	43,9	38,0	365	835	30,4	125	616	46	383	10,7

* Data jsou sbírána od roku 2017.
Zdroj: MŠMT, Statistika školství – Zaměstnanci a mzdové prostředky.

Tab. 32: Akademičtí pracovníci/ice vysokých škol podle klasifikace v technických vědách (v FTE)*

	lektori/rky		asistenti/ky		odborní asistenti/ky		docenti/ky		profesoři/rky			
	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)
2020	22	40	34,9	32,4	544	1505	26,6	153	789	49	441	10,0
2019	19	39	32,7	33,8	543	1464	27,1	152	788	47	436	9,7
2018	6	19	25,2	35,7	577	1533	27,4	148	784	46	430	9,6
2017	4	18	17,7	36,3	567	1507	27,3	143	781	44	430	9,3

* Data jsou sbírána od roku 2017.
Zdroj: MŠMT, Statistika školství – Zaměstnanci a mzdové prostředky.

Tab. 33: Akademičtí pracovníci/ice vysokých škol podle klasifikace v lékařství a farmaceutických vědách (v FTE)*

	lektori/rky		asistenti/ky		odborní asistenti/ky		docenti/ky		profesoři/rky			
	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)
2020	88	63	58,1	55,5	693	656	51,4	151	315	62	323	16,2
2019	82	59	58,3	59,2	670	658	50,5	149	316	62	320	16,3
2018	76	59	56,3	62,3	655	649	50,2	146	314	63	315	16,7
2017	78	68	53,6	60,1	655	640	50,6	145	319	64	313	16,9

* Data jsou sbírána od roku 2017.
Zdroj: MŠMT, Statistika školství – Zaměstnanci a mzdové prostředky.

Tab. 34: Akademičtí pracovníci/ice vysokých škol podle klasifikace v zemědělsko-lesnických a veterinárních vědách (v FTE)*

	lektori/rky		asistenti/ky		odborní asistenti/ky		docenti/ky		profesoři/rky			
	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)
2020	4	2	69,1	38	58	260	42,6	51	158	22	96	18,3
2019	3	0	90,8	32	44	247	41,9	47	156	20	97	16,8
2018	2	0	100,0	30	43	249	41,5	43	152	22	101	17,8
2017	2	0	100,0	30	42	258	40,0	43	159	22	102	17,6

* Data jsou sbírána od roku 2017.
Zdroj: MŠMT, Statistika školství – Zaměstnanci a mzdové prostředky.

Tab. 35: Akademičtí pracovníci/ice vysokých škol podle klasifikace v sociálních vědách (v FTE)*

	lektori/rky		asistenti/ky		odborní asistenti/ky		docenti/ky		profesoři/rky			
	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)
2020	101	76	57,0	111	120	1174	48,5	332	488	67	218	23,5
2019	101	68	59,7	103	114	1149	48,9	322	486	69	224	23,4
2018	90	58	61,0	102	96	1147	49,5	308	485	65	218	23,0
2017	77	50	60,9	119	110	1171	50,0	296	494	65	219	23,0

* Data jsou sbírána od roku 2017.
Zdroj: MŠMT, Statistika školství – Zaměstnanci a mzdové prostředky.

Tab. 36: Akademičtí pracovníci/ice vysokých škol podle klasifikace v humanitních vědách (v FTE)*

	lektori/rky		asistenti/ky		odborní asistenti/ky		docenti/ky		profesoři/rky			
	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)	ženy	muži	ženy (%)	muži (%)
2020	158	71	69,1	105	128	828	44,5	214	453	62	223	21,9
2019	162	68	70,5	106	123	830	44,2	202	444	64	219	22,6
2018	163	65	71,6	108	124	834	43,0	195	429	64	227	21,8
2017	165	59	73,6	105	129	821	43,1	188	432	65	229	22,2

* Data jsou sbírána od roku 2017.
Zdroj: MŠMT, Statistika školství – Zaměstnanci a mzdové prostředky.

Tab. 37: Průměrná měsíční mzda (Kč)* akademických pracovníků/íc

	lektori/rky		asistenti/ky		odborní asistenti/ky		docenti/ky		profesoři/rky	
	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži
2020	37 695	42 443	36 932	40 611	45 892	52 163	64 484	73 508	84 815	92 824
2019	37 553	43 417	36 287	40 270	45 155	50 876	63 991	72 218	83 540	91 486
2018	34 783	38 640	33 265	36 530	41 586	47 233	59 694	67 541	78 091	84 350
2017	31 643	35 405	29 446	32 588	37 552	42 482	53 300	60 746	72 983	77 629
2016	30 128	34 236	27 976	30 424	35 212	39 858	50 794	56 966	68 791	72 750
2015	30 575	33 919	27 877	29 662	34 876	39 310	50 648	56 942	69 435	73 049
2014	28 354	33 068	26 198	27 688	32 959	36 403	48 674	54 146	66 978	70 016
2013	27 487	30 814	25 361	27 336	31 603	35 468	47 279	52 071	64 414	67 344
2012	26 139	29 033	24 642	25 929	31 215	34 078	45 569	49 414	61 778	65 062
2011	24 684	27 540	23 232	25 867	29 464	32 967	43 677	47 427	58 156	62 057
2010	24 319	27 409	23 415	24 603	29 877	31 793	43 451	46 230	58 661	60 329
2009	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2008	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2007	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2006	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2005	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* Nominální mzdy v běžných cenách daného roku.
Zdroj: MŠMT, Statistika školství – Zaměstnanci a mzdové prostředky.

ROZHODOVÁNÍ A REPREZENTACE

Tab. 38: Zastoupení žen a mužů v řídicích orgánech veřejných výzkumných institucí v roce 2020 (v HC)

	ženy	muži	ženy (%)
ředitel/ka	7	67	9,5
zástupce/kyně	-	-	-
rada	149	624	19,3
dozorčí rada	90	314	22,3
celkem	246	1 005	19,6

Zdroj: Výroční zprávy o činnosti za rok 2020.

Tab. 39: Zastoupení žen a mužů v řídicích a poradních orgánech AV ČR v roce 2020 (v HC)

	ženy	muži	ženy (%)
předseda/kyně	1	0	100,0
Akademická rada	6	11	35,3
Akademický sněm	50	207	19,5
Dozorčí komise	1	7	12,5
Vědecká rada	4	25	13,8
vedení AV ČR celkem	62	250	19,9
další poradní orgány (komise a rady)	84	294	22,2
celkem AV ČR	146	544	21,2

Zdroj: www.avcr.cz

Tab. 40: Zastoupení žen a mužů v České konferenci rektorů v roce 2020 (v HC)

	ženy	muži	ženy (%)
předseda/kyně	0	1	0,0
předsednictvo	1	5	16,6
Komora rektorů veřejných a státních VŠ	4	24	13,3
Komora rektorů soukromých VŠ	6	13	31,6
celkem	11	43	20,3

Zdroj: crc.muni.cz

Tab. 41: Zastoupení žen a mužů v řídicích orgánech Rady vysokých škol v roce 2020 (v HC)

	ženy	muži	ženy (%)
předseda/kyně	0	1	0,0
předsednictvo	18	32	36,0
studentské komory RVŠ	13	22	34,3
Sněm RVŠ	115	198	36,7
celkem	146	253	36,6

Zdroj: www.radavs.cz

Tab. 42: Zastoupení žen a mužů v řídicích a poradních orgánech Technologické agentury ČR v roce 2020 (v HC)

	ženy	muži	ženy (%)
předseda/kyně	0	1	0,0
předsednictvo	1	4	20,0
výzkumná rada	1	12	7,7
kontrolní rada	3	7	30,0
celkem vedení TA ČR	5	25	16,7
rady programů, podprogramů, exp. komise	58	158	26,9
celkem	63	160	28,3

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti TA ČR 2020, www.tacr.cz

Tab. 43: Zastoupení žen a mužů v řídicích orgánech Grantové agentury ČR v roce 2020 (v HC)

	ženy	muži	ženy (%)
předseda/kyně	1	0	100,0
předsednictvo	2	3	40,0
vědecká rada	1	11	8,3
kontrolní rada	1	8	11,1
celkem řídicí orgány GA ČR	5	22	18,5
hodnotící panely	82	328	20,0
oborové komise	0	5	0,0
celkem	87	355	19,7

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti GA ČR 2020.

Tab. 44: Zastoupení žen a mužů v Učené společnosti České republiky v roce 2020 (v HC)

	ženy	muži	ženy (%)
předseda/kyně	0	1	0,0
rada	2	5	28,6
řádní členové/ky	7	84	7,7
zahraníční členové/ky	3	47	6,0
emeritní členové/ky	1	17	5,5
celkem	13	154	7,8

Zdroj: www.learned.cz/cz

SPECIALISTÉ V OBLASTI VĚDY A TECHNIKY

Tab. 45: Specialisté v oblasti vědy a techniky* a jejich průměrná měsíční mzda (Kč)

	Počet celkem		mzdy dle věku: 25–29 let		podle věku: 30–34 let		podle věku: 35–44 let		podle věku: 45–54 let	
	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži
2020	-	-	37 145	44 162	46 589	52 834	52 854	62 926	53 196	61 346
2019	39 500	104 200	35 749	42 912	44 883	51 828	49 933	60 483	49 276	60 238
2018	36 800	106 300	34 272	38 945	41 510	47 956	45 656	54 842	45 489	55 019
2017	34 400	105 300	31 693	36 432	38 432	45 207	42 613	52 566	42 209	51 134
2016	30 900	100 000	-	-	-	-	-	-	-	-
2015	26 900	91 600	29 768	32 290	36 885	41 764	38 453	47 618	36 689	46 113
2014	25 400	85 500	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	23 300	79 700	-	-	-	-	-	-	-	-
2012	21 600	74 700	-	-	-	-	-	-	-	-

* Zaokrouhleno na stovky.
Zdroj: ČSÚ, VŠPS.

PATENTY

Tab. 46: Získávání patentů z pohledu pohlaví

	celkem		veřejné vysoké školy		veřejné výzkumné instituce		podniky		fyzické osoby	
	ženy	muži	ženy (%)	muži	ženy (%)	muži	ženy (%)	ženy	muži	ženy (%)
2020	53	486	10,2	130	12,9	40	14,6	20	234	7,8
2019	60	459	11,5	114	13,3	43	31,1	17	216	7,1
2018	55	463	10,5	123	10,7	29	28,5	22	217	9,2
2017	55	549	9,1	150	11,5	42	18,5	19	254	7,1
2016	60	606	9,0	187	12,7	48	14,5	18	277	6,2
2015	54	546	9,1	179	12,2	59	14,6	16	228	6,7
2014	50	436	10,2	140	12,7	48	12,5	16	185	7,9
2013	44	377	10,5	138	12,5	31	23,2	12	144	7,8
2012	44	378	10,4	123	11,3	38	18,2	18	147	11,0
2011	38	306	11,1	90	12,4	28	20,4	15	104	12,7
2010	22	278	7,4	62	4,3	29	23,5	5	112	4,6
2009	32	348	8,5	48	16,0	33	20,1	11	189	5,5
2008	19	232	7,5	17	11,2	20	21,8	9	139	6,0
2007	15	226	6,1	20	11,8	10	11,2	8	120	6,2
2006	19	247	7,0	14	11,0	5	37,8	9	141	5,9
2005	18	327	5,3	17	6,9	2	13,3	9	180	4,6

Zdroj: ÚPV ČR a vlastní dopočty ČSÚ, 2021.

**Postavení žen v české vědě
Monitorovací zpráva za rok 2020**

Autor: Nathalie Koubayová

Sběr dat pro kapitolu Rozhodovací pozice: Jarmila Lancošová

Jazyková korektura: Kristýna Příbylová

Sazba: Jakub Kubů

Grafika: Michal Ureš

Tisk: ART D – Grafický ateliér Černý, s. r. o.

Vydal: Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.

Jiřská 1, 110 00 Praha 1

Náklad: 150 výtisků

Vydání první

Praha 2022

Distribuce: Tiskové a ediční oddělení Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i.

Jiřská 1, 110 00 Praha 1, telefon: 210 310 217, e-mail: prodej@soc.cas.cz

ISBN 978-80-7330-397-6 print

ISBN 978-80-7330-398-3 online – pdf